

**Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина**

Predmet br: S 1 1 K 00 11047 13 Kri

Datum objavljivanja: 17.04.2014. godine

Datum pismenog otpravka: 29.05.2015. godine

**Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Davorin Jukić predsjednik vijeća
sudija Darko Samardžić član vijeća
sudija Jasmina Kosović član vijeća**

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

Ibre Macića

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Sanja Jukić

Branilac optuženog

Fadil Abaz

IZREKA	1
I. OBRAZLOŽENJE.....	89
A. PROVEDENI DOKAZI	9
B. ZAVRŠNE RIJEČI	10
C. PROCESNE ODLUKE	13
D. STANDARDI OCJENE I OPĆA OCJENA DOKAZA	17
E. ZAKON KOJI SE PRIMJENJUJE	20
1. bitna obilježja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZSFRJ-a	23
II. TAČKE IZREKE PRESUDE	43
A. TAČKA 1. IZREKE PRESUDE	43
1. Napadi na selo Blace	44
III. TAČKE 2 DO 8 IZREKE PRESUDE	56
A. TAČKA 2. IZREKE PRESUDE	57
1. Nečovječno postupanje prema Petru Petroviću	57
B. TAČKA 3. IZREKE PRESUDE	60
1. Mučenje zaštićenog svjedoka S1	60
C. TAČKA 4. IZREKE PRESUDE	63
1. Nečovječno postupanje prema Dragutinu Pažulju	63
D. TAČKA 5. IZREKE PRESUDE	65
1. Nečovječno postupanje prema zaštićenom svjedoku S	65
E. TAČKA 6. IZREKE PRESUDE	68
1. Mučenje zaštićenog svjedoka A2	68
F. TAČKA 7. IZREKE PRESUDE	72
1. Nečovječno postupanje prema svjedocima oštećenim A1, A2, S i Đalto Ivica	72
G. TAČKA 8. IZREKE PRESUDE	79
1. Nečovječno postupanje prema oštećenim Zdenku Ljoljo, Krunoslavu Trlin, Igoru Dragiću i Goranu Nikšiću	79

IV. KRIVIČNA ODGOVORNOST OPTUŽENOG	86
V. KAZNA.....	88
A. ZAKLJUČAK	91
VI. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU.....	91

Broj: S1 1 K 011047 13 Kri
Sarajevo, 17.04.2015. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, u Vijeću sastavljenom od sudija Davorin Jukić kao predsjednik vijeća, Darko Samardžić i Jasmina Kosović kao članovi, uz učešće pravnog savjetnika - asistenta Tanje Curović u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Ibro Macića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke c) i e) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, (u daljem tekstu KZ BiH) u vezi sa članom 29. 1.KZ BiH, postupajući po optužnici Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Tužilaštvo BiH) broj T 20 0 KTRZ 0004009 12 od 19.12.2011. godine, nakon održanog usmenog glavnog pretresa, na kojem je javnost djelimično bila isključena u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Tužilaštvo BiH) Sanje Jukić, optuženog Ibro Macića i njegovog branioca Fadila Abaza nakon, tajnog vijećanja i glasanja, Vijeće je donijelo, a predsjednik Vijeća dana 17.04.2015. godine, javno objavio, sljedeću:

P R E S U D U

Optuženi Ibro Macić, sin Muje i majke Zejne, rođene Macić, rođen 10.06.1970., u selu ..., općina ..., po zanimanju radnik, oženjen, otac dvoje djece, nastanjen u ..., ul. ..., po nacionalnosti ..., državljanin ..., osuđivan

K R I V J E

Što je,

Za vrijeme rata u Bosni Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba na području, Bosne i Hercegovine, i teritoriji općine Konjic kao djela BiH, kao pripadnik Armije RBiH, zajedno sa drugim pripadnicima Armije RBiH, postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3. stav 1. tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba od 12.08.1949. godine,

1. Dana 13.06.1992. godine ili približno tog datuma, kao pripadnik Armije RBiH, zajedno sa drugim pripadnicima Armije RBiH, došao u selo Blace općina Konjic koje selo je bilo nastanjeno stanovništvom srpske nacionalnosti, a potom ušli u unutrašnjost kuće vlasništvo Kuljanin Milutina gdje su na kaučima sjedile starije žene srpske nacionalnosti i to: Kuljanin Ana, rođena 1908.godine, Kuljanin Danica rođena 1910.godine, Kilibarda Cvijeta rođena 1914.godine, Kilibarda Jelka rođena 1911.godine, pa kada su ugledali te starice, Ibro Macić sa još jednim pripadnikom ARBiH iz puške ispalio neutvrđeni broj metaka u njihova tijela, što je za posljedicu imalo smrt oštećenih, a njihova tijela nikada nisu pronađena.

2. Tačno neutvrđenog dana početkom maja mjeseca 1993. godine, u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, nečovječno postupao prema zatvoreniku hrvatske nacionalnosti Petrović Petru, na način što ga je udario drvenom letvom dužine od oko 60 do 70 centimetara i debljine od oko 2 do 3 centimetra po nogama od kojeg udarca je Petrović Petar poklekao, a potom, dok se nalazio u polu sagetom položaju snažno zamahnuo letvom udarivši ga u leđa, od siline kojeg udarca je pao na zemlju, pritom zadobivši povrede u predjelu četvrtog i petog pršljena na koji način mu je namjerno nanio fizički i psihički bol i patnju.

3. Tačno neutvrđenih dana krajem mjeseca maja 1993. godine, u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, zajedno sa drugim pripadnicima Armije RBiH, učestvovao u mučenju zatvorenika hrvatske nacionalnosti zaštićenog svjedoka S1 kojeg

su, u više navrata, izvodili iz učionice u kojoj je boravio i odvodili u druge prostorije unutar objekta „Musala“ gdje su ga, prilikom ispitivanja, udarali rukama, nogama i kundakom puške po cijelom tijelu, a optuženi posebno snažno udarao nogama u predjelu međunožja, što je za posljedicu imalo nanošenje fizičkih i psihičkih bolova i patanji.

4. Tačno neutvrđenog datuma, u junu mjesecu 1993. godine, u noćnim satima, u jednoj od prostorija objekta „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, nečovječno postupao prema zarobljeniku hrvatske nacionalnosti Pažulj Dragutinu, kojem je psovao ustašku majku, te ga udarao policijskom palicom po cijelom tijelu i glavi, od siline kojih udaraca je oštećeni pao na tlo, što je kod njega izazivalo fizički i psihički bol i patnju.

5. Dana 07.07.1993. godine, u kasnim popodnevnim satima, ispred osnovne škole „Musala“ u Konjicu gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti prilikom dovođenja hrvatskih zarobljenika iz mjesta Dusina, kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, nečovječno postupao prema zatvoreniku hrvatske nacionalnosti, zaštićenom svjedoku „S“, na način što ga je prilikom izlaska iz autobusa udarao rukama i nogama po cijelom tijelu, što je za posljedicu imalo nanošenje fizičkih i psihičkih bolova i patnji.

6. Tačno neutvrđenog dana, najvjerojatnije 07.07.1993. godine u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, u večernjim satima, kao pripadnik vojne policije Armije BiH, zajedno sa više pripadnika Armije RBiH, učestvovao u mučenju zatvorenika hrvatske nacionalnosti A2, na način što su ga liscama vezali za radiator, a potom zahtjevali da potpiše izjavu sa predhodno pripremljenim sadržajem, a kada ne bi bili zadovoljni dobijenim odgovorom oštećenog, istog su udarali nogama i rukama po cijelom tijelu sve dok nije potpisao izjavu koju su mu predočili, a nakon toga ga mučili na način što su mu prilikom ispitivanja gasili cigarete po ruci, dok im je njegov dlan služio kao pepeljara, na koji način su mu nanosili fizičke i psihičke bolove i patnju.

7. Tačno neutvrđenog dana u prvoj polovini mjeseca augusta 1993. godine, u kasnim noćnim satima, u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici

srpske i hrvatske nacionalnosti, kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, zajedno sa više zasad nepoznatih pripadnika Armije RBiH, učestvovao u nečovječnom postupanju i namjernom nanošenju velikih patnji i duševnog bola na naročito okrutan i ponižavajući način, te prisiljavali upotrebom sile na seksualni odnos zaštićene svjedoke A1, S, A2, i Đalto Ivana, tako što su im naredili da se skinu goli, a zatim ih otpočeli tući rukama i nogama po cijelom tijelu, te ih natjerali da kleknu na koljena i jedan drugom stavljaju polni organ u usta, što su oni i učinili, a potom im naredili da jedni drugim stavljaju polni organ u anus, što su oni i pokušali, stajući jedan drugom iza leđa, ali zbog polne nemoći to nisu mogli izvršiti, nakon čega su iz vatre koja je bila naložena na sredini prostorije, izvadili zapaljenu drvenu letvu i njome oštećene pržili po genitalijama, zbog čega su oštećeni vrištali od bolova i gubili svijest, što je sve za posljedicu imalo nanošenje velikih patnji i ozlijeda tijela.

8. U vremenskom periodu od maja do oktobra 1993. godine, u prostorijama osnovne škole „Musala“ u Konjicu, gdje su bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, u više navrata tukao zatvorenike hrvatske nacionalnosti, a među njima Ljojo Zdenka, Trlin Krunoslav, Dragić Igora i Nikšić Gorana, tako što je, zatvorenika Trlin Krunoslava dok se isti vraćao iz toaleta u prostoriju gdje je bio zatvoren, bez ikakvog razloga ili potrebe udario šakom po glavi, dok je u zajedno sa drugim pripadnicima Armije RBiH, učestvovao u premlaćivanju zatvorenika Ljojo Zdenka, kojeg je jedne prilike zajedno sa drugim stražarima pretukao ispred upravnikove kancelarije, udarajući ga rukama i nogama po cijelom tijelu, dok je zatvoreniku Igoru Dragić naredio da rukama riba prosuto ulje u dvorištu škole pri tom stajući mu na ruku nogom obuvenom u vojničku čizmu, nakon nekoliko dana mu naredio da uđe u kontejner koji se nalazio u dvorištu škole pri tom ga udarivši snažno zamahnutom nogom u predjelu prsa od kojeg udarca je oštećeni pao na pod, a potom ga snažno udario neutvrđenim predmetom u predjelu leđa, dok je Gorana Nikšić u upravnikovoj kancelariji zamahnutom nogom snažno udario u predjelu prsa, od koje siline udarca je pao na tlo, što je sva za posljedicu prema oštećenima imalo nanošenje fizičkog i psihičkog bola i patnje.

čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije SFRJ¹ i u vezi sa članom 22. istog Zakona.

Stoga ga Vijeće Suda BiH primjenom člana 285. ZKP BiH, te 38., 41, KZ SFRJ-a.

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 10 (deset) godina

Optuženi se u smislu člana 188. stav 4. ZKP BiH oslobađa obaveze da naknadi troškove krivičnog postupka i paušala koji u cijelini padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH oštećeni se sa imovinsko pravnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

I. OBRAZLOŽENJE

1. Optužnicom Tužilaštva BiH broj T 20 0 KTRZ 0004009 12 od 06.03.2013. godine, optuženom Ibri Maciću radnjama opisanim u činjeničnom sadržaju tačke 1.,2., 3., 4., 5., 6., i 8., na teret je stavljeno izvršenje krivičnog djela iz člana 173. stav 1. tačka c) u

¹Uredba sa zakonskom snagom od 11.04.1991. godine, o preuzimanju Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije kojom se Krivični Zakon SFRJ ("Službeni list SFRJ", br. 44/76, 36/77, 56/77, 34/84, 37/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90 i 45/90), preuzima kao republički zakon;

vezi sa članom 29. stav 1., KZ BiH, a u odnosu na tačku 7., optužnice, izvršenje krivičnog djela radnje iz člana 173. stav 1., tačke c) i e) KZ BiH, u vezi sa članom 29., stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 180., stav 1. KZ BiH.

2. Sudija za prethodno saslušanje je dana 13.03.2013. godine potvrdio optužnicu, a optuženi Ibro Macić se 15.04.2013. godine se izjasnio da nije kriv za krivično djelo koje mu se stavlja na teret.

3. Glavni pretres je počeo 05.07.2013. godine.

4. U toku glavnog pretresa, nakon što je Vijeće 18.11.2013. godine donijelo rješenje kojim se razdvaja krivični postupak protiv Osmana Brkana i Ibre Macića, te određeno da će se postupak u odnosu na Osmana Brkana voditi pod novim brojem S1 1 K 0 14243 13 Kri. Tužilaštvo BiH je 21.11.2013. godine u odnosu na Osmana Brkana dostavilo optužnicu izmjenjenu i prilagođenu optuženom Osmanu Brkan i radnji za koju se optužuje,² dok je postupak protiv Ibre Macića nastavljen pod brojem S 1 1 K 0 11047 13 Kri.

A. PROVEDENI DOKAZI

(a) TUŽILAŠTVO BiH

5. U toku dokaznog postupka, Tužilaštvo BiH je izvelo dokaz saslušanjem sljedećih svjedoka: Salko Macić, Šeho Macić, Nurko Fišić, Mumin Fišić, Zajko Fišić, Hamdija Fišić, Jasminka Džumhur, Midhat Cerovac, Muharem Ahmetović, Dragan Matić, Željko Jurić, Velimir Kilibarada, Rajko Majić, Stoja Vukosav, Milosav Vukosav, Petar Petrović, Krunoslav Trlin, Goran Nikšić, Mario Anđelić, Dragutin Pažulj, Igor Dragić, Bersoni Pandža,

² Izmjenjena optužnica od 18.11.2013. godine kojom se optuženom Osmanu Brkanu na teret stavlja izvršenje krivičnog djela iz člana 173. stav 1. tačka c) u vezi sa članom 29. KZ BiH;

Bruno Boras, Zdravko Marčinko, Vinko Jurić, Goran Blažević, Ivan Knežević, S, S1, A1, A2, Miodrag Mitrović.

6. Tužilaštvo BiH je izvelo dokaze saslušanjem vještaka dr Hamze Žujo, dr sc. Davorin Kozomara i prof. Esad Bilić.

7. Spisak materijalnih dokaza koje je tužilac prezentirao i uveo u spis dati su u prilogu I. presude i čine njen sastavni dio.

(b) ODBRANA

8. U toku dokaznog postupka odbrana je izvela dokaz saslušanjem svjedoka: Osman Brkan, Fadil Čukle, Šaban Alić, Pašan Širbegović, Ibrahim Halebić, Šemsudin Zečo, Adnan Alikadić, Rasim Krzo, Edhem Žilić, Šafik Alić, Hamdija Alić, te optuženog Ibro Macić.

9. Odbrana je izvela dokaze saslušanjem vještaka neuropsihijatrijske struke profesora doktora Abdulaha Kučukalića.

10. Spisak materijalnih dokaza koje je odbrana prezentirala i uvela u spis dati su u prilogu broj la) presude i čine njen sastavni dio.

B. ZAVRŠNE RIJEČI

(a) Završne riječi Tužilaštva BiH

Tužilaštvo BiH je u izlaganju završnih riječi navelo kako smatra da je provedenim dokazima na glavnom pretresu nesumnjivo dokazano da je optuženi na način i u vrijeme, mjestu i pod okolnostima, kako je to navedeno u izreci optužnice, počinio krivično pravne radnje navedene u ovoj optužnici, a iz kojih radnji proizlaze sva bitna obilježja krivičnog djela za koja se tereti. Prije svega, tužilac je naveo da je dokazano postojanje bitnih obilježja krivičnog djela i to postojanje oružanog sukoba na teritoriji BiH, da krivično – pravne radnje

predstavljaju teške povrede Ženevske konvencije, da su žrtve bili civili, da je optuženi bio pripadnik TO Konjic, da krivično – pravne radnje nisu bile opravdane vojnom nuždom i konačno, da jasno proizilazi postojanje neksusa te da je optuženi iskoristio svoj "nadređeni" vojni položaj kao i položaj oštećenih osoba kao "podređenih osoba" kako bi poduzeo inkriminirane radnje. U odnosu na pojedine tačke optužnice, tužilac je detaljno analizirao iskaze svjedoka koje su dali na glavnom pretresu. Tako je u odnosu na prvu tačku optužnice, naveo da su iskazi svjedoka Salke Macić, Šeho Macić, Hamdija Fišić, Mumin Fišić, Nurko Fišić, Zajko Fišić, Midhat Cerovac, Jasminka Džumhur, Muharem Ahmetović, Ahmet Hondo, Željko Jurić, Vaslije Kuljanin, Stoje Vukosav, Milosav Vukosav, Veljko Kilibarda, Đuro Kilibarda, Dragan Matić i Rajko Majić nesumnjivo stavljaju optuženog Macića u mjesto i vrijeme izvršenja krivičnog djela, pri čemu treba imati u vidu da se njihovi iskazi podudarni u odlučnim činjenicama, dovoljno jasni, precizni i povezani na način koji ne dovodi do drugačijeg zaključka osim da je optuženi, zajedno sa još, najmanje jednim pripadnikom TO Konjic, izvršio ubistvo četiri starice.

U odnosu na tačke optužnice koje se odnose na dešavanja u zatvoreničkom objektu "Musala" u Konjicu (tačke II do VIII optužnice) tužilac navodi da su svi svjedoci (Petar Petrović, S -1, Dragutin Pažulj, zaštićeni svjedok S, svjedoci A 1 i A2, Krunoslav Trlin i drugi) potvrdili da je optuženi Ibro Macić, koji je u to vrijeme bio stražar osoba koja je tukla zatvorenike kao i vršio određena seksualna zlostavljanja. Tužilaštvo ističe da su svi oštećeni – žrtve protupravnih radnji civili u skladu sa odredbom IV Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. augusta 1949. godine. Tužilac se osvrnuo i na navode odbrane o nesposobnosti/sposobnosti optuženog za vojnu službu, navodeći da uprkos uložnim dokazima odbrane gdje je konstatovano da je nesposoban za vojnu službu od 24.03.1988. godine, iz kartoteke vojnog obveznika proizilazi da je optuženi vojno angažovan od dana 15.04.1992. godine i da je svoju vojnu službu obavljao kada je poduzimao krivične radnje na području sela Blace, a i u Musali. U odnosu na navode odbrane o stepenu neuračunljivosti optuženog Macića, Tužilaštvo je istako da se radi o nepotpunom i netačnom nalazu u kojem nije obuhvćeno stanje uračunljivosti u vrijeme počinjenja krivičnog djela iz 1992. godine, a da je i 1995 godine optuženi ocjenjen kao sposoban za vojnu službu i da se time ukidaju sva do sada donešena rješenja o vojnoj sposobnosti. Analizirajući iskaze svjedoka odbrane optuženog Ibre Macić, tužilac je naveo da ni ti svjedoci nisu

poljuljali kako subjektivne tako i objektivne dokaze koje je izvelo Tužilaštvo, te kako smatra da je optuženi radnjama koje su navedene i dispozitivu optužnice počinio krivično djelo te predlaže da Sud doinese presudu kojom će optuženog oglasiti krivim za počinjeno djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

(b) Završene riječi odbrane

Advokat Fadi Abaz, branilac optuženog Ibre Macića je u završnim rječima prije svega prigovario je na pravnu kvalifikaciju krivičnog djela navodeći da je neprihvatljivo da se u optužnici krivično djelo kvalifikuje po važećem zakonu KZ BiH a ne KZ SFRJ, koji je blaži po učinioca i koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja krivičnog djela.

U odnosu na događaje u selu Blace iz tačke 1., optužnice odbrana je detaljno analizira iskaze svjedoka Salke Macić, Šehe Macić, Nurke Fišić, Mumina Fišić, Hamdije Fišić, Mithata Cerovac, Muharema Ahmetović, Dragana Matić, Željke Jurić, Velimira Kilibarda, Rajka Majić, Stoje Vukosav i Milosava Vukosav. Analizirajući iskaze tih svjedoka, odbrana navodi da postoji određena nesaglasnost u izjavama svjedoka u pogledu utvrđivanja činjenice ko je ostao, a ko je otišao u selo, kao i ko se vratio iz sela da obavjesti ostale šta se desilo, što dovodi u pitanje istinitost iskaza svjedoka u cijelosti, te posebno iskaza svjedoka Salke Macića koji je po odbrani jedini inkriminisao optuženog.

U odnosu na dešavanja u Musali koja se odnose na tačke optužnice pod rednim brojevima II do VIII, odbrana navodi kako iz iskaza svjedoka Fadila Čukle, Šabana Alić, Šemsudina Zećo, Ibrahima Halebić, Rasima Krzo, Adnana Alikadić, koji su u inkriminisanom periodu vršili dužnosti obezbjeđenja Musale, i bili najbolje upućeni u upravu Musale, i ljude koji su držali stražu i radili na obezbjeđenju Musale, iz istih proizilazi da je optuženi Ibro Macić boravio u Musali kratak vremenski period, koji je po iskazu Edhema Žilića bio do sedmog mjeseca 1993. godine, a u kojem je vršio dužnost obezbjeđenja Musale. Nadalje, odbrana navodi da nije sporno da je optuženi Macić u periodu maja 1993 godine kao pripadnik čete bataljona vojne policije Četvrtog korpusa u Musali, ali da je sporno vremensko trajanje njegovog boravka u Musali, kao i njegova uloga koju je obavljao. Osim toga, odbrana navodi da su svjedoci, koji su u inkriminisanom periodu preživjeli velike traume i veliku bol,

prilikom identifikovanja lica koja su im ista zlodjela učinili, pogrešno identifikovali optuženog Ibru Macića kao lice koje im je učinilo radnje koje se navode naprijed navedenim tačkama optužnice.

Osim toga, odbrana ističe da je optuženi Macić još u bivšoj Jugoslaviji od strane vojne ljekarske komisije proglašen nesposobnim za služenje vojnog roka, te da je potrebno imati u vidu nalaz i mišljenje vještaka neuropshijatra prof.dr. Abdulaha Kučukalića koji je u svome nalazu konstatovao da je bolest kod optuženog trajnog karaktera i da s obzirom na bolest koja je dijagnosticirana kod istog, sposobnost da shvati značaj krivičnog djela i uračunljivost kod istog u vrijeme krivičnopravnih radnji je bila bitno smanjena.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, odbrana smatra da nije utvrđen dovoljan stepen sumnje da se optuženi Ibro Macić proglasi krivim za radnje koje mu se stavljaju na teret optužnicom, te iz tih razloga odbrana predlaže da Sud primjenjujući princip presumpcije nevinosti i načelo in dubio pro reo oslobodi optuženog po svim tačkama optužnice.

C. PROCESNE ODLUKE

(a) Odluka o proteku roka od 30 (trideset) dana

11. Između ročišta održanih 12.07. i 06.09.2013 godine, 13.06. i 26.09.2014. godine, 21.11.2014 i 16.01.2015. godine protekao je vremenski period duži od 30 (trideset) dana.

12. Odredba člana 251. stav 2. ZKP BiH propisuje da: "Glavni pretres koji je odgođen mora ponovo početi ako se izmijenio sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju". Kako su stranke u postupku i branilac optuženog od strane Vijeća obavješteni da se u naprijed navedenom vremenskom periodu glavni pretres neće moći održati u roku od trideset dana, isti su u smislu naprijed citirane zakonske odredbe dali svoju saglasnost,

tako da u navedenim slučajevima glavni pretres ne počinje iznova s tim što je Vijeće prije nastavka glavnog pretresa izvršilo uvid u sve do tada provedene dokaze.

(b) Odluke o isključenju javnosti

13. Vijeće je po službenoj dužnosti isključilo javnost sa pojedinih dijelova glavnog pretresa primjenom člana 237. ZKP BiH koji propisuje da *“Odluku o isključenju javnosti donosi sudija, odnosno vijeće u rješenjem koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno”*.

14. Isključenju javnosti opravdavali su razlozi zaštite interesa svjedoka kako zahtjeva član 235. ZKP BiH, a usljedili su u nastavcima glavnog pretresa koji su održani u dane 15.11., 06.12.2013., godine i 20.12.2013. godine.

15. Odluku o isključenju javnosti, Vijeće je donosilo radi odlučivanja o određivanju mjera zaštite za svjedoke S1, A1, i A2.

16. U konkretnim slučajevima radilo se o kratkotrajnom isključenju javnosti tokom kojeg su Tužilaštvo BiH i svjedoci iznosili razloge zbog kojih traže mjere zaštite, a odbrana se izjašnjavala u vezi sa tim.

17. U svim navedenim slučajevima, imajući u vidu da uvijek nije moguće predvidjeti i potpuno kontrolisati dinamiku izjašnjenja o pravnim i činjeničnim pitanjima čiji sadržaj bi dospjećem u javnost mogao izazvati štetne posljedice po prava i interese zaštićenih svjedoka i na taj način imati negativnog uticaja na sam tok postupka, Vijeće je odlučilo da isključi javnost sa dijelova glavnog pretresa prilikom rasprave o pitanjima koje se tiču mjera zaštite u skladu sa datim okolnostima. Svaki put nakon što bi bila uključena, Vijeće je upoznalo javnost sa razlozima isključenja i donesenim odlukama.

(c) Odluke o mjerama zaštite za svjedoke

18. Rješenjem sudije za prethodni postupak broj S1 1 K 0011047 12 Krn od 31.08.2012. godine određene su mjere zaštite proglašenjem tajnim svih ličnih podataka i

pseudonim svjedoku S, pod kojim se ovaj svjedok dao iskaz na nastavku glavnog pretresa održanom dana 17.01.2014. godine.

19. Na dijelovima nastavaka glavnog pretresa zatvorenim za javnost, koji su održani u dane 15.11.2013. godine, 06.12.2013. godine, 20.12.2013., godine, Tužilaštvo BiH je u skladu sa Zakonom o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka, zatražilo određivanje mjera zaštite prema svjedocima S1, A1 i A2.

20. Nakon izjašnjenja svjedoka S1, A1 i A2, Vijeće je u skladu sa odredbama člana, 3, 4 i 13. Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka (u daljem tekstu Zakon o zaštiti svjedoka), istima odredilo navedene pseudonime, te za svjedoka A1 zabranilo objavljivanje slike sa njegovim likom i video zapisa sa suđenja na kojem je svjedočio.

21. Dakle, u situacijama kada je našlo opravdanim, Vijeće je donijelo odluku o određivanju mjera zaštite za svjedoke S1, A1 i A2, kojima se osigurava neotkrivanje njihovog identiteta i interesa. Vijeće je u svakom od navednih slučajeva, uzimajući u obzir opravdane razloge koje su svjedoci navodili, te njihove osobenosti,³ status koji imaju u konkretnom predmetu, prema istima odredilo mjere zaštite, pri tom poštujući cilj i svrhu zaštitnih mjera i prava optuženog.

(d) Odluka Vijeća kojim se odbija uvrštavanje zapisnika o saslušanju svjedoka u dokazni materijal

22. Vijeće je postupajući u skladu sa odredbama člana 273. stav 1. ZKP BiH, odbilo da se u dokazni materijal uvrsti Zapisnik o saslušanju svjedoka Ševke Macića, broj 16-04/2-5-04-2-60/11 od 16.02.2011. godine, sobzirom da nije saslušan u svojstvu svjedoka u ovom predmetu, niti je odbrana predočila da postoje smetnje za neposrednim saslušanjem

³ Direktno žrtve inkriminišućih radnji;

svjedoka kako to predviđa člana 273. stav 2. ZKP koje bi opravdavale uvrštavanje zapisnika u sudski spis.

23. Nakon što je u svojstvu svjedoka odbrane saslušan svjedok Osman Brkan dana 09.05.2014. godine, odbrana je tokom ulaganja materijalnih dokaza dana 13.03.2015. godine, predložila da se u sudski spis kao dokaz odbrane uvrsti zapisnik o saslušanju ovog svjedoka broj 16-04/2-5-04-263711 od 17.02.2011. godine. S obzirom da odbrana u skladu sa odredbom člana 273. stav 1. ZKP BiH predmetni zapisnik nije koristila prilikom direktnog ispitivanja svjedoka Osmana Brkana, Vijeće je ovaj prijedlog odbrane odbilo, jer je svjedok Osman Brkan neposredno saslušan na glavnom pretresu.

24. Oba zapisnika o saslušanju svjedoka Ševke Macića i Osmana Brkana Vijeće je zadržalo u sudskom spisu kao dokumente.⁴

(e) Dokaz replike Tužilaštva BiH

25. Tužilaštvo BiH, izvelo je dokaz replike saslušanjem svjedoka Miodraga Mitrovića, kojima se pobijaju navodi odbrane, odnosno, iskaz svjedoka Edhema Žilića.

26. Svjedok Edhem Žilić tokom davanja iskaza tvrdio je da je optuženi Ibro Macić u SRZ Musala bio do sredine jula mjeseca 1993. godine. Tužilaštvo BiH je u svrhu osporavanja ovog iskaza predložilo saslušanje svjedoka Miodraga Mitrovića. Vijeće je, cijeneći da je sporan vremenski period period u kojem je optuženi obavljao funkciju stražara u SRZ Musala od važnosti za utvrđivanje njegovog prisustva tom mjestu, te odgovornosti za inkriminisane radnje koje je prema optužnici počinio u periodu od jula 1992. godine pa do oktobra iste godine, prihvatilo da na date okolnosti, nakon što je odbrana izvela svoje dokaze, Tužilaštvo BiH izvede dokaz replike saslušanjem svjedoka Miodraga Mitrovića

D. STANDARDI OCJENE I OPĆA OCJENA DOKAZA

27. Osnovna obaveza Vijeća u pogledu svih dokaza propisana je članom 281. stav 2. ZKP-a BiH u kojem se navodi: “Sud je dužan savjesno ocjeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.”

28. Sudska praksa je za osuđujuću presudu definisala standard “dokaza van razumne sumnje.” Prema opšteprihvaćenom stanovištu, dokazi van razumne sumnje su dokazi na osnovu kojih se pouzdano može zaključiti da postoji veći stepen vjerovatnoće da je optuženi počinio krivično djelo.

29. Sud je razmatrao i cijenio sve izvedene dokaze, ali će se u presudi osvrutati samo na one dokaze koji su relevantni za donošenje odluke, te obrazlagati i iznositi zaključke samo o činjenicama koje su od suštinske važnosti za odluku.

30. Sud podsjeća da član 15. ZKP BiH predviđa princip slobodne ocjene dokaza, koga ograničava jedino princip zakonitosti dokaza, što znači da je ocjena dokaza oslobođena formalnih pravnih pravila koja bi *a priori* određivala vrijednost pojedinih dokaza. Uspostavljajući ovaj princip, zakonodavac je dao neophodnu slobodu sudskoj vlasti i pokazao povjerenje u prosudbenu moć sudija.

Član 10. ZKP BiH (zakonitost dokaza) predviđa da:

“Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.”

31. Osim što iskaz svjedoka treba biti dat iskreno, neophodno je i da je iskaz pouzdan. Imajući to na umu, Vijeće je tokom cijelog postupka bilo svjesno da je u iskazima o činjenicama koje su se dogodile puno godina ranije, prisutna nesigurnost usljed nestalnosti ljudske percepcije u odnosu na traumatične događaje i sjećanja na te događaje.

⁴ Dokumenti označeni O-18d i O-19d;

Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su svjedočili u predmetnom postupku, Vijeće je posebno cijenilo njihovo držanje, ponašanje i karakter, razmotrivši u odnosu na njih i druge dokaze i okolnosti u vezi sa ovim predmetom.

32. Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače same po sebi da sudsko vijeće koje postupa razložno to svjedočenje mora odbaciti kao nepouzđano.⁵ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja ne isključuju automatski mogućnost da se Vijeće osloni na takav iskaz. Međutim, trebalo bi da prilikom ocjenjivanja i odmjeravanja težine dokaza pretresno Vijeće vodi računa i takve faktore uzme u obzir.⁶

33. Vezano za posredne dokaze (dokaze iz druge ruke), Vijeće ističe da su u praksi ovog suda takvi dokazi prihvatljivi. Naravno, dokazna vrijednost takvih dokaza zavisi od konteksta i karaktera predmetnog iskaza, kao i od toga da li je taj iskaz potkrijepljen i drugim dokazima. Osim toga, Vijeće podsjeća da je Sud slobodan u ocjeni dokaza (u skladu sa članom 15. ZKP BiH).

34. Vijeće je imalo u vidu i praksu Evropskog Suda za ljudska prava⁷ prema kojoj se Sud, iako je obavezan dati razloge za svoju odluku, ne mora detaljno baviti svakim argumentom koji je iznijela neka od strana u postupku.

35. Ne postoji zakonska obaveza da se u presudi izlože svi pojedini dokazi. Zakonska obaveza je razmatranje svih iznesenih dokaza prilikom donošenja odluke. Bilo bi nesvršishodno nametati bilo kojem sudećem Vijeću obavezu da svaki pojedinačni dokaz, dakle, svako svjedočenje i svaki materijalni dokaz koji su izneseni tokom glavnog pretresa, pojedinačno obrazlaže u presudi.

36. Žalbeno vijeće u predmetu *Kvočka* podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno Vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske

⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebić*, par.485 i 496 – 498;

⁶ Predmet *Kupreškić i dr.*, br. IT-95-15-A, Presuda žalbenog vijeća od 23.10.2001. godine, strana 12, par 31;

⁷ Predmet Evropskog suda za ljudska prava *Garcia Ruiz v. Spain*, No. 30544/96, 21.01.1999. godine;

važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.⁸

37. Isti stav je iznesen od strane Žalbenog vijeća MKSJ i u predmetu *Mucić i dr.:* „Pretno vijeće nije dužno da u svojoj presudi iznosi i opravdava svoje nalaze u vezi sa svime što je izneseno tokom suđenja“⁹

38. Žalbeno Vijeće podsjeća da pretno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri koju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka.¹⁰ Pritom pretno vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivrječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.¹¹

39. U ovome predmetu, Sud je cijenio dokaze u skladu sa odredbama ZKP BiH, prevashodno primjenjujući pretpostavku nevinosti iz člana 3. ZKP BiH, koja otjelovljuje opšti princip prava prema kojem je na Tužilaštvu teret utvrđivanja krivice optuženog, koje to mora uraditi van razumne sumnje.

40. Vijeće je u skladu sa iznesenim stavovima i zakonskom regulativom, presudu zasnovao na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu, savjesno ocjenjujući svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene dokaza izvelo zaključak da je optuženi počinio djela opisana u tačkama 1- 8 izreke presude, osuđujući ga na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina.

⁸ Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.*, par. 23-25;

⁹ *Mucić i dr.*, Presuda Žalbenog vijeća, 20. februara 2001. godine, par. 498;

¹⁰ Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par.194, Međunarodni krivični sud za Ruandu;

¹¹ Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i dr.*, par 194;

E. ZAKON KOJI SE PRIMJENJUJE

41. Vijeće je razmotrilo pitanje primjenjivog materijalnog prava na konkretan slučaj. Iz optužnice Tužilaštva proizilazi da su inkriminisana djela počinjena u junu, 1992. godine, te periodu od aprila do oktobra 1993. godine, kada je je na snazi bio KZ SFRJ koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ.¹²

42. U pogledu primjene materijalnog zakona i pravne kvalifikacije djela, Vijeće je imalo u vidu načela propisana članovima 3. i 4. KZ BiH, članom 7. stav 1. EKLJP, članom 15. stav 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (MPGPP) i člana 24. stav 2. Rimskog statuta Stalnog Međunarodnog suda (Rimski statut), te je primjenom odredbi navedenih članova utvrdilo da je optuženi počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, u vezi sa članom 22., istog zakona, na način kako je to propisano navedenim zakonom.

Član 3. KZ BiH propisuje načelo zakonitosti, kao jedno od osnovnih načela krivičnog postupka, koje glasi:

„1. Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

2. Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.“

Dalje, članom 4. KZ BiH propisan je princip vremenskog važenja krivičnog zakona, koji glasi:

„1. Na učiniteja krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

¹² Skupština SFRJ je Krivični zakon Bosne i Hercegovine usvojila na sjednici Saveznog vijeća održanoj dana 28. septembra 1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ broj 44 od 08. oktobra 1976. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 22. maja 1992. godine sa svim izmjenama i dopunama kao zakon Republike Bosne i Hercegovine, a stupio je na snagu danom objavljivanja;

2. *Ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmjeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učinioca.*

Slično navedenim odredbama, član 7. stav 1. EKLJP propisuje:

“Niko se ne može smatrati krivim za krivično djelo izvršeno činjenjem ili nečinjenjem koje, u vrijeme kad je djelo izvršeno, nije predstavljalo krivično djelo po unutrašnjem ili međunarodnom pravu. Isto tako, ne može se izreći strožja kazna od one koja je bila propisana u vrijeme kad je krivično djelo izvršeno.”

Član 15. stav 1. MPGPP propisuje:

„Niko se ne smije osuditi za činjenje ili nečinjenje koje nije ni po domaćem ni po međunarodnom pravu bilo krivično djelo u doba izvršenja. Isto tako se ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u vrijeme kada je krivično djelo izvršeno. Ako poslije izvršenja djela zakon odredi blažu kaznu, izvršilac će se koristiti tom blagodat.”

Dok član 24. stav 2. Rimskog statuta glasi:

“Ako se prije donošenja pravosnažne odluke u određenom slučaju promjeni zakon kojeg treba primijeniti, Sud će primijeniti odredbu koja je povoljnija za osobu protiv koje se vodi istraga, kazneni progon ili se treba izreći presuda.”

43. Iz navedenih odredbi proizilazi da se u pravilu, na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela (*tempus regit actum*).

44. Od ovog principa moguće je odstupiti jedino u interesu optuženog, odnosno jedino ukoliko se nakon izvršenja djela zakon izmijenio na način da je izmijenjeni zakon blaži za učinitelja. Pitanje koji je zakon blaži za učinitelja rješava se *in concreto*, odnosno upoređivanjem starog i novog ili novih zakona u odnosu na svaki konkretni slučaj, jer isti zakon može biti povoljniji u jednom slučaju, a nepovoljniji u drugom, u zavisnosti od toga za koje djelo se optuženi tereti, te kakve su odredbe o krivici ili kažnjavanju za to djelo. Pri tome je potrebno utvrditi sve okolnosti koje mogu biti relevantne za navedenu ocjenu, pa shodno tome izvršiti procjenu, primjena kojeg zakona bi predstavljala istinski povoljniji ishod

za učinioca, koji zakon daje veću mogućnost za povoljniju odluku u konkretnom slučaju (načelo konkretnosti).¹³

45. Dalje, Vijeće je kod ocjene da li retroaktivna primjena KZ BiH na predmete ratnih zločina sama po sebi predstavlja povredu člana 7. Konvencije, u paragrafu 65. imalo u vidu stav Evropskog suda u odluci u predmetu *Maktouf i Darrjanović protiv Bosne i Hercegovine*¹⁴

„Na početku, Sud želi podcrtati da njegova zadaća nije da razmotri in abstracto da li je retroaktivna primjena Zakona iz 2003. godine na predmete ratnih zločina sama po sebi nekompatibilna sa članom 7. Konvencije. Ovo pitanje se mora ocjenjivati za svaki predmet pojedinačno, uzimajući u obzir konkretne okolnosti svakog predmeta i, posebice da li su domaći sudovi primijenili zakon čije su odredbe najpovoljnije za optuženog (vidi Scopola, kcji se citira u gornjem tekstu, § 109).”

46. Promatrajući raspone predviđenih kazni, evidentno je, da je prema KZ SFRJ-a, za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva kao zakonski minimum propisana kazna zatvora u trajanju od pet godina uz mogućnost ublažavanja kazne do jedne godine. Pri tom, prema KZ BiH kao zakonski minimum propisao kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina uz mogućnost ublažavanja do pet godina.

47. Upoređujući odredbe oba zakona, jasno je da KZ SFRJ-a predviđa blaže kažnjavanje, pa je stoga primjena ovog zakona od koristi počiniocu, pri čemu izrečena vrsta i visina kazne zatvora u trajanju od 10 (deset) godina prema optuženom, srazmjerna učinjenom djelu i posljedicama, a istovremeno prema optuženom obezbjeđuje adekvatno i pravično kažnjavanje za počinjene zločine.

48. Imajući u vidu navedeno, Vijeće je **in concreto** odgovarajućim našlo primijeniti odredbe Krivičnog zakona SFRJ-a.

¹³ Komentari krivičnih zakona BiH, Vijeće Europe 2003. godina, stranica 66;

¹⁴ Presuda od 18. jula 2013. godine, aplikacije br. 2312/08 i 34179/08;

1. Bitna obilježja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZSFRJ-a

(a) Uvod

49. Optužnicom Tužilaštva BiH, optuženom Ibri Maciću stavljeno je na teret da je učestvovao u ubistvima, mučenjima, nečovječnom postupanju, kao krivičnom djelu Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke a) c), KZ BiH, a kojim radnjama je prekršio i odredbe člana 3., stav 1. tačke a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba od 12.08.1948. godine. Optuženi se tereti prema doktrini individualne krivične odgovornosti i saizvršilaštva iz člana 180. stav 1. i 29. KZ BiH.

50. Kao što je već navelo, Vijeće nije prihvatilo pravnu kvalifikaciju iz optužnice, već je optuženog našlo odgovornim u skladu sa odedbom člana 142. KZ SFRJ-a, u vezi sa članom 22., (saizvršilaštvo) istog zakona.

51. Članom 142. stav 1. propisano je:

„Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno stanovništvo, naseje, pojedina civilna lica ili lica onesposobljena za borbu, kojim je imao za posljedicu smrt, tešku tjelesnu povredu ili teško narušavanje zdravlja ljudi; napad bez izbora kojim se pogađa civilno stanovništvo; da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva, mučenja, nečovječa postupanja, [.....], ili ko izvrši neko od navedenih djela,

kaznit će se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.“

52. Iz citirane zakonske definicije proizilaze slijedeći opšti elementi krivičnog djela (*chapeau*) Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, a koje je bilo potrebno utvrditi:

Djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava, na način da je počinjenje djela usmjereno protiv civilnog stanovništva, dakle osoba koje ne učestvuju u oružanom sukobu ili su položile oružje ili su onesposobljene za borbu, i koje su zaštićene odredbama Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine;

-Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije;

-Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;

-Počinilac mora narediti ili počiniti djelo.

53. Članom 22. KZ SFRJ-a, propisano je saizvršilaštvo, koje glasi: " ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično djelo, svako od njih kazniće se kaznom propisanom za to djelo.

(b) Kršenje pravila međunarodnog prava

54. Optužnicom Tužilaštva BiH, optuženom je stavljeno na teret da je postupao suprotno članu 3., stav 1. tačke a) i c) Ženevske konvencije¹⁵ o zaštiti civilnih osoba u vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

55. Pravila sadržana u zajedničkom članu 3. Ženevskih konvencija smatraju se običajnim pravom i predstavljaju minimalni standard od kojeg zaraćene strane nikada ne smiju odstupati i koji su dužne poštovati.

56. Zajednički član 3. Ženevskih konvencija propisuje:

"U slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba, a koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica, svaka od strana u sukobu biće dužna da primjenjuje bar sljedeće odredbe: (1) Prema **licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga**, postupat će se, u svakoj prilici, **čovječno** bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenog na rasi, boji kože, vjeroispovijesti ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju ili bilo kojem drugom sličnom mjerilu.

U tu svrhu zabranjeni su i ostaju zabranjeni, u svako doba i na svakom mjestu, sljedeći postupci prema gore navedenim osobama:

¹⁵ U daljem tekstu Ženevske konvencije;

a) **ugrožavanje života i fizičkog integriteta, posebno sve vrste ubistava, sakaćenja, okrutnih postupaka i mučenja;**

b) uzimanje talaca;

c) **povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci;**

d) izricanje kazni i izvršavanje pogubljenja bez prethodne presude izrečene pred redovno ustanovljenim sudom i popraćenog svim sudskim garantijama koje civilizovani narodi priznaju za neophodne.

(2) Ranjenici i bolesnici biće prihvaćeni i njegovani.

Svaka nepristrasna humanitarna organizacija, kao što je Međunarodni komitet Crvenog križa, može zaraćenim stranama ponuditi svoje usluge.

Zaraćene će strane nastojati da posebnim sporazumima osnaže sve odredbe ili dio ostalih odredaba ove Konvencije.

Primjena prethodnih odredaba ne uječe na pravni položaj zaraćenih strana.“

57. Kako iz sadržaja citirane odredbe zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija proizilazi zadatak Vijeća, u cilju utvrđivanja postojanja ovog prvog *chapou elementa*, kao preduslova za postojanje samog krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret, bio je na prvom mjestu utvrditi da li su njegove radnje, bile usmjerene prema, u skladu sa odredbom zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, zaštićenoj kategoriji stanovništva- civilima, a potom i da li je optuženi svojim radnjama postupio protivno obavezi čovječnog postupanja, kako to nalaže odredba zajedničkog člana 3., odnosno da li je, svojim radnjama prekršio zabrane propisane tačkom a) i c) zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija (koje tačke predmetnog člana su relevantne za konkretan predmet).

(c) **Status žrtava**

58. Kao prvi zadatak bilo je nužno utvrditi status lica prema kojima su navedene radnje preduzete, tačnije, da li su radnje u skladu sa odredbom zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija iz 1949., godine preduzete prema zaštićenoj kategoriji stanovništva.

59. Tumačenjem sadržaja odredbe zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, zaključuje se da zaštićenu kategoriju stanovništva čine lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, uključujući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i/ili osobe izbačene iz borbenog stroja, te lica onesposobljena za borbu iz bilo kojeg razloga.

60. U konkretnom slučaju, optuženi se tačkom 1. optužnice, teretio za ubijanje, odnosno lišenje života civila, koje kao povreda tjelesnog integriteta, predstavlja nedopušteno ponašanje suprotno zaštiti koju pravo na život, kroz zabranu svih vrsta ubistava uživa prema stavu 1. zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija iz 1949. godine. Navedenim članom, pored ostalih kategorija, zaštitu prevashodno uživa civilno stanovništvo. Vijeće nalazi, da su u konkretnom slučaju žrtve, koji su kritične prilike lišene života starice: Ana Kuljanin, Danica Kuljanin, Cvijeta Kilibarda, Jelka Kilibarda, imale status civila, što tokom postupka nije bilo sporno, a o čemu će više riječi biti u djelu presude u kojem će Vijeće dati obrazloženje činjeničnih i pravnih zaključaka u odnosu na tačku 1. izreke presude.

61. Vijeće je također, utvrdilo, da su oštećeni, žrtve inkriminiranih radnji opisanih u tačkama 2-8 izreke presude, Petar Petrović,¹⁶ zaštićeni svjedok S1,¹⁷ Pažulj Dragutin,¹⁸ zaštićeni svjedok S,¹⁹ zaštićeni svjedoci A1²⁰ i A2,²¹ Ivan Đalto, Zdenko Ljoljo, Krunoslav Trlin,²² Igor Dragić²³ i Goran Nikšić²⁴ u vrijeme poduzimanja inkriminiranih radnji prema njima, bili lica koja nisu učestvovala neposredno u neprijateljstvima, odnosno bili su lica koja su onesposobljena za borbu usljed lišenja slobode i zatvorena u SRZ Musala.

¹⁶ Iskaz svjedoka Petra Petrovića od 15.11.2013. godine;

¹⁷ Iskaz svjedoka S1 od 15.11.2013. godine;

¹⁸ Iskaz svjedoka Dragutin Pažulj od 7.02.2014. godine;

¹⁹ Iskaz svjedoka S od 17.01.2014. godine;

²⁰ Iskaz svjedoka od 06.12.2013. godine;

²¹ Iskaz svjedoka od 20.12.2013. godine;

²² Iskaz svjedoka Krunoslava Trlina od 31.01.2014. godine;

²³ Iskaz svjedoka Igora Dragića od 21.02.2014. godine;

²⁴ Iskaz svjedoka Gorana Nikšića od 31.01.2014. godine ;

62. Svjedoci Petar Petrović, zaštićeni svjedok S1, Dargutin Pažulj su izjavili da su od strane pripadnika ABiH uhapšeni 19.04.1993., godine u Donjem selu. U momentu hapšenja nisu bili naoružani niti su imali uniforme. Svjedoci A1 i A2, su saglasno izjavili kako su 03.07.1993. godine, od strane pripadnika ARBiH zarobljeni u selu Dusina. Prema riječima svjedoka A1 u trenutku zarobljavanja nije imao naoružanje niti uniformu, a svjedok A2, je ispričao kako je zarobljen dok je sa porodicom toga jutra doručkovao. Po njegovim riječima kad su zarobljeni odvedeni su u seosku mjesnu školu, a pored njega dovedeni su i njegovi roditelji, potom zaštićeni svjedoci S, A1, Ivica Đalto, Mijo Renjo, Ivo Erenda. Tu ostaju do 7.07.1993. godine, kada sve njih Hrvate muškarce, odvođe u školu Musala u Konjicu. Zaštićeni savjedok S je ispričao kako u selu Dusina ostaje do 3.07.1993. godine kada se predaje ARBiH. Opisujući čin predaje ARBiH, navodi kako je bio u civilnom odjelu, ali je imao pušku koju je odmah predao. Zajedno sa njim zarobljeno je još par Hrvata, među kojima su bili zaštićeni svjedoci A1 i A2. Odvedeni su na muslimansku stranu Dusine, a 7.07.93., godine, autobusom su prevezeni u logor Musala u Konjicu.

63. Svjedok Igor Dragić je izjavio da je zarobljen u selu Vrce, opština Konjic 05. maja 1993. godine, odakle ih sve iz sela odvođe u selo Boždarovići, te selo Višnjice, a potom u junu mjesecu, u Musalu u Konjicu. U vrijeme zarobljavanja, bio je teško ranjen i nije bio naoružan. Zarobljen je jer je Hrvat.

64. Svjedok Krunoslav Trlin je izjavio da ga je rat zatekao u selu Ovčara. U momentu zarobljavanja je bio pripadnik HVO, u uniformi i naoružan. Oružje je predao Armiji BiH. Nakon zarobljavanja odvođe ga u policijsku stanicu u Konjicu, a dva, tri sata nakon toga u Musalu, koja je bila logor za Srbe i Hrvate.

65. Svjedok Goran Nikšić je izjavio kako je zajedno sa drugim pripadnicima HVO-a zarobljen 19.04.1993. godine na položaju Stari grad, opština Konjic, od strane ARBiH. Potom je odvezen u školu u Podarašcu, odakle ih početkom maja premještaju u školu Musala u Konjicu.

66. Imajući u vid naprijed navede iskaze svjedoka, oštećenih inkriminisanim radnjama optuženog o čemu će Vijeće dati obrazloženje u narednom tekstu, evidentno je da se radi o licima koji su lišeni slobode i nakon određenog perioda, odvedeni u prostorije osnovne škole Musala, u kojoj su zatvoreni i inkriminisane radnje prema njima počinjene.

67. Dakle, radi se oštećenim licima, civilima, te licima koja su razoružana i onesposobljena za borbu, lišena slobode i zatvorena, a prema istima poduzimane radnje povrede života i tjela, nečovječno postupanje, mučenja, povreda ličnog dostojanstva, te naročito uvredljivi i ponižavajući postupci koji su shodno odredbama člana 3. stav 1., tačke a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica iz 1949. godine u svako vrijeme i na svakom mjestu prema gore navedenim licima zabranjene.

(d) Oružani sukob

68. Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 8. aprila 1992. godine, donijelo je Odluku o proglašenju neposredne ratne opasnosti.²⁵ Potom je, na sjednici održanoj 20.06.1992. godine, donijelo Odluku o proglašenju ratnog stanja,²⁶ na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine koje je trajalo sve do 20.06.1995. godine, kada je Predsjedništvo donijelo odluku o ukidanju ratnog stanja.²⁷

69. Donošenjem Uredbe sa zakonskom snagom, formirane su oružane snage Republike BiH koju čini Armija RBiH. Pored Armije oružane snage čine i policija i naoružani sastavi koji se stavljaju pod jedinstvenu komadu oružanih snaga Republike.²⁸

70. Odluka o formiranju vojske Srpske Republike BiH (SRBiH) objavljena je u Službenom glasniku srpskog naroda u BiH broj 6. od 12-17. maja 1992. godine.²⁹

71. S tim u vezi, nesporno je da je u inkriminisanom periodu u Bosni i Hercegovini, te općini Konjic postojao oružani sukob između Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine i ARBiH, te naoružanih sastava koji su bili pod kontrolom A RBiH, što je i evidentno kako iz pobrojanih materijalnih dokaza, tako i ostalih materijalnih dokaza uloženi u sudski spis,³⁰ te iskaza svjedoka koji su saslušani na glavnom pretresu.

²⁵Dokaz Tužilaštva BiH br. T-9;

²⁶ Dokaz Tužilaštva BiH br. T-10;

²⁷ Dokaz Tužilaštva BiH br. T-11;

²⁸Dokaz Tužilaštva BiH broj T-12, - Uredba sa zakonskom snagom koju je donijelo Predsjedništvo RBiH, objavljana u Sužbenom listu od 20. Maja 1992. godine;

²⁹ Dokaz Tužilaštva BiH br. T-13;

³⁰ Dokazi Odbrane: O-10, O-11,

72. Odluka o formiranju Hrvatskog vijeća obrane (HVO) donesena je 08.04.1992. godine, a Odluka o uspostavi hrvatske zajednice Herceg-Bosna 3. jula 1992. godina.³¹

73. Također, saglasno naprijed navedenim dokazima, evidentno je da je u vrijeme počinjenja krivičnih radnji iz tačkaka 2-8 izreke presude, odnosno 1993. godine, postojao i oružani sukob između Armije BiH i HVO-a, a što je i vidljivo kako iz materijalnih dokaza koje je Tužilaštva BiH i odbrana³² prezentirali tokom postupka, tako i iz iskaza svjedoka koji su saslušani na glavnom pretresu.

74. Tako su svjedoci Petrović Petar, zaštićeni svjedoci A1, A2, S i S1, Krunoslav Trlin, Goran Nikšić, Dragutin Pažulj, Mario Anđelić,³³ Bersoni Pandža,³⁴ Igor Dragić, Bruno Boras,³⁵ Ivan Knežević,³⁶ Goran Blažević, Vinko Jurić,³⁷ Zdravko Marčinko,³⁸ Miodrag Mitrović,³⁹ u odnosu na vremenski period 1993. godine (april, maj, juni, jul) posvjedočili na okolnosti sukoba HVO i ARBiH na teritoriji općine Konjic, kao djelu teritorije BiH, u toku kojeg su iz razloga što su hrvatske nacionalnosti lišeni slobode i odvedeni u Musalu.

75. Dakle, Vijeće je temeljem svih provedenih dokaza, nedvojbeno utvrdilo da je u Bosni i Hercegovini, odnosno tokom vremenskog perioda 1992.godine i 1993. godine na teritoriji općine Konjic, postojao oružani sukob između Vojske Republike Srpske i Armije RBiH, a tokom 1993. godine i oružani sukob između Armije RBiH i HVO-a.

(e) Svojestvo optuženog

³¹ Dokazi Tužilaštva BiH br. T-14 i T-15;

³² Dokaz odbrane O-10 (Plan mjera i aktivnosti- stranice 1 i 2);

³³ Iskaz svjedoka od 07.02.2014. godine;

³⁴ Iskaz svjedoka od 21.02.2014. godine;

³⁵ Iskaz svjedoka od 21.02.2014. godine;

³⁶ Iskaz svjedoka Ivana Kneževića od 21.03.2014. godine;

³⁷ Iskaz svjedoka Vinka Jurića od 07.03.2014. godine;

³⁸ Iskaz svjedoka Zdravka Marčinka od 07.03.2014. godine;

³⁹ Iskaz svjedoka Miodraga Mitrovića od 06.02.2015. godine;

76. Optužnicom Tužilaštva BiH, Ibri Maciću na teret je stavljeno da je inkriminisane radnje iz tačke 1. Izreke presude počinio u svojstvu pripadnika ARBiH, a radnje iz tačaka 2-8, u svojstvu vojnog policajca ARBiH.

77. Iz materijalnih dokaza uloženi u sudski spis proizilazi da je optuženi Ibri Macić od 15.04.1992.godine do 11.05.1996. godine,⁴⁰ odnosno 22.04.1996. godine,⁴¹ bio pripadnik Oružanih snaga (OS) Bosne i Hercegovine, odnosno Armije RBiH.

78. Iz iskaza svjedoka Tužilaštva: Salke Macić, Šehe Macić, Nurke Fišić, Mumina Fišić, Hamdije Fišić,⁴² proizilazi da su kao pripadnici ARBiH u junu mjesecu, po zadatku otišli u kanjon rijeke Rakitnice. Pretpostavljeni im je bio Midhat Pirkić-Mitko,⁴³ a neposredno nadređeni Mirsad Fišić zvani Kolumbo. U isto vrijeme i istom svojstvu zajedno sa njima je bio i optuženi Ibri Macić. Nakon izvršenja zadatka, sva navedena lica su dana 13.06.1992. godine, došla na područje sela Blace koje je mjesto izvršenja djela ubistva iz tačke 1. izreke presude za koje je Vijeće kao pripadnika jedne od strana u sukobu (ARBiH) našlo odgovornim optuženog Ibri Macića.

(i) Sabiralište ratnih zarobljenika Musala i svojstvo optuženog

79. Kao mjesto izvršenja krivičnih djela opisanih u tačkama 2-8 izreke presude navedena je osnovna škola Musala u Konjicu ili dvorište iste.⁴⁴

80. Naređenjem komandanta operativne grupe Igman od 22.04.1993. godine u osnovnoj školi Musala u Konjicu, formirano je sabiralište ratnih zarobljenika (SRZ).⁴⁵ Istom

⁴⁰ Kartoteka vojnog obveznika na ime Macić Ibri Mujo, dokaz Tužilaštva BiH broj T-33;

⁴¹ Uvjerenje o plaćama pripadnika oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine od 06.05.1996. godine uloženo kao dokaz Tužilaštva BiH broj T-33 i dokaz Odbrane O-4;

⁴² Iskazi svjedoka Tužilaštva BiH: Salke Macić od 12.07.2013. godine; Šehe Macića od 06.09.2013. godine; Iskazi svjedoka Nurke Fišić i Mumina Fišić od 17.09.2013. godine, Iskaz svjedoka Hamdije Fišić od 24.09.2013. godine;

⁴³ Iskazi svjedoka Midhata Cerovca od 27.09.2013. godine „*Jedinica Mitka Pirkića u sistemu i strukturi komandovanja pripadala je teritorijalnoj odbrani*“; Svjedok Šeho Macić: „*Postrojio ih je Midhat Pirkić i rekao da treba očistiti kanjon Rakitnice*“; Fišić Nurko: „*...Išli po zadatku, tada im pretpostavljeni bio Mitko Pirkić, neposredno nadređeni Mirsad Fišić.*“

⁴⁴ Tačka 8., izreke presude, inkriminisane radnje u odnosu na oštećenog Igora Dragića počinjene u dvorištu škole i kontejneru koji se nalazio u dvorištu;

⁴⁵ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-21;

naredbom određeno je da će obezbjeđenje sabirališta vršiti četa vojne policije Četvrtog korpusa,⁴⁶ a za komandanta i jedino ovlašćeno lice određen je Nusret Šehić.

81. Međutim, iz dnevenog izvještaja BVP 4. Korpusa od 01.05.1993. godine,⁴⁷ prozilazi da patronat u SZR Musala u Konjicu, još uvijek nije preuzela vojna policija, sljedom čega je narednog dana (2.05.1993. godine) komandant operativne grupe Igman, Salko Gušić donio naredbu o predaji sabirališta bataljonu vojne policije Četvrtog korpusa, na osnovu ranije donijetih naređenja u roku od jednog sata.⁴⁸ Naređenjem od 15.05.1993. godine određeno je dislociranje 50 ratnih zarobljenika iz SRZ Musala u objekte preduzeća Igman,⁴⁹ a naređenjem od 20.05.1993. godine određeno je da se zarobljenici koji su zarobljeni na teritorijama općina Konjic i Jablanica, a smješteni su u SRZ Silos, Tarčin odmah vrate u SRZ Musala u Konjicu.⁵⁰

82. U sabiralištu ratnih zarobljenika u Musali, zatvorenici su bili srpske i hrvatske nacionalnosti, što su saglasno potvrditi kako svjedoci Tužilaštva,⁵¹ tako i svjedoci odbrane, a tokom postupka ta činjenica nije osporavana. Prema iskazima istih svjedoka, pored ratnih zarobljenika, u Musali su bili zatvoreni i civili, kao i druga lica koja nisu neposredno učestvovala u neprijateljstvima.⁵²

83. S obzirom da se u činjeničnom opisu radnji izvršenja u tačkama 2-8 izreke presude ponavlja činjenična konstatacija da su u Musali bili zatvorenici srpske i hrvatske nacionalnosti, to se, imajući u vidu utvrđenje iz prethodnog paragrafa, pri obrazlaganju radnji izvršenja optuženog svaki put iznova neće ponavljati dokazi iz kojih proizlazi da su u zatvorenici bili srpske i hrvatske nacionalnosti.

84. Svjedok Edhem Žilić⁵³ izjavio je da je u svojstvu pomoćnika komandanta za logistiku, u opštinskom štabu teritorijalne odbrane u Hrasnici bio sve do kraja 1992. godine.

⁴⁶ U dokazu Tužilaštva BiH broj T-22, također je navedeno komanda 43. Brdske brigade izvršit će predaju fiskulturne sale na Musali komandantu vojne policije Četvrtog korpusa;

⁴⁷ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-23;

⁴⁸ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-24;

⁴⁹ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-25;

⁵⁰ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-26;

⁵¹ Iskazi svjedoka Tužilaštva Bi: S,S1,A1,A2, Krunoslava Trlin, Goran Blažević, Brune Borasa, Bersoni Pandže i dr;

⁵² Pogledati odjeljak presude (c) Status žrtava;

⁵³ Iskaz svjedoka odbrane Edhema Žilića od 2.10.2014. godine;

Nakon toga odlazi u Konjic, tačnije Četvrti korpus vojne policije na mjesto komandira voda jedne čete u tom bataljonu, sa sjedištem u osnovnoj školi u Konjicu. Kao komandir voda u toj jedinici ostaje do 3.05.1992. godine, kada je u svojstvu odgovornog lica primio dužnost upravnika zatvora, odnosno sabirališta ratnih zarobljenika Musala, kompletan vod od tridesetk pripadnika kojem je prethodno bio nadređni, došao je s njim u Musalu radi obezbjeđenja zatvorenika, a među njima je bio optuženi Ibro Macić.

85. Svjedok Fadil Čukle⁵⁴ izjavio je da u maju mjesecu 1993. godine odlazi na obezbjeđenje Musale, gdje mu je nadređeni bio Edhem Žilić, što je potvrdio i svjedok Ibrahim Halebić.⁵⁵ Smjene stražara u Musali bile su organizovane na po 24 časa, a svaka smjena je imala vođu smjene.⁵⁶ Tako su svjedoci Hamdija Alić i Šaban Alić naveli da je vođa njihove smjene bio Šefik Alić, koji je na glavnom pretresu potvrdio da je bio komandir jedne od smjena koja je brojala oko jedanaest ljudi, pri tom izjavljujući da se ne sjeća da je u njegovoj smjeni bio optuženi Ibro Macić, nasuprot iskazu svjedoka Šabana Alića koji je potvrdio da je Ibro Macić jednu ili dvije smjene radio zajedno s njim.

86. Prema iskazima svjedoka odbrane Fadila Čule, Hamdije Alića, Šabana Alića, Pašana Širbegovića, Šemsudina Zeće,⁵⁷ koji su u inkriminisanom periodu bili stražari u Musali, saglasno potvrđujući da je upravnik zatvora bio Edhem Žilić, izjavili su da nije bilo nepravilnosti niti zlostavljanja zatvorenika od strane stražara, te da nisu vidjeli ili čuli da je Ibro Macić učestovao u istima. Jedine nepravilnosti su bile u par slučajeva, koji su se odnosili na pokušaj ulaska i zlostavljanja zatvorenika od strane lica koja nisu radila na obezbjeđenju objekta i zatvorenika u Musali.⁵⁸ Također, prema riječima istih svjedoka, ako je i bilo nepravilnosti, morale su biti evidentirane u knjizi dežurstava.

⁵⁴ Iskaz svjedoka odbrane Fadila Čukle od 09.05.2014. godine;

⁵⁵ Iskaz svjedoka odbrane Ibrahima Halebića od 23.05.2014. godine;

⁵⁶ Iskazi svjedoka Edhem Žilić, Šefik Alić, Šaban Alić;

⁵⁷ Iskazi svjedoka odbrane Hamdije Alića, Šabana Alića, Pašana Širbegović, Šemsudina Zeće od 23.05.2014. godine;

⁵⁸ Iskaz svjedoka Šefika Alića od 23.10.2014. godine, koji govori o slučaju dolaska izvjesnog Novalića koji je napao stražare, a čuo je za incident koji se vezuje za ime Midhata Pirkića, pri čemu ali navodi da se to nije desilo u njegovoj smjeni; Iskaz svjedoka Edhema Žilića u kojem se navodi da ga je jedne prilike obavjestio Rasima Krzu da je Mitko Pirkić dolazio i napravio belaj, to jest, dobro povrijedio Muftić Zorana;

87. Prema svjedočenju optuženog Ibri Macića⁵⁹ kao pripadnik bataljona vojne policije, u Musalu je došao u maju mjesecu 1993. godine, gdje je dužnost stražara obavljao do polovine jula kada odlazi na Igman i nakon toga se više ne vraća u Musalu.

88. Da je optuženi u svojstvu vojnog policajca od maja 1992. godine nakon dolaska Edhema Žilića za upravnika Musale bio stražar saglasno su potvrdili kako svjedoci- žrtve prema kojim je počinio inkriminisane radnje za koje je osuđen, tako i svjedoci odbrane: Edhem Žilić, Šefik Alić, Hamdija Alić, Adnan Alikadić,⁶⁰ Rasim Krzo,⁶¹ Ibrahim Halebić, Šemsudin Zećo, Šaban Alić, Fadil Čule.

89. Vijeće, temeljem navedenih relevantnih dokaza, cjeni utvrđenim, da je vod vojne policije na čelu sa upravnikom zatvora Edhemom Žilićem kao odgovornim licem preuzeo kontrolu i obezbjeđenje zatvora u osnovnoj školi Musala u maju mjesecu, imajući u vidu kako saglasne iskaze navedenih svjedoka, tako i sadržaj materijalne dokumentacije.

90. Međutim, djelovi iskaza svjedoka odbrane, koji su u inkriminisanim periodu obavljali dužnost čuvara zatvorenih lica u kojima su isticali da nepravilnosti, u smislu da maltretiranja i zlostavljanja zatvorenih osoba nije bilo ili da im nisu poznate, za Vijeće nisu prihvatljivi. Ovo iz razloga što se u skladu sa njihovim zaduženjima i odgovornošću koju su kao čuvari zatvorenih lica imali može postaviti pitanje i njihove odgovornosti, jer iskazi svjedoka koji su u inkriminisanim periodu zatvoreni u Musali, kao i iskazi žrtava oštećenih u ovom predmetu, u pogledu okolnosti da su prema njima poduzimane raznovrsne radnje fizičkog i psihičkog nasilja, govore potpuno suprotno.

91. Ovi svjedoci, čiju detaljnu analizu iskaza će Vijeće dati kod obrazlaganja tačaka presude, na jedinstven način su potvrdili da su osobe koje su bile zatvorene u Musali zlostavljane, udarane, mučene, kako od strane stražara, tako i vojnika koji su sa strane dolazili. Životni uslovi u prostorijama, učionicama i salama gdje su zatvorenici smješteni bili su nezadovoljavajući i teški, što sve zajedno, svjedocima odbrane, tj., njihovim čuvarima nije moglo biti strano i nepoznato.

⁵⁹ Optuženi Ibri Macić svjedočio je u korist svoje odbrane dana 7.11.2014. godine;

⁶⁰ Iskaz svjedoka Adnan Alikadić od 13.06.2014. godine;

⁶¹ Iskaz svjedoka odbrane Rasima Krze od 13.06.2014. godine;

92. Da je optuženi Ibro Macić u Musalu došao početkom mjeseca maja, Vijeće nalazi nespornim, jer je između ostalih dokaza u tom pravcu, to sam potvrdio. Međutim, tokom glavnog pretresa postavilo se pitanje do kada optuženi ostaje u Musali, imajući u vidu navode optužnice prema kojim je inkriminisane radnje činio sve do oktobra mjeseca i nasuprot tome tvrdnji odbrane da je optuženi u Musali bio do polovine jula 1993. godine nakon čega odlazi na Igman.

93. Imajući u vidu suprotne stavove stranaka u postupku, po navedenom pitanju, Vijeće će u narednom tekstu dati analizu dokaza, prije svega iskaza svjedoka žrtava inkriminiranih radnji počinjenih u zatočeničkom objektu Musala, u spornom periodu od jula do oktobra 1993. godine, koji su relevantni za utvrđivanje vremenskog perioda u kojem je optuženi u svojstvu stražara bio u Musali, s obzirom da je preliminarno utvrđivanje ove okolnosti bilo od ključnog značaja za utvrđivanje optuženikovog učešća u inkriminiranim radnjama opisanim u tačkama 5 do 8., izreke presude.

94. Zaštićeni svjedok S prema kojem su radnje mučenja preduzete dana 7.7.1993. godine po izlasku iz autobusa kada su dovezeni u Musalu, ispričao je da ga je udario stražar za kojeg je kasnije saznao da mu je nadimak „Maca.“ Potom je opisao kao je u avgustu mjesecu 1993. godine, zajedno sa zaštićenim svjedocima A1, A2 i Ivanom Đaltom bio žrtva sadističkog izivljavanja od strane grupe vojnika među kojim je bio stražar „Maca.“ Svjedok navodi da je Maca imao „loknavu“, malo dužu kosu kako kaže ne kratku kao što je imao na suđenju. Na dvije fotografije koje je odbrana uložila kao dokaz,⁶² Vijeće primjećuje kod optuženog crnu ili tamno smeđu talasastu kosu, kao što je to svjedok S i opisao.

95. Zaštićeni svjedok „A2“, za optuženog Ibru Macića je rekao da je bio pripadnik vojne policije Armije RBiH, visok možda nekih 170, 175 centimetara, izrazito širokih ramena, jakih ruku, oštih crnih obrva, tamno smeđe kose, širokog vrata, na lijevoj ruci je imao tetovažu. Opisuje mučenje od strane Ibre Macića koje je preživio 7.07.1992. godine, potvrđujući njegovo učešće i u izivljavanju koje se desilo u avgustu mjesecu 1993. godine. Svjedok je kako tokom istrage, tako i na glavnom pretresu na fotografijama koje su mu prezentovane, te u sudnici prepoznao Ibru Macića. Svjedok A1, u pogledu vremena,

⁶² Dokazi odbrane broj O-6 i O-7;

načina izživljavanja i osoba koje su učestvovala u njegovom zlostavljanju, te svjedoka S, A2, i Ivana Đalto, na glavnom pretresu je potvrdio iskaze svjedoka žrtava istih S i A2, sa sigurnošću govoreći da je u istima učestvovao Ibro Macić, prepoznajući ga i na fotoalbumu, te jasno ga razlikujući od Miralema Macića kojeg je ovaj pominjao u istrazi.

96. Imajući u vidu iskaze svjedoka A1, S i A2, koji su saglasni u pogledu identifikovanja optuženog kao osobe koja je učestvovala u zločinima počinjenim prema njima, o čemu će detaljnija analiza biti data prilikom obrazlaganja tačaka izreke presude u kojim su isti detaljno opisani, Vijeće, u pogledu odlučne činjenice, prisustva i učešća optuženog u inkriminiranim radnjama prema ovim svjedocima nalazi utvrđenim da je optuženi bio u Musali u mjesecu julu i avgustu 1993. godine kada su inkriminirane radnje preduzete.

97. Osim izjava ovih svjedoka, svjedok Miodrag Mitrović posvjedočio je kako je nakon sukoba ARBIH i HVO zatvoren u Čelebićima, a potom, krajem maja početkom juna prebačen u Musalu, te, iako je Srbin, zatvoren zajedno sa Hrvatima u sportskoj dvorani, gdje ostaje sve do razmjene 19.10.1993. godine. Upravnik Musale u to vrijeme je bio Edo Žilić. Nabrajajući čuvare, navodi ime optuženog Ibre Macića koje je znao jer su ga oslovaljavali sa „Ibro“. Siguran je da je Ibro Macić cijelo vrijeme kada i on bio u Musali, jer je vidio Ibru kada su povedeni na razmjenu 19.10., pored transportera u koje su smjestili zatvorenike. Potom opisuje događaj iz septembra mjeseca 1993. godine, kada mu je u posjetu došao kolega Miroslav Senjak i donio sendvič, a Ibro Macić mu nije dozvolio da ga unese u učionicu u kojoj je boravio.

98. Svjedok Vinko Jurić je posvjedočio da je 25.05.1993. godine iz logora Čelebići prebačen u Musalu gdje ostaje pet mjeseci gdje viđa Ibru Macića do poslednjeg dana.

99. Prema prijedlogu odbrane saslušan je i svjedok Edhem Žilić, koji je prema sopstvenom kazivanju, te saglasnim iskazima drugih svjedoka u maju mjesecu (3. maja 1993.godine) primio dužnost upravnika zatvora-sabirališta ratnih zarobljenika Musala. S njim je tada došao kompletan vod vojne policije među kojim je bio i optuženi Macić. Saglasno tvrdnji odbrane, svjedok Žilić je naveo da je Ibro Macić u Musali bio stražar do jula mjeseca, kada se vratio u četu vojne policije u kojoj mu je pretpostavljeni bio Adnan Alikadić.

100. Vijeće je analiziralo iskaze i drugih svjedoka odbrane za koje je cijeniolo da mogu imati relevantna saznanja u donosu na sporno pitanje i to: Ibrahim Halebić, Šemsudin Zećo, Šaban Alić, Šefik Alić, Hamdija Alić, koji su u inkriminisano vrijeme također, bili stražari u Musali i koji su saglasno potvrdili da je Ibro Macić bio stražar u Musali, ali ne izjašnjavajući se do kada tu ostaje, odnosno da li je tu sve do razmjene zarobljenika koja je izvršena 19.10.1993. godine. Međutim, iskazima ovih svjedoka u najvećoj mjeri akceptirane su okolnosti organizacije SRZ Musala, smjene stražara, uslovi u zatvoru, te eventualne nepravilnosti, a ne i dužina boravka optuženog u Musali, izuzev u iskazu svjedoka Šemsuduna Zeće kojem se čini da se Ibro Macić kratko zadržao u Musali.

101. Cjeneći sve naprijed navedeno, Vijeće prihvatajući iskaze svjedoka S, A1, A2, Miodraga Mitrovića, Vinka Jurića, van razumne sumnje nalazi utvrđenim da je optuženi Ibro Macić, u svojstvu stražara bio u logoru Musala i u periodu od maja do oktobra mjeseca 1993. godine. Vijeće nalazi, da su svjedoci, opisujući premlaćivanja i zlostavljanja koja su preživjeli u ovom periodu, saglasno opisujući način na koji su poduzimana, te vrijeme njihovog izvršenja, jasno ukazali da je Ibro Macić, upravo jedan od učesnika u istima, iz kojih razloga im je Sud poklonilo vjeru.

102. Detaljno obrazloženje kako su svjedoci znali da je to upravo, optuženi Ibro Macić, Vijeće će dati prilikom obrazlaganja inkriminirajućih taćaka. Osim toga, saglasno istima i svjedoci Miodrag Mitrović i Vinko Jurić, koji nisu žrtve inkriminirajućih radnji, nedvosmisleno su izjavili da je optuženi sve do momeneta razmjene bio u Musali, a po svjedoku Mitroviću, čak i u trenutku kada su krenuli na razmjenu stajo je pored transportera kojim su prevoženi, pri čemu kredibilitet i iskaz ovog svjedoka odbrana nije dovela u pitanje.

103. Imajući u vidu navedeno, Vijeće cijeni da skup svih neposrednih činjenica i okolnosti o kojima su govorile žrtve inkriminiranih radnji, posrednih saznanja, te saznanja svjedoka koji su bili u Musali, a optuženi ih nije osobno zlostavljao (Miodrag Mitrović i Vinko Jurić), ukazuju da je optuženi bio u Musali i periodu septembra i oktobra 1993. godine.

104. Vijeće je imalo na umu i cijeniolo iskaz svjedoka Žilića, za kojeg bi se moglo očekivati da kao upravnik ima najvjerodostojnija saznanja o onome što se dešavalo u

Musali, te organizaciji i angažmanu pripadnika voda vojne policije na obezbjeđenju objekta, uključujući i informacije o periodu do kada su stražari obavljaju svoje dužnosti.

105. Međutim, Vijeće primjećuje da je njegov iskaz u suprotnosti sa navedenim iskazima svjedoka koji su nedvosmisleno potvrdili navode optužnice o učešću optuženog u inkriminiranim radnjama u spornom periodu. Osim toga, Vijeće na njegovoj strani nalazi postojanje interesa da eventualno pomogne optuženom, s obzirom na mogućnost samoinkriminisanja jer su inkriminirane radnje počinjene u vrijeme kada je isti bio upravnik i lice koje je bilo odgovorno za dešavanja u Musali. Imajući to u vidu, kao i da su pojedini svjedoci u svojim iskazima i njega direktno inkriminirali, navodeći da je osobno učestvovao u zabranjenim radnjama prema zatvorenicima, te da niti ijedan drugi svjedok, osim optuženog Macića koji ima pravo u svoju korist govoriti neistinu, nije potvrdio da Macić napušta Musalu u julu mjesecu, Vijeće svjedoka Edhema Žilića nije moglo ocjeniti kao kredibilnog niti mu je na navedenim okolnostima poklonilo vjeru. Osim toga, ni svjedok Adnan Alikadić, osim saznanja da je Ibro Macić bio na obezbjeđenju Musale, nasuprot tvrdnji svjedoka Žilića, da Musalu napušta u sedmom mjesecu i vraća u četvu vojne policije kojoj Alikadić bio nadređen, to nije mogao potvrditi.

106. Dakle, analizirajući navedene dokaze Vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi Macić bio u SRZ Musala i u vremenskom periodu od jula do oktobra mjeseca 1993. godine, te da je krivično djelo počinio u svojstvu vojnog policajca ARBiH kao jedne od strana u sukobu, a u vezi sa oružanim sukobom koji je bio na području BiH i Konjica.

(f) Pojedinačne inkriminacije u osnovi zločina

107. Nakon što je konstatovana ispunjenost opštih elemenata krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, iz člana 142. KZ SFRJ, Vijeće će u nastavku obrazložiti ispunjenost elemenata radnji izvršenja djela, odnosno ubistva pod tačkom 1., izreke, nečovječnog postupanja pod tačkama 2., 4., 5., 7 i 8 izreke i mučenja pod tačkom 3., i 6., izreke presude.

108. U tom smislu, Vijeće će prethodno ukazati na pojedine elemente radnji izvršenja navedenog krivičnog djela, čije postojanje je neophodno utvrditi za dokazivanje krivnje optuženog.

(i) Ubistvo

109. U pogledu elemenata krivičnog djela ubistva Vijeće se rukovalo utvrđenom praksom MKSJ.

110. Da bi se dokazao ovaj zločin, moraju biti ispunjeni sljedeći elementi djela: da je osoba lišena života i da je to lišavanje života posljedica direktne namjere, jer je optuženi bio svjestan svog djela izvršenja i dobrovoljno ga izvršio.⁶³

111. Iako se za krivično djelo ubistva jasno traži uvjerljiv dokaz o smrti žrtve, dobiven preko poznatih mehanizama (kao što je mrtvo tijelo ili izvod iz knjige umrlih), to može biti problematično ili nepraktično. Zaključak o smrti žrtve, u takvom slučaju, može se izvesti i bez pronađenog tijela, a na osnovu sveukupnih okolnosti utvrđenih kroz izvedene dokaze, tako da je smrt jedini razuman zaključak koji se može izvesti na osnovu djela koja se stavljaju na teret. Ovakav stav zauzeo je MKSJ u predmetu *Krnojelac*, a u potpunosti ga prihvata i ovo Vijeće.⁶⁴

112. Izraz "djelo" ubistva, sadrži jasna djela i propuste izvršilaca kao i jasna djela i propuste drugih za koje optuženi snosi krivičnu odgovornost.⁶⁵ Što se tiče uzročne veze, nije potrebno da je smrt žrtve direktna posljedica djela optuženog, pošto ona može biti predvidiva posljedica djela ili propusta plana optuženog kojem on pripada⁶⁶ ili kada je optuženi dobrovoljno preuzeo rizik da smrt može nastupiti.⁶⁷

⁶³ Damjanović Dragan, X-KR-05/51, Prvostepena presuda, 15. dec. 2006. god, strane 53.-54;

⁶⁴ *Krnojelac* presuda Raspravnog vijeća, paragraf 326;

⁶⁵ Presuda Raspravnog vijeća u predmetu *Vasićević*, paragraf 205; presuda Raspravnog vijeća u predmetu *Krnojelac*, paragraf 324;

⁶⁶ *Tadić*, presuda Žalbenog vijeća, paragraf 190.-229.

⁶⁷ *Tadić*, presuda Žalbenog vijeća, u odnosu na navode ubista po članu 3(1)(a) da se odgovornost pojedinca za ubistvo može takođe izvući iz učestvovanja optuženog u zajedničkom planu ili cilju da se počine nečovječne

113. Tako u predmetu *Mitar Vasijević* Pretresno vijeće MKSJ u svojoj presudi navodi: "Elementi definicije 'ubistva' po međunarodnom običajnom pravu su slijedeći: smrt žrtve, smrt je uzrokovana radnjom ili propustom optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje i propuste optuženi snosi krivičnu odgovornost. Radnja ili propust optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje ili propuste on snosi krivičnu odgovornost, počinjeni su s namjerom: „lišavarja života, ili nanošenja teške tjelesne povrede, ili nanošenja teške ozljede sa razumnom mogućom svješću o tome da će takav čin ili propust vjerovatno uzrokovati smrt".⁶⁸

114. U predmetu *Kordić i dr.*, Pretresno vijeće u presudi zaključuje: "...da je, kad se radi o krivičnom djelu hotimičnog lišavanja života, actus reus – fizička radnja nužna za krivično djelo – usmrćenje žrtve kao rezultat postupanja ili propusta optuženog. S tim u vezu Vijeće primjećuje da postupanje optuženog mora biti bitan uzrok smrti žrtve, koja mora biti "zaštićena osoba". Da bi se zadovoljio uslov mens rea za hotimično lišavanje života, mora se pokazati da je optuženi imao namjeru da ubije, ili da nanese tešku tjelesnu povredu uz bezobzirnu nebrigu za ljudski život."⁶⁹

115. Slično u predmetu *Blaškić* Pretresno vijeće nalazi da: "Kad je posrijedi materijalni element kršenja, potrebno je dokazati da je smrt žrtve bila posljedica djela koje je optuženi počinio... Namjera, odnosno element svijesti neophodan pri utvrđivanju hotimičnog lišavanja života postoji ako se pokaže da je optuženi imao namjeru lišiti života ili nanijeti teške tjelesne ozljede za koje je morao razumno pretpostaviti da bi mogle prouzročiti smrt."⁷⁰

(ii) Mučenje

radnje gdje je on ili ona preuzima rizik da takve radnje mogu predstavljati ubistvo. Žalilac je bio svjestan da postupci grupe kojoj je pripadao vjerovatno mogu dovesti do takvih ubistava, ali je ipak hotimično pristao na taj rizik." (paragraf 232).;

⁶⁸ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Mitar Vasijević*, paragraf 205.

⁶⁹ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Kordić i dr.*, paragraf 229.

⁷⁰ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Blaškić*, paragraf 153.

116. Krivični zakon SFRJ-a, mučenje propisuje kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva inkriminišući ga odredbom člana 142. KZ SFRJ-a, pri tom detaljnije ga ne definišući.

117. Ne postoji jedinstvena definicija mučenja, međutim na osnovu tekstova različitih konvencija, kao i sudske prakse, moguće je izdvojiti tri osnovna elementa putem kojih se može definirati: nanošenje velikog fizičkog, odnosno psihičkog bola ili patnje, zatim taj bol ili patnja su prouzrokovani namjerno i svjesno, te bol ili patnja su naneseni s posebnim ciljem (kao npr., dobijanje informacija, kažnjavanje, zastrašivanje).

118. Stav Evropskog suda za ljudska prava jeste da se razlika između torture i drugih oblika zlostavljanja temelji na intezitetu patnje koja se nanosi. Dakle, postupanje kojim se ne nanosi dovoljan stepen inteziteta patnje da bi se kvalifikovalo kao tortura/mučenje ili nema poseban cilj zbog kojeg se nanosi bol, predstavlja nehumano ili ponižavajuće postupanje.

119. Evropski Sud za ljudska prava je zaključio da čitav niz različitih oblika maltretiranja doseže nivo mučenja, uključujući: vješanje za ruke vezane na leđima žrtve („palestinsko vješanje“), ponavljano udaranje pesnicama, šutanje nogama i udaranje predmetima, prijetnja plamenikom i potom špicom i prelom prsne kosti; elektro-šokovi, tretman vrelom i hladnom vodom, udarci u glavu, psihološki pritisak i dr.

120. Pored ovih elemenata, prema međunarodnom običajnom pravu, praksom MKSJ-a, neophodan je i element definisan kao „zabranjena svrha“. Prema presudi žalbenog vijeća u predmetu Kunarac i dr. (IT- 96-23/1 od 12.06.2002, godine paragraf 142) „Motiv djela ili propusta mora biti iznuđivanje informacija ili priznanja, kažnjavanje, zastrašivanje ili vršenje pritiska na žrtvu ili treću osobu ili diskriminacija, iz bilo kog razloga, žrtve ili treće osobe, predstavlja ispunjenje uslova „zabranjene svrhe“.

121. Prema tumačenju MKSJ-a, ovaj element je predstavljao dio međunarodnog običajnog prava u vezi sa djelom mučenja u vrijeme izvršenja datih krivičnih djela.⁷¹

122. Praksa Suda Bosne i Hercegovine ovaj uslov dodaje spisku elemenata, što čini i ovo Vijeće, prihvatajući tako zaključke MKSJ-a u pogledu važećeg međunarodnog običajnog prava u vremenskom periodu na koji se optužnica odnosi. Pored toga, Komentar MKCK-a uz član 147. Ženevske konvencije o zaštiti civila za vrijeme rata ("IV Ženevska konvencija"), se u većoj mjeri bavi ciljevima, nego težinom samog djela mučenja i naglašava da "ono što je važno nije toliko bol kao takav, nego svrha zbog koje je nanesen".

123. Što se tiče konkretnih „zabranjenih svrha“ kao uslova za krivično djelo mučenja, opis svrhe mučenja naveden u Konvenciji o mučenju takođe predstavlja međunarodno običajno pravo, te su kao takve relevantne pri određivanju konkretnih radnji ovog predmeta kao djela mučanja.

124. Pretresno vijeće u predmetu Krnojelac je utvrdilo neka objektivana pitanja, kao što su priroda i kontekst nanošenja bola, predumišljaj i institucionalizacija maltretiranja, fizičko stanje žrtve, način i korištene metode, te položaj i inferiornost žrtve. Prema istoj praksi, maltretiranje tokom dužeg vremenskog perioda također, može predstavljati faktor koji može ukazivati na postojanje krivičnog djela mučenja. Pretresno vijeće u predmetu Kvočka navodi da subjektivne, pojedinačne okolnosti žrtve treba uzeti u obzir prilikom ocjene težine bola ili patnje.

125. Uz uvažavanje svih prihvaćanih stanovišta u pogledu postojanja elemenata djela mučenja, snagu bola i patnje koji su različitim radnjama prozrokovani žrtvama, Vijeće je cjenilo u svjetlu svakog konkretnog slučaja posmatrajući ga zajedno sa ostalim relevantnim okolnostima koji mogu biti od uticaja.

(iii) **Nečovječno postupanje**

⁷¹ MKSJ je prihvatio *Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih kazni ili postupaka* (Konvencija o mučenju) iz 1984. godine, 1465 U.N.T.S. 85, koja je stupila na snagu 26.06.1987. godine, kao standard međunarodnog običajnog prava u vrijeme izvršenja djela u bivšoj Jugoslaviji.

126. Nečovječno postupanje kao radnja izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, propisano je u članu 142. stav 1. KZ SFRJ, pri čemu isti zakon ne daje definiciju istoga niti propisuje konkretne radnje izvršenja.

127. Međutim, praksa MKSJ nudi mnogobrojne primjere konkretnih radnji nečovječnog postupanja i to: sakaćenje ili nanošenje teških tjelesnih povreda⁷²; premlaćivanje i druge nasilne radnje⁷³; nanošenje teških ili ozbiljnih povreda⁷⁴; teške povrede tjelesnog ili duševnog integriteta⁷⁵; ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo⁷⁶; prisilni rad koji je izazvao tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili povredu, ili je radnja predstavljala ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo⁷⁷; deportacija i prisilno premještanje grupa civila; prisiljavanje na prostituciju i nestajanje ljudi pod prisilom.⁷⁸

128. Prvostepeno vijeće MKSJ, u predmetu Delalić i dr., ponudilo je definiciju pojma „nečovječno postupanje“, u kojoj se kaže „... namjerna radnja ili propust, tj. radnja koja nanosi tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili povredu ili predstavlja ozbiljan nasrtaj na ljudsko dostojanstvo“, što dakle, podrazumijeva sljedeća bitna obilježja ovog krivičnog djela:

- da su ta radnja ili propust prouzrokovali tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili ozljedu, odnosno da predstavljaju težak napad na ljudsko dostojanstvo;
- da su radnju ili propust namjerno izvršili optuženi ili lice odnosno lica za čije radnje i propuste optuženi snosi krivičnu odgovornost.

129. Kako bi se procijenila težina nekog djela, nužno je razmotriti sve činjenične okolnosti. Neke od tih okolnosti mogu na primjer biti: karakter radnje ili propusta, kontekst u kojem se radnja dogodila, lične prilike žrtve uključujući starost, pol i zdravstveno stanje, kao

⁷² MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.*, paragraf 208;

⁷³ Ibid, paragraf 208;

⁷⁴ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kordić i dr.*, paragraf 117;

⁷⁵ MKSJ, presuda žalbenog vijeća u predmetu *Blaškić*, paragraf 239. i presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Krstić*, paragraf 523;

⁷⁶ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Vasićević*, paragraf 239 – 240;

⁷⁷ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Naletilić i dr.*, paragrafi 271, 289, 303;

⁷⁸ Ibid, paragraf 566.

i fizičke, psihičke i moralne posljedice tog čina za žrtvu. Patnje koje dotična radnja nanosi žrtvi ne moraju biti trajne, dovoljno je da su stvarne i ozbiljne.⁷⁹

130. *Mens rea (subjektivni element)* za nečovječna djela iz ovog člana zadovoljen je kada je počinitelj u trenutku činenja ili nečinjenja imao namjeru da nanese tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili da izvrši težak napad na ljudsko dostojanstvo žrtve, ili ako je znao da će to njegovo činenje ili nečinjenje vjerovatno prouzrokovati tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili teški napad na ljudsko dostojanstvo i ponio se sa bezobzirnom nepažnjom prema tome,⁸⁰ što je Vijeće, na strani optuženog i utvrdilo.

131. Vijeće se pri tome rukovalo i kriterijima MKSJ u predmetu Kunarac i dr.⁸¹ gdje se navodi "Za krivično djelo povrede ličnog dostojanstva nužno da je optuženi znao da njegovo djelo ili propust može imati za posljedicu teško poniženje, degradaciju ili na drugi način povrijediti ljudsko dostojanstvo. Za krivično djelo povrede ličnog dostojanstva nužna je samo svijest o 'mogućim' posljedicama terećenog djela ili propusta".

132. Zatim, u predmetu, Aleksovski: "*Što se tiče potrebnog stepena mens rea, . . . optuženi je morao počiniti djelo za koje se tereti sa namjerom da ponizi žrtvu ili je izvrgne ruglu. Iako nije neophodno da je počinitelj postupio s izričitom namjerom da ponizi žrtvu ili da je podvrgne ponižavajućem postupku, on je morao biti svjestan predvidljivih i logičkih posljedica svojih postupaka.*"⁸²

II. TAČKE IZREKE PRESUDE

A. TAČKA 1. IZREKE PRESUDE

133. Vijeće je u odnosu na činjenični sadržaj optužnice, u tački 1., izreke presude, izostavilo ime optuženog Osmana Brkana koji je za iste radnje pravomoćno oslobođen, pri tom, dodajući da optuženi nije jedna osoba koja je kritične prilike učestvovala u lišenju

⁷⁹ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Krnčjelac*, paragraf 131.

⁸⁰ Ibid, paragraf 132.

⁸¹ MKSJ, presuda Žalbenog vijeća, paragraf 164-166.

⁸² MKSJ, presuda Pretresnog vijeća, paragraf 56.

života starica i tom pravcu usaglašavajući činjenična utvrđenja sa sadržajem i ocjenom provedenih dokaza na glavnom pretresu.

1. Napadi na selo Blace

134. Prije nego da razloge iz kojih je Ibru Macića našlo odgovornim za djelo za koje je optužen tačkom 1. optužnice, Vijeće će dati hronologiju predmetnih događaja, i iznijeti činjenične zaključke do kojih je došlo kroz izvedene dokaze.

(a) Maj 1992. godine

135. Selo Blace, kao mjesto izvršenja krivičnog djela, u inkriminisanom periodu (jun 1992. godine), administrativno i geografski pripadalo je općini Konjic. Selo je činilo i bilo nastanjeno stanovnicima srpske nacionalnosti i jednim domaćinstvom bošnjačke nacionalnosti.⁸³

136. Svjedoci Tužilaštva saslušani na okolnosti napada na selo Blace, govorili su o dva napada ARBiH i to u maju i junu mjesecu 1992. godine. Svjedoci Velimir Kilibarda, Stoja Vukosav, Milosav Vukosav⁸⁴ su svjedočili o napadu HVO i ARBiH na selo Blace u maju mjesecu 1992. godine.

137. Na glavnom pretresu opisujući napad koji se desio u maju mjesecu 1992. godine, svjedok Velimir Kilibarda kaže da je selo Blace napadnuto sa svih strana od strane 100 (sto) vojnika obučenih u crno, te da su njih 132 stanovnika Blaca srpske nacionalnosti, među kojim je bila i porodica Mumina Maksumića, pobjegli prema kanjonu rijeke Raketnice. Dok su bježali, grante su padale i pucalo se po njima.

138. Prema sopstvenom kazivanju, svjedoci Stoja Vukosav i Milosav Vukosav, su se zbog napada također nalazili u grupi stanovnika koji su bježali iz sela Blace. Ovi svjedoci saglasno govore da su u selu tada ostale osobe koje uslijed starosti i bolesti nisu mogle

⁸³ Iskazi svjedoka Tužilaštva BiH Velimira Kilibarde od 01.11.2013. godine; Fišić Hamdije od 24.09.2013. godine, Stoje Vukosav i Milosav Vukosava od 08.11.2013. godine;

bježati, a prema svjedočenju Velimira Kilibarde, osim njegove majke, Cvijete Kilibarda ostalo je još devet žena i jedan deda.

139. Prema svjedočnju svjedokinje Stoje Vukosav u jednoj kući su ostale nepokretne starice Ana i Danica Kuljanin i Cvija i Jelka Kilibarda. Prema njenim riječima njena majka Goja Vukosav, nakon napada u maju mjesecu na selo Blace krila se u šumi, povremeno se vraćajući u selo. Tada bi svratila i u kuću Milutina Kuljanin u kojoj su bile starice kako bi im dala nešto da jedu. Ista saznanja o staricama u kući, govoreći po čuvenju od svoga oca, iznio je na glavnom pretresu i svjedok Milosav Vukosav.⁸⁵

140. Da su takom napada na Blace ubijani civili i paljeni objekti, prozilazi iz iskaza svjedoka Velimira Kilibarde i Stoje Vukosav⁸⁶ koji su potvrđeni materijalnim dokazom odbrane O-11, u kome se na strani devet navodi :

„ 15/16.05. Muslimani predvođeni Midhatom (Avde) Pirkićem- Mitkom, napali su i potpuno uništili srpsko selo Blace. Uništeno je 25 kuća, a ubijeno 18 osoba, isključivo civila“.....⁸⁷

141. Iz iskaza saslušanih svjedoka optužbe kojima Sud poklanja punu vjeru jer o istim okolnostima svjedoče na način koji ih ne čini spornim niti suprotnim ostalim provedenim dokazima, na koje se presuda poziva, jasno proizilazi da je u maju mjesecu izvršen napad na selo Blace, te da su žrtve inkriminisanog događaja prema optužnici, starice: Cvijeta Kilibarda, Danica Kuljanin, Ana Kuljanin i Jelka Kilibarda koje se usljed bolesti i starosti nisu mogle kretati pa su ostale u kući Milutina Kuljanina sve do 13. juna 1992. godine, kada su lišene života o čemu će riječi biti u narednom poglavlju.⁸⁸

(b) Jun 1992. godine

⁸⁴ Iskaz svjedok Tužilaštva BiH, Milosav Vukosava saslušan 08.11.2013. godine;

⁸⁵ „ Starice kcje nisu mogle potjeći ostale su u kući pod pločom, otac je išao, obilazio ih i gledao, kaže da su bile dobro iz zdravo“;

⁸⁶ Iskaz svjedoka Stoje Vukosav „ Vicjeli su da gore kuće“; Svjedok Kilibarda Velimir, - umrla Vukosav Gcja mu pričala da je „ Vicjela popa jene kuće, jedinio je na kraju sela ostala vikendica Milutina Kuljanin“;

⁸⁷ Dokaz odbrane br: O-11 / Kronologija događaja na teritoriji općine Konjic/;

⁸⁸ Zapisnik o pokazu lica mjesta Državne agencije za istrage i zaštitu broj: I6-04-04-2-250710 od 17.10.2011. godine, sa fotodokumentacijom i video zapisom sela Blace- mjesta izvršenja krivičnog djela; /T-17/

142. Iz iskaza svjedoka Tužilaštva: Salke Macić, Šehe Macić, Nurke Fišić, Mumina Fišića, Hamdije Fišića, prozilaži da su kao pripadnici ARBiH u junu mjesecu, po zadatku otišli u kanjon rijeke Rakitnice. Pretpostavljeni im je bio Midhat Pirkić-Mitko,⁸⁹a neposredno nadređeni Mirsad Fišić zvaní Kolumbo.

143. Po kazivanju svjedoka Salke Macić, Šehe Macić, Nurke Fišić, Hamdije Fišić, Zajke Fišić, Osmana Brkana, koji su svjedočeci neposredno na glavnom pretresu, prema kanjonu Rakitnice u mjesecu junu 1992. godine, zajedno sa nadređenim im Mirsadam Fišić - zvanim Kolumbo krenuli su: Šeho Macić, Salko Macić, Šefko Macić, Halil Macić, Ibro Macić, Hamdija Fišić, Mumin Fišić, Nurko Fišić, Zajko Fišić, Osman Bubalo, Mustafa Bubalo, Muho Bubalo, Salko Ramić, Ramo Brkan i Osman Brkan. Sva navedena lica, njih ukupno šesnaest, nakon izvršenja zadatka, dana 13.06.1992. godine, došli su na područje sela Blace.

144. Svjedoci Tužilaštva Rajko Majić i Dragan Matić,⁹⁰ koji su se u junu mjesecu u isto vrijeme i iste prilike, kao pripadnici interventnog voda brigade HVO-a zajedno sa drugim pripadnicima pod komandom Gorana Blaževića zvanog Garo, bili u selu Blace, potvrdili su da je tada u selu bila takozvana Mitketova vojska.⁹¹ Saslušani svjedoci Salko Macić, Šeho Macić, Mumin Fišić, inače pripadnici „Mitketove vojske“, pod neposredno nadređenim im Kolumbom, su potvrdili navode svjedoka Rajka Majića i Dragana Matića da je u selu Blace zaista došlo do njihovog susreta sa vojnicima Gorana Blaževića Gare.⁹²

145. Nakon dolaska u selo Blace, dio grupe od šesnaest vojnika pod neposrednom komandom Mirsada Fišić zvanog Kolumbo, a kako svjedoci saglasno navode sjeli su kraj jedne čatrnje kako bi se odmorili i jeli.

⁸⁹Iskazi svjedoka Midhata Cerovca od 27.09.2013. godine „ Jedinica Mitka Pirkića u sistemu i strukturi komandovanja pripadala je teritorijalnoj odbrani“; Svjedok Šeho Macić: „ Postrcjo ih je Midhat Pirkić i rekao da treba očistiti kanjon Rakitnice“; Fišić Nurko: ...“Išli po zadatku, tada im pretpostavljeni bio Mitko Pirkić, neposredno nadređeni Mirsad Fišić.“

⁹⁰Iskazi svjedoka Tužilaštva BiH, Rajko Majić od 01.11.2013. godine i Dragan Matić od 18.10.2013. godine;

⁹¹Midhat Pirkić im je bio nadređeni, odakle potiče nazivanje jedinice kao „ Mitketova vojska.“

⁹²Svjedoci Tužilaštva BiH: Salko Macić, Šeho Macić, Mumin Fišić;

146. Prema saglasnim i stoga za Vijeće prihvatljivim iskazima svjedoka, jedna grupa vojnika u kojoj je bio i Kolumbo, otišla je prema kućama.

147. Koji vojnici su ostali kraj čatrnje, a koji otišli, da, kako svjedoci navode „hodaju“ po Blacama, iskazi se međusobno razlikuju. Tako svjedok Šeho Macić kaže da su kraj čatrnje ostali: on, braća Mustafa i Muho Bubalo, Nurko i Zajko Fišić i Šefko Macić, dok svjedok Nurko Fišić, navodi da su se prema Donjim Blacama odvojili Salko Macić, Šeho Macić, Halil Macić, Ramo Brkan, Ibro Macić i Mirsad Fišić. Svjedoci Hamdija Fišić i Zajko Fišić su saglasni da su se iz grupe izdvojili Halil Macić, Šeho Macić i Ibro Macić, a Zajko Fišić dodao još i ime Salke Macića.

148. Svi svjedoci koji su prema navodima Hamdije Fišić ostali, saglasno potvrđuju da se čula pucnjava dok su bili kraj čatrnje.

149. Svjedok Šeho Macić navodi da su do njega i drugih pripadnika njegove grupe, dok su jeli kod čatrnje, došli Ibro Macić i Ramo Brkan i da su svima rekli „*hajte ovamo da vidite ima živih četnika*“, te da su njih dvojica ponovo otišli u pravcu odakle su i došli. Svjedok Hamdija Fišić svjedočeći na istu okonost, navodi da se nedugo nakon što su se odvojili od njih, vraćaju Ibro Macić, Halil Macić i Šeho Macić, te da je neko do njih trojice rekao „*da vidite cura*“ i da su pobili starice, pokazujući rukom u pravcu kuće pod pločom gdje su se starice nalazile.

150. Prema kazivanju svjedoka Salke Macića: on, Halil Macić, Šeho Macić, Ibro Macić i Kolumbo, nakon što su im Ibro Macić i Halil Macić rekli „*evo četnika*“, krenuli su prema jednom objektu. Prema svjedoku Hamdiji Fišić, pripadnici njegove jedinice ubrzo su se našli kraj kuće, misleći na kuću gdje su bile starice, na koju su prethodno Ibro, Halil ili Šeho pokazivali rukom.

(i) Ubistva starica Ane Kuljanin, Danice Kuljanin, Cvijete Kilibarda i Jelke Kilibarda

151. Prema spostvenim kazivanjima, neposredni očevici, pucanja u starice, odnosno lišenja života starica Ane Kuljanin, Danice Kuljanin, Cvijete Kilibarda i Jelke Kilibarda, su svjedoci Šeho Macić i Salko Macić.

152. Svjedok Šeho Macić opisao je dalji sljed događaja nakon što su se kod čatranje pojavili Ibro Macić i Ramo Brkan, a on zajedno sa Nurkom Fišić došao do kuće zidane blokovima i popeo se na podest kuće. Kada je zakoračio u jednu prostoriju, vidio je da „Osman Brkan rafala po babama“ istovremeno pokazujući rukama kako je, navodno, Osman Brkan iz automatske puške ispalio rafal od nekoliko metaka u pravcu tih starica.

153. Vidio je da starice leže na kaučima i da su po njima bile neke deke, ali ne zna koliko je starica bilo. Kada se sve to dešava, optuženi Osman Brkan je od njega bio udaljen jedan metar. Ovaj svjedok se nije mogao izjasniti da li su starice prije nego što je optuženi, kako navodi pucao po njima, bile mrtve ili žive, niti da li je netko drugi prije Osmana Brkana pucao u starice.

154. U djelu u kojem inkriminiše Osmana Brkana, odlučujući o odgovornosti Osmana Brkana prvostepeno Vijeće nije poklonilo vjeru iskazu svjedoka Šehe Macića iz razloga detaljno obrazloženih u presudi pravomoćno oslobodivši optuženog za navedenu inkiminaciju. Nasuprot tome, s obzirom da ovaj svjedok nije imao neposredna saznanja o učešću optuženog Ibre Macića u lišenju života starica, njegov iskaz o ostalim okolnostima događaja u tom djelu cijenjen je samostalno tako i u vezi sa provednenima dokaza o kojim će biti riječi.

155. Kako je svjedok Salko Macić bio jedni svjedok- očevidac pucanja u starice u kući Milutina Kuljanina koji je saslušan na glavnom pretresu, pored ostalih dokaza posrednog značaja njegov iskaz za Vijeće je bio od važnosti za utvrđivanje odgovornosti optuženog za radnje iz tačke 1. optužnice, jer ga je direktno inkriminirao.

156. Detaljnu analizu iskaza ovog svjedoka u vezi sa ostalim provedenim dokazima koji se tiču odgovornosti optuženog za lišenje života starica, Vijeće će dati nakon što da obrazloženja svojih utvrđenja koja se odnose na okolnost da su žrtve predmetnog događaja kritične prilike lišene života.

157. Da su starice ubijene u kući, potvrđuje i iskaz svjedoka Tužilaštva Midhata Cerovca⁹³ koji je u svojstvu načelnika štaba TO, nakon što je dobio informaciju da je na Blacama počinjen zločin, posjetio Blace i vidio mrtve starice.

158. Svjedok Cerovac nakon što je dobio informacije da se desio zločin u junu mjesecu 1992.g. je došao na reon sela Blace sa ciljem utvrđivanja stanja u selu. Te prilike u jednoj kući je pronašao četiri do šest beživotnih tijela ženskih osoba starije životne dobi čiju identifikaciju je izvršio na osnovu kazivanja Lazar Vukosava i o tome sačinio zapisnik. O mrtvim staricama i informacijama koje je dao Cerovcu, Lazar Vukosav je ispričao svome sinu Milosav Vukosavu koji je o tome svjedočio neposredno na glavnom pretresu, potvrđujući iskaz svjedoka Cerovca.

159. Saglasno saznanjima Milosava Vukosav o mrtvim staricama, govorila je i svjedokinja Stoja Vukosav. Ona je posvjedočila da joj je majka ispričala kako je jedne prilike u junu mjesecu došla do kuće Milutina Kuljanina, provirila sa vrata u prostoriju u kojoj su bile starice, te da je vidjela kako mrtve po dvije leže na krevetima, Danica i Ana na jednom, a na drugom Cvija i Jelka.

160. Nakon obilaska sela Blace i pismenog konstatovanja zatečenog stanja, svjedok Midhat Cerovac je zbog sumnje da je izvršilac ubistava u selu Blace izvjesni Fišić zv.Kolumbo, otišao na planinu Zvekušu i naredio da kuriri pronađu i dovedu tog čovjeka. Nakon što je Mirsad Fišić došao i svjedoku ispričao šta se desilo u selu Blace, a zatim, prema kazivanju Cerovca, Fišić sve to svojeručno napisao i potpisao.

161. S tim u vezi, Tužilaštvo BiH je kao materijalni dokaz koji potkrepljuje navode svjedoka, u sudski spis uložilo zapisnik Midhata Cerovca od 17.06.1992. godine zajedno sa izjavom Mirsada Fišića – Kolumba, napisanom rukom, a u kojoj je između ostalog navedeno: „*Ja sam sa svcjih 16 ljudi očistio kanjon Rakitnice, i otišli na Blace i gore smo ubili šest baba i otišli prema kući.*“⁹⁴

⁹³ Iskaz svjedoka Tužilaštva BiH Midhata Cerovca od 27.09.2013. godine;

⁹⁴ Dokaz Tužilaštva BiH i odbrane br. T-2, id., O-13 - Zapisnik Midhata Cerovca sa izjavom Fišić Mirsada;

162. Da je nakon razgovara sa Cerovcem, Mirsad Fišić napisao izjavu o dešavanjima na Blacama, potvrdio je njegov brat, svjedok Hamdija Fišić.

163. U svojoj izjavi svjedok Salko Macić, koji je kritične prilike bio na Blacama napiso je: „*Mitko Pirkić nam je dao zadatak da očistimo karjon Raketnice kako mi znamo i umjemo. Mi smo krenuli 13.06. i po noći očistili teren potpuno, đe nismo ni kokošku ostavili iza sebe. Odatle smo krenuli u selo Blace, gdje smo našli nešto žena i baba kcje smo mi lično, Kolumbova ekipa pobili.....*“⁹⁵

164. O ovim izjavama govori i dokaz Tužilaštva BiH označen sa T-16, u kojem se konstatuju saznanja o „*dvije interesantne izjave*“ koje su u SIS Konjic dali Ibro Macić i Salko Macić, pripadnici jedinice Mitketa Pirkić, u kojima oni priznaju učešće u izvršenom zločinu, te navode imena i ostalih učesnika.⁹⁶

165. O mrtvim staricama u kući govorio je i svjedok Dragan Matić koji kaže da dolaskom u selo Blace u junu mjesecu u svojstvu pripadnika interventnog voda Gorana Bleževića i to u isto vrijeme kada je tu bila Mitketova ekipa, nije zatekao živog stvora, a u jednoj kući da je vidio tri-četiri mrtve žene u poluležećem stavu.

166. Svoja saznanja o mrtvima staricama, dala je i Jasminka Džumhur⁹⁷ koja je u svojstvu predsjednice Komisije za evidenciju ranjenih, bolesnih, nestalih i razmjenu ratnih zarobljenika, došla na Blace. Vremenski se određujući, navodi da je polovinom juna mjeseca informisana o zločinu, te da je na Blace otišla, kako misli, sedam, osam dana nakon što se zločin desio. Po dolasku zatiče zgarište i ženske leševe starije dobi, vani razbacane. Zaudaralo je, prizor je bio grozan. U kuće nije ulazila, a imena mrtvih joj je diktirao neko ko je tu bio prisutan i nije bio član pokopnog društva. Bilješke o tome je pisala u blok.

⁹⁵ Dokaz Odbrane br: O-16;

⁹⁶ Dokaz Tužilaštva BiH, br. T-16 /Centar službi bezbjednosti Sektor kriminalističke policije Mostar od 05.12.1996. godine;

⁹⁷ Iskaz svjedoka Tužilaštva BiH Jasminke Džumhur od 27.09.2013. godine;

167. U isto vrijeme kada i Jasminka Džumhur, na Blacama je u svojstvu grobara pokopnog društva bio i svjedok Muharem Ahmetović,⁹⁸ koji je dobio zadatak da pobijene stanovnike Blaca srpske nacionalnosti zakopa, kao i svjedok Jurić Željko⁹⁹ koji je te prilike za potrebe HVO-a vozio kamion i tada vidio četiri- pet ženskih leševa u kući.

168. Imajući u vidu sadržaj dokaza kako onih koji neposredno, na nedvosmislen i jasan način govore da su starice Ana Kuljanin, Danica Kuljanin, Cvijeta Kilibarda i Jelka Kilibarda, lišene života dana 13.06.1992. godine, tako i onih koji posredno ukazuju da su se ubistva na Blacama zaista desila, za Vijeće nije bilo sumnje u činjenične navoda optužnice da su starice Ana Kuljanin, Danica Kuljanin, Cvijeta Kilibarda i Jelka Kilibarda, kritične prilike lišene života.

169. S obzirom da tijela starica nikada nisu pronađena, za Vijeće nije sporno da one imaju status nestalih osoba.¹⁰⁰ Međutim, ostalo je nejasno šta se zapravo desilo sa njihovim tijelima jer dokazi provedeni na glavnom pretresu nisu dali pouzdan odgovor na to pitanje.

170. Osim toga, evidentne razlike o potencijalnom broju žrtava stradalih kritične prilike, saglasno provedenim dokazima govore, da tada nisu ubijene samo starice koje su kao jedine i poimenično navedene žrtve u činjeničnom navodima optužnice. Naime, dokazi Tužilaštva BiH T-19¹⁰¹ i T-16,¹⁰² govore da su kritične prilike na Balacama ubijeni i Jelka Golubović, čije tijelo je pronađeno nedaleko od kuće Milutina Kuljanina, zatim Manojlo Golubović i njegova supruga Spasenija, Milica Kilibarda i drugi, sve osobe starije životne dobi.¹⁰³ Međutim, kako ova ubistva nisu predmetom inkriminiranih radnji po optužnici, Vijeće se nije bavilo egzaktnim utvrđivanjem događaja u vezi sa istima.

171. Kako isti dokazi nisu dovedeni u sumnju drugim provedenim dokazima, za Vijeće nije sporno da su u ubistvu ovih starica učestvovali pripadnici ARBiH koji su se

⁹⁸ Iskaz svjedoka Tužilaštva BiH Muharema Ahmetovića od 18.10.2013. godine;

⁹⁹ Iskaz svjedoka Tužilaštva BiH Željka Jurić od 01.11.2013. godine;

¹⁰⁰ Dokaz Tužilaštva BiH br. T-18, Dostava traženih podataka Instituta za nestale osobe od 19.10. 2011. godine, u kojem se navodi da su Kuljanin (Lazar) Ana, Kuljanin (Spasoje) Danica, Kilibarda (Marko) Cvija, Kilibarda (Simo) Spasenija evidentirane kao nestale osobe;

¹⁰¹ Dokaz: Depeša PU Konjic broj 18-13-02-299/2000 od 12.06.2000. godine;

¹⁰² Dokaz: Dopis sektora kriminalističke policije broj 956/96 od 5.12.1996. godine, isti dokaz uložila je i obrana pod broj O-15;

¹⁰³ Iskaz svjedokinje Tužilaštva BiH Stoje Vukosav: „ Spasen.ja, Jelka i Radcjka su također pob.jene, osim r.jih bilo je još ub.jenih, a neki od r.jih nikada nisu pronađeni. “

konkretne prilike nalazili u selu Blace pod komandom i kontrolom Mirsada Fišića zvanog Kolumbo.

172. Kod ovakvog stanja stvari, odlučujući po optužnici Vijeće je moralo utvrditi koji je od pripadnika te jedinice osobno učestvovao u ubistvima, odnosno, da li je optuženi Ibro Macić učestvovao u lišavanju života starica. U odgovoru na ovo pitanje, Vijeće se u daljem obrazloženju presude bavilo analizom relevantnih dokaza koji su tokom glavnog pretresa izvedeni u tom pravcu.

a. Ibro Macić je učestvovao u lišenju života starica

173. Anlizirajući iskaz svjedoka Salke Macića, Vijeće primjećuje da isti opisujući dalji slijed događaja nakon što je zajedno sa Ibrrom Macić, Šehom Macić, Halilom Macić, Mirsadam Fišić zvanim Kolumbo, došao do kuće,¹⁰⁴ popeo se uz stepenice i ušao u malu prostoriju, na kauču vidi tri žene kako sjede s maramama na glavama, po nogama prekrivenim dekama.¹⁰⁵

174. Čuo je kako su starice rekle: „Evo naše vojske.“¹⁰⁶

175. U tom momentu Ibro Macić udaljen na metar od njega „*zapucao je na babe, a marama su im se zatresle.*“ Nije siguran koju je pušku Ibro, imao, ali misli da je to bila M-48 tandžara, i začuo je “dum, dum, dum i gotovo“, starice su se zatresle i klonule.

176. Pojašnjava: „Tada se desio taj pucanj, gdje su babe izginule.“ Mirsad Fišić je počeo galamiti na Ibru što je to uradio, jer je htio starice pitati gdje je njihova vojska.¹⁰⁷ Nije se mogao izjasniti koliko vremeski nakon pucanja od strane Ibre Macića, u starice puca i Halil Macić.

¹⁰⁴ Pogledati paragraf broj 150, ove presude;

¹⁰⁵ Transkript sa glavnog pretresa od 12.07.2013. godine (stranice 8 i 9)

¹⁰⁶ Id, stranica 10 transkripta.

¹⁰⁷ Id, stranica 10 i 11 transkripta;

177. Nakon izlaska iz kuće, Salko Macić vidi ostale pripadnike svoje jedinice. Silazi niz stepenice, udaljava se od kuće i dalje čuje pucnje, komentarišući da se vjerovatno puca po njima (staricama).

178. Iz ovog djela iskaza svjedoka Salke Macića proilazi da je optuženi pucao u pravcu staricadok su još bile žive.

179. Odbana je kao svoj dokaz uložila izjavu Salke Macića i Rame Brkana, u kojoj stoji da su u selu Blace: „*Našli nešto žena i baba kcje smo mi lično Kolumbova ekipa, pobili.*“¹⁰⁸ Također, prilikom direktnog ispitivanja tužiteljica je svjedoku Salki Maciću prezentovala zapisnik Službe sigurnosti HVO-a, dat 92., godine u kojoj je napisano da su pronašli šest baba koje su sve skupa pobili i zapalili. Svjedok je na glavnom pretresu potvrdio da je zaista rekao da su ih svi zajedno pobili i da je taj zapisnik potpisao.

180. Potom je pojasnio, da je tada, takvu izjavu napisao i potpisao jer su zbog maltretiranja (misli na sebe i Ibru Macić) od strane Mitka Pirkića htjeli preći u vojsku HVO-a, pri čemu je od njih traženo da potpišu izjavu takvog sadržaja kako bi se HVO ogradio od zločina počinjenih na Blacama. Svjedok je potom jasno rekao da su pripadnici njegove jedinice učestvovali u tom zločinu, ali da on nije pucao u čemu je i razlika između izjave i svjedočenja na glavnom pretresu.

181. Kao materijalni dokaz uložena je i izjava Ibre Macića, o kojoj upravo govori svjedok Salko Macić, i u kojoj se od strane Ibre Macića opisuje kako i na koji način su ubijene starice, pa se navodi:

Da su pripadnici odreda Fišić Mirsada dana 13.06.1992.g. gore sve popalili i ubili žena sedam komada..... Predmetna izjava je u rukopisu-orginalu od 08.07.1992., godine data također, Službi sigurnosti HVO Konjic.

¹⁰⁸ Dokaz odbrane broj O-16; Id.,pragraf 163 presude;

182. Vještak grafolog je vještačio navedeni rukopis potpisnika Ibre Macića od 08.07.1992.godine, zaključujući i da je predmetnu izjavu vjerovatno svojeručno napisao.¹⁰⁹

183. Dakle, usljed međusobne saglasnosti materijalnih dokaza, prihvatajući nalaz vještaka koji govori o vjerovatnosti da je istu svojom rukom napisao i potpisao optuženi Ibro Macić, dovodeći je u vezu, sa iskazom svjedoka Salke Macića da su on i Ibro Macić pisali izjave navedene sadržine, Vijeće uvažavajući pravo svjedoka Salke Macića da se nesamoinkriminiše izjavljujući da on kritične prilike nije pucao, u čemu je jedina razlika između njegovog iskaza na glavnom pretresu i onoga što je u izjavi napisao, nalazi da njegov iskaz, prevenstveno u djelu u kojem inkriminiše Ibru Macića za učešće u lišenju života starica nije doveden u sumnju ostalim provedenim dokazima, već naprotiv, potkrijepljen dokazima posrednog značaja i kvaliteta.

184. Naime, prema svjedoku Muminu Fišić dok je sjedio i jeo u blizini čatrnja, dolazi Ibro Macić i obraća mu se riječima: „Šta tu jedeš, evo dole puna kuća četnika“, jedi, jedi ja sam ih smirio“. Dalje, kaže „Ko je bio, tri , četiri žene ne znam.“ Sjedile su na sećiji jedna do druge, gledao sam kaže... .. jeli jedna živa bila, i zbo je..... sve su iz nje g **** izlazila.¹¹⁰ I svjedoci Mumin Fišić i Osman Brkan su izjavili da je Ibro Macić imao pušku tandžaru, a svjedok Fišić dodajući da je na njoj bio nož.

185. Svjedočeći na glavnom pretresu svjedok Nurko Fišić je potvrdio da mu je u jednom momentu i to nakon što je čuo pucnjavu koja je dopirala od donjih kuća zajedno sa Halilom Macić došao Ibro Macić koji je rekao „...*ima dole cura*....“Ovaj svjedok je u pogledu saznanja da su ubijene starice, na glavnom pretresu izmjenio iskaz koji je dao u istrazi, negirajući pri tom da mu je sutradan Ibro Macić rekao...„*Jesi li vidio onih baba kako su se zajedno sakrile, a ja sam ih ipak našao*“...., kako je to rekao na zapisniku o saslušanju od 17.10.2011. godine, iz navedenog razloga uloženom u sudski spis kao dokaz Tužilaštva BiH.¹¹¹

¹⁰⁹ Dokaz Tužilaštva BiH, T-8 /Nalaz i mišljenje grafologa Bilić Esada od 10.01.2013. godine sa izjavom u rukopisu i prepisom izjave potpisnika Ibre Macića od 08.07.1992. godine/;

¹¹⁰ Transkript sa glavnog pretresa, iskaz svjedoka Mumina Fišića od 17.09.2013. godine;

¹¹¹ Zapisnik o saslušanju svjedoka Nurke Fišića, Tužilaštvo BiH broj T: 20 0 KTRZ 0001870 11 od 17.2011. godine (Dokaz T-1);

186. Na pitanje tužioca, zašto je promijenio iskaz, svjedok je izjavio da je kasnije o tome bolje razmislio i da nije bio siguran da mu je to baš optuženi Ibro Macić rekao. Prema ocjeni Vijeća navedeno objašnjenje svjedoka nije ubjedljiv argument, očigledno ukazujući da je na glavnom pretresu htio prešutjeti činjenice koje je znao i rekao tokom istrage i na taj način optuženom Maciću pomoći. Iz tog razloga Vijeće je u ovom djelu, prihvatilo iskaz svjedoka koji je dao u istrazi.

187. Kada se iskaz Salke Macića koji je ispričao kako je Ibro Macić pucao u pravcu starica, te iskazi Mumina Fišića i Nurke Fišića koji su na detaljniji način od ostalih svjedoka opisali šta im je Ibro Macić tada rekao o ubistvima, dovedu u međusobnu vezu, te u svezkupnosti u vezu sa saglasnim iskazima svjedoka Šehe Macića, Hamdije Fišića i Zajke Fišića, da je po povratku od kuća, neko iz grupe u kojoj je Ibro Macić, kaže „hajte ima ovamo cura,“ da se radi o staricama koje su pobili, a da se prije toga čula pucnjava i da su se vojnici koji su ostali da jedu, pitali, zašto se puca,¹¹² po Vijeću čine saglasnu cjelinu koja upućuje na zaključak, da je optuženi Ibro Macić bio u grupi vojnika koja je otišla do kuće, te pucajući iz puške učestvovao u lišenju života starica na način kako je to opisao svjedok Salko Macić.

188. Osim toga svi ovi svjedoci su u svojim iskazima potvrdili da je optuženi imao pušku tandžaru, iz koje je prema riječima svjedoka Salke Macića pucao, pa su i u tom pravcu iskazi svjedoka saglasni i za Vijeće prihvatljivi.

189. Vijeće je imalo na umu da ovaj svjedok, kao učesnik događaja u selu Blace kritične prilike, a posebno kada se u obzir uzme da žrtve koje su navedene u tački 1. optužnice nisu jedine žrtve od tog dana, ima interesa da eventualno isključi sopstvenu odgovornost za učešće u događajima na Blacama 13.06.1993. godine, na što je odbrana ukazivala u završnoj riječi osporavajući kredibilitet i istinitost iskaza svjedoka Salke Macića.

190. Za Vijeće je prihvatljiva teza odbrane o postojanju intencija da se zločini i izvršiocu zločina počinjih u selu Blace, prikriju, pri tom, ne dovodeći u sumnju zaključak da je u istima učestvovao Ibro Macić. Ovo posebno kada se imaju u vidu prijetnje i postupci Mirsada Fišića Kolumba koji je bio nadređen jedinici koja je bila na Blacama.

191. Naime, cjeneći iskaz svjedoka Salke Macića prema kojem je Ibro Macić pucao u pravcu starica, kako samostalno tako i u vezi sa ostalim provedenim dokazima, prvenstveno iskazima svjedoka Mumina Fišića, Zajke Fišića, Nurke Fišić i Hamdije Fišića u pogledu određujućih okolnosti ovog događaja, Vijeće je u tom djelu u cjelosti poklonilo vjeru svjedoku Salku Maciću.

192. Iako je iskaz svjedoka Salke Macića od posebnog značaja jer direktno inkriminiše optuženog, Vijeće odluku o krivici optuženog ne zasniva samo na iskazu, ovog svjedoka očevica, već naprotiv nalazi da, skup posrednih dokaza, kako materijalne prirode, tako i interpretiranih, relevantnih iskaza, za Vijeće čine uvjerljivu i logičnu sliku događaja iz koje se vidi i prozilazi da je Ibro Macić jedan od učesnika u ubistvu starica, na način kako je to opisao svjedok Salko Macić, iz kojih razloga, optuženog nalazi odgovornim za djelo ubistva.

193. Stim u vezi, Vijeće je zaključilo da je smrt starica nastupila kao posljedica poduzimanja voljnih radnji od strane optuženog Ibre Macića i još jednog vojnika, odnosno, kao posljedica pucanja u oštećene iz vatrenog oružja iz neposredne blizine. Dakle, kada je poduzeo radnju pucanja iz vatrenog oružja iz neposredne blizine u pravcu oštećenih optuženi je postupao kao direktni izvršilac.

194. Vijeće nalazi da nema sumnje da je optuženi znao da su starice civili, te da nema sumnje da je znao kako će pucanjem u njihovom pravcu učestvovati u lišenju života i da je upravo takvu posljedicu u granicama svoga umišljaja htio i želio da ostvari.

195. Iz svih navedenih razloga Vijeće je optuženog Ibru Macića našlo odgovornim za učestvovanje u ubistvu starica Danice Kuljanin, Ane Kuljanin, Cvije Kilibarda i Jelke Kilibarda.

III. TAČKE 2 DO 8 IZREKE PRESUDE

¹¹² Iskaz svjedoka Hamdije Fišića od 24.09.2013. godine;

A. TAČKA 2. IZREKE PRESUDE

1. Nečovječno postupanje prema Petru Petroviću

196. U odnosu na činjenični sadržaj tačke dva optužnice, Vijeće je usaglašavajući isti sa izvedenim dokazima, odnosno iskazom svjedoka oštećenog Petra Petrovića, izreku presude izmjenilo u djelu koji se odnosi na vrijeme izvršenja djela nalazeći da su prema njemu nečovječne radnje preduzete početkom maja mjeseca 1993. godine. Isto tako, korekcije su učinjene u pogledu širine predmeta (letve) kojom je kritične prilike optuženi udario oštećenog, te u djelu nanesenih mu povreda, nalazeći da je prema kazivanju istog, kritične prilike udaran letvom širine 2 do 3 centimetra od čega je zadobio povrede..., jer bi za egzaktno utvrđivanje (napuknuća četvrtog i petog pršljena kako je to bilo navedeno u optužnici), neophodna bila medicinska dokumentacija o vrsti i težini povrede. Pri tom saglasno iskazu svjedoka, prihvatajući da je kritične prilike zadobio povrede kralježnice u navedenom djelu, prema ocjeni Vijeća nije na štetu oštećenog, niti je preinačnje činjeničnog sadržaja na štetu optuženog.

197. Svjedok Petar Petrović u svom iskazu na glavnom pretresu, posvjedočio je da je iz razloga što je Hrvat, uhapšen 19.04.1993. godine i zajedno sa još četvoricom Hrvata lišenih slobode, doveden u zatočenički centar Musala u Konjicu, gdje ostaje sve do razmjene 19.10.1993. godine. Prema njegovim riječima Musala je bila pod ingerencijom MUP-a, a kasnije je preuzima Armija BiH na čelu sa Broćetom, sve do dolaska Edhema Žilića koji je mjesec dana nakon njegovog dolasku postao upravnik Musale. Dok je boravio u Musali, tučen je i vođen na prinudne radove i živi štit.

198. Do dolaska u Musalu optuženog Macića nije znao, ali ga je kako kaže tamo dobro upoznao. Misli da je upravnik Edo Žilić naručivao da lbro Macić tuče ljude, te da je bio upoznat sa svim dešavanjima u zatvoru. Opisujući lbrin izgled, iz tog vremena, navodi da je Macić nosio crnu uniformu, narukvicu sa nitnama oko ruke, imao strašan, nepristupačan pogled, crne obrve i crnu kosu, visok oko 170, 160 cm.

199. Svjedok Petrović, opisao je kako sam kaže poseban susret sa optuženim. Svjedok je izjavio da je iz Musale, odovođen da u svojstvu mehaničara obavlja radove u MUP-u. Tako je jedne prilike, deset, petnaest ili dvadeset dana po dolasku u Musalu, krajem

aprila ili početkom maja, vraćajući se u školu Musala iz MUP-a gdje je radio, ponio sendvič koji mu je tamo dao kolega policajac. Kako kaže " taj sendvič ga je dosta koštao."

200. Prilikom ulaska u dvoranu, vidio je Ibru Macića koji ga je upitao šta nosi, na što mu odgovorio da su to dvije šnite kruha. Potom ga je Ibro udario letvom dužine 60- 70 cm i debljine od oko 2 do 3 centimetra po obje noge od kojeg udarca je Petar Petrović poklekao, a potom, dok je bio u sagetom položaju, snažno zamahnutom letvom udario u leđa, od siline kojeg udarca je pao na zemlju, od čega je zadobio povrede u predjelu

201. Od posljedica tih udaraca, jedno vrijeme nije mogao ići na rad u MUP, a tegobe u vidu bolova u kralježnici osjeća i danas.

202. Pojašnjavajući odakle mu je poznato da je lice koje ga je udaralo optuženi Ibro Macić, svjedok je izjavio da je njegovo ime saznao dok je bio Musali, prepoznajući ga u sudnici prilikom svjedočenja na glavnom pretresu.

203. Osim oštećenog Petra Petrović, zaštićeni svjedok S1 je izjavio kako ima saznanja da je svjedok Petrović udaran kada je nosio sendvič, a što je potvrdio i svjedok Bruno Boras.

204. Vjerodostojnost i tačnost iskaza svjedoka Petra Petrovića nije dovedena u pitanje drugim provedenim dokazima, a pri tom isti je saglasan sa iskazima svjedoka S1 i Brune Borasa. Osim saglasnosti iskaza svjedoka Petrovića sa iskazima svjedoka S1 i Brune Borasa u pogledu okolnosti da je isti udaran dok je nosio sendvič, njegov iskaz je saglasan i sa iskazima zaštićenog svjedoka S, A2, svjedoka Pažulj Dragutina i Igora Dragića u odlučujućim segmentima koji se odnose na fizičke karakteristika optuženog iz kojih razloga je Vijeće van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi u svojstvu pripadnika vojne policije ARBiH na način kako je to opisano u tački 2. izreke presude, nečovječno postupao prema zatvoreniku Petru Petroviću.

205. Svi svjedoci, su u skladu sa osobenostima sopstvene percepcije zapazili, te sopstvenom sposobnošću izražavanja prenijeli na glavnom pretresu ono što su zapamtili na licu i tijelu optuženog, te ga saglasno opisali kao u to vrijeme mladog momka, svjetlijih očiju i karakterisatičnog pogleda, crnih obrva, tamne kose i izraženih jagodičnih kostiju lica, a u što se i Vijeće tokom glavnog pretresa uvjerilo.

206. Tako je svjedok Petrović na ruci optuženog vidio narukvicu sa nitnama što je primjetio i svjedok Pandža Bersoni, koji je kao i zaštićeni svjedok izjavio da je u to vrijeme optuženi imao malo dužu, kovrdžavu kosu, što prema opisanom obliku i dužini iste odgovara izgledu kose Ibre Macića na fotografijama koje je u sudski spis uložila odbrana.¹¹³ Svjedoci A2, A1, S1, S i Igor Dragić su na rukama optuženog primjerali tetovaže. Dakle, sve navedene osobenosti, o kojima je bilo riječi, opisane su od strane svjedoka koji u momentu zatvaranja osobno ne poznaju Ibru Macića. Svi oni, tokom boravka čuju da ga, kako kažu, drugi oslovljavaju sa nadimkom Maca, pri čemu neki od svjedoka tokom boravka saznaju njegovo ime i prezime, a neki, po izlasku iz Musale, pri čemu je svjedok Igor Dragić,¹¹⁴ na suđenju izjavio da ni danas ne zna ime i prezime osobe koja ga je kritične prilike zlostavljala. Pri tom svi svjedoci, oštećeni inkriminiranim radnjama čiji iskazi su elaborirani pri obrazlaganju pojedinačnih tačaka presude, te svjedoci koji su govorili o posrednim saznanjima o učešću optuženog Ibre Macića u zlostavljanjima i premlaćivanjima kako oštećenih tako i drugih zatvorenika, na glavnom pretresu su potvrdili da je Maca stražar, optuženi Ibro Macić bezuslovno i sa sigurnošću ga prepoznajući u sudnici tokom svjedočenja.

207. Imajući u vidu da svjedok Petar Petrović nije bio siguran kada se ovaj događaj desio, navodeći da je to bilo deset, petnaest ili dvadeset dana po njegovom dolasku u Musalu, rekavši da to može biti kraj aprila ili početak maja, pri tom uzimajući u obzir da je svjedok lišen slobode i doveden u Musalu 19.04.1993. godine, a da je Ibro Macić u Musalu došao početkom maja 1993. godine, Vijeće, nasuprot navodima optužnice da se ovaj događaj desio u drugoj polovini mjeseca aprila, nalazi da se isti odigrao neutvrđenog dana početkom maja mjeseca 1993. godine.

208. Nečovječna djela, koja se u konkretnom slučaju ogledaju u udaranju oštećenog Petra Petrovića, u skladu sa prihvaćenom sudskom praksom predstavljaju nečovječna djela preduzeta s namjerom prouzrokovanja fizičkih i psihičkih bolova i patanji, koje je oštećeni u tim trenucima preživljavao, a od čega posljedice osjeća i danas. Optuženi je udarajući oštećenog letvom po nogama i leđima, u granicama svoga umišljaja, bio svjestan radnji koje

¹¹³ Dokazi odbrane O-6 i O7;

¹¹⁴ Tačka 8., izreke presude;

preduzima i teških posljedica koje mogu nastupiti po život zdravlje osobe koju udara čvrstim predmetom i koje su nastupile u vidu fizičkih i psihičkih bolova i patnji koje oštećeni osjeća i danas. Iz navedenih razloga Vijeće je za radnje nečovječnog postupanja prema oštećenom Petru Petroviću optuženog Ibru Macića nalazi odgovornim.

B. TAČKA 3. IZREKE PRESUDE

1. Mučenje zaštićenog svjedoka S1

209. U odnosu na činjenični sadržaj tačke tri optužnice, Vijeće je usaglašavajući ga sa izvedenim dokazima, odnosno iskazom, neposredno oštećenog zaštićenog svjedoka S1, tačku tri izreke presude korigovalo u djelu koji se odnosi na vrijeme izvršenja djela nalazeći da se mučenje ***desilo tačno netvrđenog dana krajem maja mjeseca 1993. godine***, te da je radnje mučenja optuženi poduzeo ***zajedno sa drugim pripadnicima ARBiH, na način da ga je optuženi posebno snažano udarao u prejelu međunožja***, na koji način navedenim korekcijama u pitanje nije doveden subjektivni niti objektivni identitet optužnice, niti je izmjenjen na štetu optuženog.

210. Svjedok S1 u Musalu je doveden također 19.04.1993., godine gdje od zatvorenika vidi Brunu Borasa, Tomislava Karlušića, Branka Petrovića, Petra Petrovića, Ferdu Jurića. Imao je sedamnaest godina. Zatvorenici nisu imali slobodu, ležali su na podu, nisu imali hrane i vode, maltretirani su i fizički zlostavljani.

211. Prema svjedokovim rječima, zlostavljanje je lično doživio od optuženog Ibre Macića, Mace. Kad bi bila njegova smjena on bi *„dolazio, ulazio, proziv'o, izvodio na ispitivanje kod upravnika logora Edhema Žilića.“*

212. Opisuje Macu kao osobu koja ga je izvodila iz svlačionice u kojoj je boravio riječima: „Pa, onako kratko ošišana, malo je, malo veće obrve, malo jagodice ovo ovde malo. Bio je visok jedno metar i sedamdeset sedamdeset pet, starosti oko 20 do 25 godina. Nosio je maskirnu uniformu i automatsku pušku.

213. Ovaj svjedok je opisao kako je u Musali u više navrata tučen i zlostavljan, a od samog optuženog više puta je dobio batine. Tako je svjedok ispričao kako je krajem maja

kod upravnika zatvora, Žilića bio na ispitivanju, kojom prilikom ga je Macić, Maca, udarao nogama i kundakom od puške, a Edhem Žilić rukama. Tokom udaranja govorili su mu da ide zvati oca koji je bio u selu Turiji da se preda. Maca ga je udarao svuda po tijelu, a posebno u predjelu međunožja. Udarci su bili gadni, bolni, trajali su po 4, 5 minuta.

214. Izvođenje na ispitivanje i udaranje na opisani način, desilo se u dva navrata krajem mjeseca maja 1993. godine. Prema riječima svjedoka, od posljedica udaranja u predjelu međunožija ne može imati djecu.

215. Opisujući kako je Macić, Maca izgledao, dok ga je tukao, izjavio je da je imao košulju kratkih ili zavrnutih rukava, na ruci mu primjećujući tetovažu. Svjedok pojašnjava da je već prilikom prvog ispitivanja znao da se uniformisano lice koje ga je vodilo na ispitivanje kod Žilića preziva Macić, jer su ga tako stražari zvali, sa tim prezimenom su ga poznavali i zatvorenici koje je vodio na ispitivanje. Kao stražara, Macića Macu, koji ga je dok je bio u zatvoru udarao, po imenu Ibro Macić prepoznao je na internetu.

216. Iako je odbrana nastojala osporiti kredibilitet ovog svjedoka jer je tek na suđenju po prvi put izjavio da je optuženi Ibro Macić osoba koja ga je zlostavljala, uzimajući u obzir opis koji je ovaj svjedok dao, njegova saznanja da se radi o izvjesnom Maci, pri čemu je na predloženim mu fotografijama Ibru Macića na zapisniku o saslušanju prepoznao kao Macu, te u konačnici istog prepoznao u sudnici na glavnom pretresu, za Vijeća nije bilo dileme da se radi upravo o optuženom.

217. Osim toga svjedok pojašnjavajući zašto je tek prilikom ispitivanja u SIPA-e, pomenuo da je Maca imao tetovažu, izjavio je da su ga tada pitali da li se sjeća još nekih detalja i da je bitno sve čega se može sjetiti, pri čemu se on sjetio tetovaže i opisao je.

218. Da optuženi zaista ima tetovaže i to na obje ruke u svom nalazu i mišljenju potvrdio je vještak dr. Hamza Žujo, koji je izvršio tjelesni pregled optuženog utvrđujući da posjeduje tetovaže na obje ruke, opisujući oblik i veličinu tetovaža, pri tom navodeći da se

ne može izjasniti o starosti istih, ali da ne isključujući mogućnost da su tetovaže postojale i u inkriminisanom periodu.¹¹⁵

219. Vijeće, ocjenjujući iskaz svjedok S1, posmatrajući njegovo držanje tokom svjedočenja, način na koji je prenio ono što je kritičnih prilika doživio od optuženog, nalazeći da isti nije doveden u pitanje drugim provedenim dokazima, niti je, iako prvobitno nije znao njegovo puno ime i prezime u pitanje doveden identitet optuženog kao osobe koja je mučila oštećenog S1, isti nalazi uvjerljivim i stoga prihvatljivim.

220. Također, osim iskaza svjedoka S1, svjedok Petar Petrović, pričajući o udaranju od strane Ibre Macića, izjavio je da je bilo i onih koji su gore prošli od njega, rekavši da su to zatvorenici Zdenko Ljoljo i S1, vremenski se određujući da se njihovo zlostavljanje desilo nakon što je njega tukao, a što je se poklapa sa utvrđenjima da je prema svjedoku Petru Petroviću optuženi nečovječno postupao početkom maja, a prema svjedoku S1 krajem maja 1993. godine.

221. Svjedok Dragutin Pažulj posvjedočio je da je čuo od svjedoka S1, da ga je Maca tukao.

222. Osim navedenog, svjedok S1 opisujući optuženog, karakteristike njegovog lica i tijela, u odlučujućim segmentima, u pogledu boje kose i očiju, karakterističnog pogleda, izraženih jagodičnih kostiju lica, saglasan je sa iskazima svjedoka Petra Petrovića, A2, S, Dragutina Pažulja i Igora Dragić, koji su također, stražara Macića, odnosno Ibru Macić, označili kao osobu koja je inkriminisane radnje nečovječnog postupanja i mučenja preduzela prema njima, na posredan način potkrijepljujući iskaz svjedoka S1, kojeg Vijeće cijeni vjerodostojnim, tačnim i stoga prihvatljivim.

223. Imajući u vidu, da su inkriminisane radnje prema oštećenom poduzimne prilikom njegovog ispitivanja, s ciljem iznuđivanja da kaže gdje mu se nalazi otac, te da ga pozove da se preda, u skladu sa prihvaćenim međunarodnim standardima¹¹⁶ i zakonskom regulativom, te da je u tim trenucima usljed udaranja, oštećeni, koji je bio maloljetan trpio

¹¹⁵ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-7 /Nalaz i mišljenje vještaka Dr. Hamza Žuje od 24.10.2012. godine/, Iskaz sa glavnog pretresa od 7.03.2015. godine.

jake fizičke i psihičke bolove, Vijeće nalazi da su se u radnjama optuženog stekla obilježija mučenja iz člana 142. KZ SFRJ-a.

224. Optuženi Ibro Macić kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, postupajući zajedno sa drugim pripadnicima ARBiH, radnje mučenja¹¹⁷ poduzeo je svjesno u granicama svoga umišljaja s namjerom prouzrokovanja fizičkih i psihičkih bolova i patnji, koje je oštećeni S1 u tom trenutku trpio i preživljavao, od čega posljedice osjeća i danas.

C. TAČKA 4. IZREKE PRESUDE

1. Nečovječno postupanje prema Dragutinu Pažulju

225. U odnosu na činjenični sadržaj tačke četiri optužnice, Vijeće je usaglašavajući ga sa izvedenim dokazima, odnosno iskazom svjedoka oštećenog Dragutina Pažulja, tačku 4. izreke presude korigovalo u djelu koji se odnosi na vrijeme izvršenja djela nalazeći da se nečovječno postupanje umjesto dana 11.06.1993. godine, **desilo u junu mjesecu 1993. godine**, na koji način prema ocjeni Vijeća u pitanje nije doveden subjektivni niti objektivni identitet optužnice, niti je izmjenen na štetu optuženog.

226. Svjedok Dragutin Pažulj, ispričao je kako ga je rat zatekao u Konjicu. Zarobljen je od strane ARBiH kao civil. Zajedno sa drugim zarobljenicima Hrvatima, odveden je u silos u Tarčinu, gdje ostaje neko vrijeme, a potom ga 19.04.1993. premještaju u Musalu u Konjicu, gdje su već bili ranije zatvoreni Srbi. Dvadesetak dana po njegovom dolasku, Musalu preuzima peti korpus i Edo Žilić kojeg je poznao od ranije. U Musali ostaje sve do razmjene 19.10.1993. godine.

227. Nakon što je opisao svoj dolazak u Musalu, ispričao je kako mu je jedne noći u junu mjesecu izvjesni stražar Habibija, rekao kako će zapamtiti tu noć. Svjedočeći šta se potom dešavalo, izjavio je kako su ga u neko doba te noći izveli iz prostorije u kojoj je boravio i odveli prostoriju u kojoj je bio Maca. Prostoriju u koju je doveden obasjavala je

¹¹⁶ Pogledati dio presude (II) Mučenje;

mjesečeva svjetlost, a Maca je stajao okrenut prema svjedoku, držeći pendrak u ruci. Maca mu je opsovao ustašku majku i počeo ga udarati pendrekom.

228. Opisujući šta je tada trpio, *svjedok Pažuj je naveo kako je: "Udarar je, bilo takvo da nisi smio pružiti otpor, jer ste samo jedan predmet na kome se neko može živjeti, pružite li otpor vas više nema"*.

229. Udarao ga je po cijelom tijelu i glavi, od čega je pao ošamućen, a potom ga je neko zalio vodom.

230. Svjedok se vratio u prostoriju u kojoj je boravio, a zatvorenici koji su tu bili dali su mu garderobu kako bi svoju, krvavu od udaraca, zamijenio. Svjedok navodi da je to bio jedini put kada ga je Maca na opisan način udarao, ali da je bilo udaranja u "prolazu", dok su se torture dešavale iza zatvorenih vrata.

231. Opisujući Macu, svjedok je izjavio da zna da je Macino prezime, Macić, i da je taj stražar došao sa upravnikom Edom Žilićem. Ovaj svjedok kao i svjedok S1, te drugi svjedoci, opisao je Macu kao mladog momka, kratke kose i izražene čeljusti.

232. Tokom unakrsnog ispitivanja, na insistiranje branioca da pojasni kako zna da je Maca, koji ga je tukao upravo optuženi Ibro Macić, svjedok je bio izričit da ne ostavlja mogućnost da je to bilo koji drugi stražar, osim Ibro Maciać koji sjedi u sudnici, obraćajući mu se riječima: "Maca pogledaj me".

233. Cjeneći iskaz svjedoka, Vijeće nalazi da držanje istog tokom svjedočenja, konzistentnost njegovog iskaza, ne samo u pogledu okolnosti opisivanja nečovječnih radnji koje su kritične prilike prema istome poduzimne, već i sporednih okolnosti koje se odnose na njegov dolazak i boravak u Musali, pri čemu isti nije doveden u pitanje drugim provedenim dokazima, već naprotiv, potkrijepljen, posebno u pogledu opisa i karakteristika optuženog i njegovog ponašanja, Vijeće nalazi vjerodostojnim, a svjedoka kredibilnim. Vijeće na strani svjedoka nije našlo motiv da neosnovano inkriminiše upravo optuženog

¹¹⁷ Prema iskazu svjedoka S1, tukao ga je zajedno sa upravnikom Edhemom Žilićem;

Ibru Macića, koji je naprotiv jasno naveo da ga je na opisani način optuženi samo jedne prilike istukao.

234. Nečovječna djela, koja se u konkretnom slučaju ogledaju u udaranju oštećenog Dragutina Pažulja po raznim djelovima tijela, u skladu sa prihvaćenom sudskom praksom predstavljaju nečovječna djela preduzeta s namjerom prouzrokovanja fizičkih i psihičkih bolova i patnji, koje je oštećeni u tim trenucima preživljavao i trpio.

235. Optuženi je bio svjestan svojih radnji, te da će udaranjem pendrekom po tijelu i glavi oštećenom nesumnjivo prozrokovati bolove i patanju, pri tom na odjeći videći krvave tragove svojih udaraca, prihvatajući posljedice svojih postupak iz kojih razloga Vijeće nalazi da je optuženi prema oštećenom Dragutinu Pažulju, postupajući svjesno i voljno u granicama svoga umišljaja poduzeo nečovječna djela zbog čega ga smatra odgovornim.

D. TAČKA 5. IZREKE PRESUDE

1. Nečovječno postupanje prema zaštićenom svjedoku S

236. U odnosu na činjenični sadržaj tačke pet optužnice, Vijeće je usaglašavajući isti sa sadržajem izvedenih dokaza, odnosno, prevashodno iskazom oštećenog zaštićenog svjedoka S, korigovalo isti u djelu koji se odnosi na vrijeme izvršenja djela nalazeći da je nečovječno postupanje preduzeto, najverovatnije 07.07.1993. godine. Također, sobzirom da se svjedok S nije mogao izjasniti da li je još neko osim optuženog učestvovao u udaranju kritične prilike Vijeće, shodno iskazu svjedoka S prihvatilo da je optuženi prema njemu nečovječno postupao. Učinjene korekcije u činjeničnom sadržaju tačke 5. optužnice ne diraju u subjektivni i objektivni identitet optužnice, niti su učinjene na štetu optuženog Ibre Macića.

237. Zaštićeni svjedok S je opisao kako ga je rat zatekao na području opštine Konjic, odakle, uslijed napada na hrvatsko stanovništvo bježi u selo Dusinu, gdje ostaje do zarobljavanja, tačnije 03.07.1993. godine. Opisuje i čin predaje Armiji RBiH, te da je

odveden do kuća u selu sa muslimanskim stanovništvom. Sa njim je tada zarobljeno još par Hrvata, jedna starija žena i čovjek, zaštićeni svjedoci A1 i A2, te još neki koji su dovedeni u muslimansku stranu sela Dusina. Tu ostaju od 03.07 do 07.07.1993. godine, kada ih autobusom prevoze u Musalu koja je bila logor za Hrvate i Srbe.

238. Svjedoci A1 i A2, u svojim iskazima su potvrdili da su uhapšeni u sedmom mjesecu u selu Dusina, pri čemu je svjedok A2, bio siguran da su u Musalu u Konjicu dovedeni 07.07.1993. godine, dok je svjedok A1, izjavio da je slobode lišen 03.07., pri tom ne navodeći kada je doveden u Konjic. S obzirom da je svjedok S, saglasno sa iskazom svjedoka A2, izjavio da su u Musalu dovedeni 07.7., a da se svjedok A1, u tom pogledu na decidan način nije izjasnio, Vijeće je prihvatilo da su se inkriminisane radnje prema oštećenom S desile najvjerovatnije dana 07.07.1993. godine, u popodnevnim satima.

239. Potom je svjedok S opisao kako ga je prilikom, dolaska u Musalu i izlaska iz autobusa, osoba sa nadimkom Maca počeo udarati svuda po tijelu. Kako bi se zaštitio od udaraca, stavio je ruke na glavu, tako da nije siguran, da li i ko ga još osim Mace udara, ali, kako kaže siguran je da je tu bio Maca jer ga je vidio i dobro zapamtio njegov lik, opisujući karakteristike njegovog lica. Prema njegovim riječima Maca je imao svjetlije oči i hladan pogled, malo dužu, „loknavu“ crnu kosu, izražene jagodice.

240. Svjedok S je izjavio da su tada, na istom mjestu bili svjedoci A1 i A2, što su oni u svojim iskazima potvrdili. Tako je svjedok A1, potvrdio iskaz svjedoka S da su po dolasku u Musalu, nakon izlaska iz autobusa, brutalno pretučeni, nogama, rukama, puškama i drvenim predmetima od strane vojnika koji su tu bili, što je potvrdio i svjedok A2 koji je rekao da su po dolasku šamarani, udarani kundacima.

241. Pojašnjavajući kada saznaje da ga zovu Maca, jer to nije mogao znati prilikom samog dolaska, svjedok S je izjavio da je saznao jer su mu dan dva nakon toga to rekli svjedoci A1 i A2.

242. Međutim, svjedoci A1 i A2, govoreći o Maci, nasuprot iskazu svjedoka S, izjavili su da po samom dolasku u Musalu ni oni nisu znali ko je ta osoba. Iako se radi o evidentnoj razlici između iskaza svjedoka S, A1 i A2 u pogledu okolnosti kada i od koga je svjedok S saznao da je to stražar Maca, Vijeće ne isključuje mogućnost da je svjedok S od

svjedoka A1 i A2 kasnije saznao ko je Maca ili da je to saznao od drugih lica. U konačnici, po Vijeću ta okolnost i nije od odlučujuće važnosti, jer je svjedok S bio siguran da je Maca osoba koja ga je kritične prilike, i ne samo tada, zlostavljala i tukla, prepoznajući ga na fotoalbumu koji je sastavni dio zapisnika o saslušanju svjedoka pred Tužilaštvom BiH, te u sudnici kao Ibru Macić. Tako je svjedok S nakon što je prilikom saslušanja u sudnici ugledao optuženog izjavio je da je 100% siguran da je to upravo on- Maca.

243. Svjedok S, je kao i svjedok S1, također izjavio da je Maca na ruci imao tetovažu, što je potvrđeno nalazom i mišljenjem vještaka Dr. Hamze Žuje.

244. Imajući u vidu saglasnost sadržaja iskaza svjedoka S sa iskazima svjedoka S1, Dragutina Pažulja, Petrović Petra, u pogledu opisa optuženog Ibre Macića, obrazloženja data na okolnosti prepoznavanje istoga, sigurnost koju je ispoljio tvrdeći da ga je upravo optuženi koji je imao tetovažu udarao, Vijeće isti cijeni vjerodostojnim i tačnim, poklanjajući mu vjeru.

245. Osim toga, dovedeći iskaz svjedoka S, u vezu sa iskazima svjedoka A1 i A2, koji su iste prilike, po dolasku u Musalu također bili žrtve i očevici premlaćivanja tada dovedenih zatvorenika i u tom aspektu nalazi saglasnim, a iskaze svih njih, međusobno nadopunjujućim, iz kog razloga u pogledu činjeničnih navoda tačke 5. izreke presude iskazu svjedoku S poklanja vjeru.-

246. Iako nije predmetom činjeničnih radnji u optužnici, Vijeće primjećuje da je svjedok S, ispričao da je osim što je u popodnevnim satima po samom dolasku u Musalu udaran od strane optuženog, zlostavljanje i udaranje istoga nastavljeno i u večernjim satima istoga dana.

247. Imajući u vidu navedeno, inkriminirajuće radnje, koja se u konkretnom slučaju ogledaju u udaranju oštećenog svjedoka S, nogama rukama po svim djelovima tijela, u skladu sa prihvaćenom sudskom praksom predstavljaju nečovječna djela preduzeta s namjerom prozrokovanja fizičkih i psihičkih bolova i patnji, koje je oštećeni u tom trenutku preživljavao. Optuženi je bio svjestan svojih radnji, te da će udaranjem po cijelom tijelu kod oštećenog nesumnjivo prozrokovati bolove i patanju, prihvatajući takve posljedice svojih

postupaka iz kojih razloga, Vijeće nalazi da je optuženi prema oštećenom svjedoku S poduzeo nečovječna djela i da je za ista odgovoran.

E. TAČKA 6. IZREKE PRESUDE

1. Mučenje zaštićenog svjedoka A2

248. U odnosu na činjenični sadržaj tačke šest optužnice, Vijeće je usaglašavajući ga sa sadržajem izvedenih dokaza, prevashodno iskazom oštećenog zaštićenog svjedoka A2, u činjeničnom sadržaju izreke presude izostavilo dio koji glasi “***a kad su ga nakon nekoliko dana, ponovo doveli u prostoriju za ispitivanje***” jer se iz iskaza svjedoka koji je dao na glavnom pretresu nije moglo utvrditi da je ponovno ispitivanje bilo nakon nekoliko dana, utvrđujući pri tom da su se inkriminisane radnje desile na način i vrijeme kako je to opisano u činjeničnim navodima izreke presude. Korekcijom u činjeničnom sadržaju, ne dira se u subjektivni i objektivni identitet optužnice, niti su učinjene na štetu optuženog Ibro Macića.

249. Nakon što je opisao dolazak u Musalu,¹¹⁸ premlaćivanje po dolasku, zaštićeni svjedok A2 je ispričao da su njih, zatvorene istu tu noć, Ibro Macić i Ramo Žilić, pojedinačno izvodili u neku kancelariju na ispitivanje. Dok su njega ispitivali, tukli su ga. Tražili su da prizna da je silovao Amiru i Samiru.

250. Pojašnjavajući ko su Amira i Samira, svjedok je ispričao da se radi o dvije sestre muslimanke koje su kao konobarice radile u kafani u selu Dusina čiji je vlasnik bio Hrvat.

251. Po ulasku u selo Dusina, Armija R BiH tražila je da stanovnici izađu vani objekata. Svjedok, navodi da je tada Samira izašla, ali da se Amira uplašila i ostala unutra. Nakon toga, armija je puclala u prozore prostorije gdje se Amira nalazila i tom prilikom je ranila, a tokom noći od posljedica ranjavanja je umrla. Ove navode, je u cjelosti potvrdio i zaštićeni svjedok S koji iste prilike kada i A2 uhapšen u selu Dusina, te

¹¹⁸ Pogledati paragraf 238 presude;

zajedno sa svjedocima A2, A1 i Ivanom Đalto bio žrtvom zlostavljanja jer su oni navodno silovali Amiru i Samiru, što je predmetnom raspravljaju u tački 7. izreke presude.

252. Potom, svjedok A2 je ispričao kako su ga tukli dok su ga ispitivali, tražeći da prizna da je silovao Amiru i Samiru. Ibro Macić, kao i drugi vojnici koji su tu bili tukli su ga, rukama i nogama. Kako navodi, Ibro ga je tukao, a on je pisao "priznanje". Vezao ga je za radiator i tukao dok je bio vezan. Dok su vojnici u prostoriji gdje je tučen pušili cigarete, svjedok je natjeran da ispružiti ruku, tako da je njegova ruka služila kao pepeljara u kojoj su gasili cigarete u čemu je kako sam ističe, Ibro Macić prednjačio. Dok je govorio o ovome svjedok je plakao.

253. Prema njegovim riječima, prije nego što je došao u logor, nije poznavao nikoga od čuvara, ali do razmjene 19.10.1993. godine, dobro je upoznao optuženog Ibru Macića, Ramu Žilića, upravnika logora Edhema Žilića. Poznavao je i čuvare Aliće, ali kako kaže, oni su mu manje bitni, jer je po najgorim stvarima upoznao Ibru Macića.

254. Prema riječima svjedoka A2 zatvorenici su tučeni svaki dan, a u udaranju je prednjačio optuženi Ibro Macić.

255. Kako je svjedok rekao da su zatvorenici tučeni svakoga dana, a da bi pojasnio slučaj mučenja koje je preživio, ovaj svjedok je naveo, da se prvo ispitivanje i udaranje koje je opisano u tački 6. izreke, desilo odmah nakon što su dovedeni, a izjavu u kojoj je priznao silovanje potpisao je tokom iste te noći, nadajući se da će kada prizna prestati sa zlostavljanjem i tučom.

256. Međutim, nažalost, to se nije desilo. Njega, svjedoke S I A1, Ivana Đaltu su i nakon toga tukli govoreći "gdje ste siledžije, ustaše" i slično.

257. Da je tjeran da potpiše izjavu u kojoj će priznati silovanje, a da je zbog "silovanja" zlostavljan i udaran od strane Ibre Macića potvrdio je i svjedok S, koji je rekao, da su u grupi u kojoj je on došao u Musalu, bili i svjedoci A1 i A2. Iz autobusa, ulaze u salu- svalačionicu, a na teret im je stavljeno silovanje muslimanki iz Dusine, zbog čega su kako, ironično navodi, imali poseban tretman, jer su svako pola sata izvođeni i tjerani da pišu izjavu o silovanju, koju su na kraju pod silom pritiska priznali i napisali. Sve to se

dešava uz učešće i u prisustvu Mace, izvjesnog Osme i Ede Žilić, koji su ih nakon što su priznali silovanje još više tukli.¹¹⁹

258. Prema riječima zaštićenog svjedoka S, osim što su tučeni od strane navedenih osoba, u prostoriji gdje su bili zatvoreni, svakodnevno su ulazili i drugi bojovnici Armije RBiH izvodili ih iz sale i tukli.

259. Dakle, iz saglasnih iskaza zaštićenih svjedoka A1, A2 i S, prozilazi da im je kao i Ivici Đalto, na tert stavljeno silovanje dvije žene bošnjačke nacionalnost, te da su silovanje istih, uslijed premlaćivanja i zlostavljanja morali priznati.

260. U vezi navedenih okolnosti, Vijeće prihvata iskaze ovih svjedoka, jer su međusobno saglasni u pogledu više aspekata inkriminisanog događaja. Svi oni saglasni su u pogledu okolnosti zajedničkog dolaska u Musalu, izjavama o premlaćivanja neposredno nakon dolaska, da im je na teret stavljeno silovanje Bošnjakinja koje su morali priznati, te zlostavljanju i maltretiranju koja su prema njima preduzeta od strane optuženog kao i drugih pripadnika ARBiH, sve dok nisu priznali silovanje, a i nakon toga.

261. U tom pravcu, Vijeće iskaz svjedoka A2 koji je opisao na koji način je odmah po dolasku u Musalu, zlostavljan i maltretiran, nalazeći isti u odlučujućim djelovima saglasnim sa ostalim provedenim dokazima, prvenstveno iskazima, relevantnim za utvrđivanje okonosti iz tačke 6., i 7., optužnice¹²⁰ nalazi vjerodostojnim.

262. Stoga je Vijeće u odnosu na okolnosti tačke 6. optužnice istome poklonilo vjeru nalazeći svjedoka A2 kredibilnim, a njegov iskaz istinitim. Ovaj svjedok je bio jasan da je stražar Maca, optuženi Ibro Macić, upravo osoba koja je učestvovala u njegovom mučenju. Osim toga, bio je siguran da je prilikom zlostavljanja na Macinoj lijevoj ruci vidio tetovažu, a to je po prvi put rekao na zapisnik o saslušanju svjedoka od 20.11.2011. godine,¹²¹ iz razloga jer je tada pitan može li se sjetiti nekih karakteristika osoba koje su ga mučile, pri čemu se on sjetio tetovaže opisujući je. Objašnjenje koje je dao zašto tek tada pominje tetovažu kod optuženog, za Vijeće je prihvatljivo, posebno ako se uzme u obzir

¹¹⁹ Pogledati paragraf 240 presude;

¹²⁰ Iskazi zaštićenih svjedoka S i A1;

da je ovaj svjedok i tokom istrage, prilikom saslušanja u SIPA-e i davanja iskaza haškim istražiteljima,¹²² izjavio da je osoba koja je učestvovala u tuči zatvorenika i osobno njegovom zlostavljanju, Ibro Macić, zvanu Maca.

263. Osim toga, kada se okolnost da je svjedok A2, vidio tetovažu na lijevoj ruci Ibre Macića, dovede u vezu sa iskazom svjedoka Igora Dragića, koji je tetovažu vidio na desnoj ruci Ibre Macića, a oba ova iskaza sa sadržajem nalaza i mišljenja vještaka Dr., Hamze Žuje, koji je obavio tjelesni pregled optuženog utvrđujući da optuženi ima tetovaže na obje ruke, na posredan i potkrijepljujući način ukazuje da je Ibro Macić, osoba koja je kritične prilike kako je svjedok A2 naveo, učestvovao u njegovom mučenju.

264. Uzimajući u obzir naprijed navedene, međusobno saglasne iskaze svjedoka S, A1, sa iskazom svjedoka A2 koji je dao na glavnom pretresu, cijenjene samostalno i u međusobnoj povezanosti, Vijeće nalazi, da je optuženi na način kako je to opisano, preduzimao zabranjene radnje prema zaštićenom svjedoku A2.

265. Imajući u vidu, da su inkriminisane radnje prema oštećenom poduzimne prilikom njegovog ispitivanja, s ciljem iznuđivanja priznanja silovanja u skladu sa prihvaćenim međunarodnim standardima, sudskom praksom¹²³ i zakonskom regulativom, a imajući u vidu da je u tim trenucima usljed udaranja, oštećeni trpio fizičke i psihičke bolove, Vijeće nalazi da su se u istim radnjama stekla obilježija mučenja kao djela iz člana 142. KZ SFRJ-a.

266. Optuženi Ibro Macić kao pripadnik vojne policije Armije RBiH, postupajući zajedno sa drugim pripadnicima ARBiH,¹²⁴ radnje mučenja poduzeo je s namjerom prouzrokovanja fizičkih i psihičkih bolova i patnji, koje je oštećeni A2 u tom trenucima trpio i preživljavao, a posljedice kojih su i danas vidljive kod oštećenog koji je dok je svjedočio na glavnom pretresu, pričajući o bolu i patanjima koju je preživio plakao.

¹²¹ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-3;

¹²² Izjava svjedoka A2 data kod međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na području bivše Jugoslavija od 1991. godine, Dokaz Tužilaštva BiH broj T-5, Izjava svjedoka A2, haški broj dokumenta 9907003068, dokaz Tužilaštva BiH broj T-4;

¹²³ Odjeljak (II) Mučenje;

267. Optuženi je u granicama svoga umišljaja bio svjestan da će udaranjem oštećenog po cijelom tijelu, prije i nakon što je vezan za radiator, gašenjem cigarata u njegovoj ruci uz učešće drugih vojnika, kod istoga nesumnjivo prozrokovati bolove i patanju, prihvatajući teške posljedice svojih postupak iz kojih razloga, Vijeće nalazi da je optuženi prema oštećenom svjedoku S poduzeo djela mučenja i da je za ista odgovoran.

F. TAČKA 7. IZREKE PRESUDE

1. Nečovječno postupanje prema svjedocima oštećenim A1, A2, S i Đalio Ivica

268. U odnosu na činjenični sadržaj tačke 7., optužnice, Vijeće je usaglašavajući ga sa sadržajem izvedenih dokaza, prevashodno iskazima oštećenih A1, A2, S, izvršilo korekcije iste, izostavljajući dio koji glasi “**pa kada su završili sa udaranjem**” jer nasuprot toj konstataciji, iz iskaza svjedoka prozilazi da su udarani cijelo vrijeme dok su prema istima poduzimana i druga nečovječana djela iz tačke 7. Datom korekcijom Vijeće nije diralo u subjektivni i objektivni identitet optužnice, niti je isti na štetu optuženog Ibro Macića.

269. Činjenična utvrđenja iz tačke 7. izreke presude, Vijeće je utemeljilo prevashodno na iskazima svjedoka oštećenih, izjavama svjedoka koja o istima imaju posredna saznanja i relevantnoj materijalnoj dokumentaciji.

270. O inkriminisnim radanjama iz tačke 7. izreke presude, svjedočile su žrtve inkriminisanih radnji, svjedoci A2, A1, S, a posredna saznanja priijeli su svjedoci Mario Anđelić, Bruno Boras, Goran Nikšić i Krunoslav Trlin.

271. Svjedoci A1, A2 i S su na veoma jasan i nedvosmislen način, saglasno opisali strahotu koju su preživjeli u prvoj polovini mjeseca avgusta 1993. godine, navodeći kako ih je Ibro Macić zajedno sa još jednim pripadnikom ABiH koji je također bio stražar u

¹²⁴ Prema iskazu svjedoka A2, osim Ibro Macića, učešće u njegovom mučenju kritične prilike uzeli su i drugi pripadnici A RBiH koji su tu bili prisutni;

zatvoreničkom objektu Musala u Konjicu, izveo iz prostorije u kojoj su boravili i odveo u drugu prostoriju unutar zatočeničkog objekta Musala u kojoj se u tom trenutku nalazilo više njima nepoznatih vojnika.

272. Opisujući dešavanja u prvoj polovini mjeseca avgusta 1993. godine, prema riječima svjedoka A1, u salu su došli Ibro Macić i Osmo Alić, odakle su ga zajedno sa svjedocima S, A2 i Ivanom Đaltom odveli u prostoriju na sredini koje je gorela vatra i u kojoj je bilo i drugih njemu nepoznatih vojnika.

273. Prema njegovim riječima, tada je počela najgora vrsta ponižavanja. Morali su svući pantalone i pod udarcima cijevi, pušaka, drva, međusobno se zadovoljavati. Za to vrijeme, njihovi zlostavljači su se smijali, a osim Ibre i Osme, u tom zlostavljanju su učestvovali i drugi vojnici, koji su tu bili i koje nije poznao.

274. Nakon toga, oborili su ih na beton, a Ibro Macić, Osmo, su uzeli zapaljene baklje i njima im pritiskali polne organe, sve dok od bola nisu izgubili svijest. Opisujući strahotu koju je preživio, svjedok je plačući tokom svjedočenja, izjavio da je bol bila neopisiva. Kako kaže, prženi su, a siguran je da su u tome učestvovali Ibro Macić, jedan od braće Alića i Osmo, kome ne zna prezime. Iživljavanje je bilo takvo, da je cijela Musala čula njihove krike, „krike bola.“ Natjerani su i da se međusobno oralno zadovoljavaju. Svo vrijeme dok ih tjeraju na međusobno seksualno zlostavljanje, tuku ih, a osim Ibre, Osme, Alića u tome su učestvuju i drugi koji su tu bili.

275. Ovaj svjedok je pojasnio da iako je na zapisnicima o ispitivanju tokom istrage govorio je o Miralemu Macića,¹²⁵ to nije bilo u kontekstu opisanih događaja zlostavljanja koje su predmetom tačke 7. izreke presude, već drugih okolnosti, pri čemu je i tada govorio da je u radnjama zlostavljanja učestvovalo lice koje poznaje pod imenom Maca i kog kasnije identifikuje sa imenom Ibro, te da nema dileme da je optuženi upravo ta ista osoba.

¹²⁵ Dokaz odbrane broj O1; Zapisnik o ispitivanju svjedoka A1 broj 16-04/2-04-2-493/11 od 10.08.2011. godine;

276. Svjedok A2, potvrđujući iskaz svjedoka A1, nakon što je ispričao kako je odmah po dolasku mučen od strane Ibre Macića,¹²⁶ posvjedočio je da ga polovinom 08. mjeseca 1993. godine, zajedno sa svjedocima S, A1, te Ivanom Đalto, odvede u prostoriju u kojoj je na sredini gorela vatra. Od vojnika koje tu vidi, navodi Ibru Macića, Ramu Žilića, Osmu, te još dva, tri, a možda i pet njimu nepoznatih vojnika. Svjedoku A2, S, A1, i Ivanu Đalti, riječima „skidajte se ustaše,“ naređeno je da se skinu. Dok su se skidali udarali su ih letvama. Potom su ih natjerali da jedan drugog oralno zadovoljavaju, a potom, i na međusobni seksualni odnos, tako da stojeći jedan ispred drugog stavaljaju polni organ u anus. Nakon toga su ih oborili na pod. Svjedok A2, navodi da ga je neko držao, dok je Ibro uzeo letvu koju je na jednoj strani prethodno zapalio i njom ga pržio između nogu. Osim Ibre, to su radili i drugi stražari koji su tu bili. Cijelo vrijeme dok su ih pržili zapaljenom letvom, udarali su ih, a kada bi S, A1, A2 i Ivan Đalto od udaraca i zlostavljanja gubili svijest, urinirali po njima ili ih polijevali vodom.

277. Svjedok A2, je bio izričit, da su sva trojica (A1, S i Ivan Đalto), iste prilike, na isti način kao i on mučeni, ističući da je siguran da u grupi vojnika koja im je to činila bio Ibro Macić. U tom mučenju je zadobio opekline između nogu i polnim organima, o čemu posjeduje medicinsku dokumentaciju

278. Da je tokom boravka u Musali, oštećeni A2 zadobio opekline i povrede u predjelu međunožja kako je to opisao, potvrdio je vještak dr. sci Davorin Kozomara, koji je obavio medicinsko vještačenje na okolnosti vrste, težine i mehanizma nastanka tjelesnih povreda koje su kod istoga nastale u periodu boravka u Musali.

279. Temeljem raspoložive medicinske dokumentacije, u pismenom nalazu i mišljenju¹²⁷ čiji sadržaj je vještak iznio i obrazložio na glavnom pretresu održanom dana 17.01.2014. godine, zaključio je da je za vrijeme boravka u Musali, zaštićeni svjedok A2... . Povrede su nastale djelovanjem povišene temperature, odnosno plamena ili vrućeg čvrstog predmeta i kvalificirane su kao Osim toga, vještak je kod oštećenog identifikovao ... koje

¹²⁶ Tačka 6, izreke presude, podnaslov mučenja zaštićenog svjedoka A2;

¹²⁷ Dokaz Tužilaštva BiH, broj T-6, Pismeni Nalaz i mišljenje dr. Davorina Kozomare;

se kvalificiraju kao lake tjelesne ozljede, sve ove povrede u svojoj ukupnosti kvalificirajući kao teške.

280. Vještak je saglasno navodima pismenog nalaza, izjavio da navedene ozljede potiču iz perioda kada je svjedok bio zatvoren u Musali, jer su saglasno medicinskoj dokumentaciji korištenoj pri izradi nalaza i mišljenja, dana 23.10.1993. godine, četiri dana po izlasku svjedoka iz Musale (19.10.1993. godine), opisane i identifikovane u nalazu opće ambulante Ratne bolnice HVO Fojnica broj 125/93. Nalazom opće ambulante svjedoku A2 tada je dijagnostificirana ..., koja se imajući u vidu vrstu i težinu zadobivenih povreda i mehanizme njihovog nastanka prema zaključku Dr. Kozomare predstavljale dovoljno jak stresor za nastank iste. Tokom liječenja ... prerasla u ... sa ... kod svjedoka A2.

281. Svjedok S je izjavio da je posebno težak dan u njegovom životu bio 13. petak. Prema njegovim riječima, žrtve događaja toga dana su bili on, te svjedoci A1 i A2, kao i Ivica Đalto. Kako navodi, sve je počelo udaranjem, rukama, nogama, a u tome su učestvovali Maca, Osman, Mitke Pirkić i drugi vojnici koje nije poznao.

282. Prema njegovim riječima, onda se dešava ono najgore. Natjerani su da kleknu jedan ispred drugog i oralano se zadovoljavaju pa kada to nisu mogli učiniti, rečeno im je da se zamjene. Mitko rekao: „Činite ustaše, silovali ste, kako ste silovali sad znate sami sebe silovati.“

283. Kako se prema riječima svjedoka S „ništa nije moglo desiti“ onda su ih natjerali da se međusobno seksualno zlostavljaju stavljanjem polnog organa u anus, što zbog polne nemoći, nisu mogli izvršiti.

284. Potom im je naređeno da legnu na pod. Svjedok opisujući trenutak kada je legao na pod, izjavio je da mu nije bilo jasno o čemu se radi, ali da je ubrzo shvatio, kada se Mithat Pirkić, sageo i uzeo drvo, koje je na jednoj strani bilo zapljeno. Ivanu Đalti, svjedocima A1, A2 je naređeno je ga držeti, dok su mu zapaljenom letvom pržili genitalije i prostor međunožja. Svjedok ističe da je u tom momentu pored sebe vidio Mithata Pirkića, Osmu i Macu. Svjedok je bio decidan, da je vidio Mitka Pirkić kako se sageo, uzeo drvo i krenuo prema njemu. Kako kaže „derao“ se od bola, a ono što je tada preživio opisuje riječ

užas. Prema njegovim riječima, isto kao i njemu, zapaljenom letvom pržili su genitalije i Ivana Đalte, te svjedoka A1 i A2.

285. Kao što se da zaključiti, saglasno naprijed interpretiranim iskazimama svjedoka A1, A2 i S, u pogledu odlučnih činjenica, navedenih okolnosti gnusnog zločina, koju su prema njihovom kazivanju preživjeli u prvoj polovini mjeseca avgusta 1993. godine, na nedvosmislen način da se zaključiti da je optuženi Ibro Macić zajedno sa drugim pripadnicima ARBiH učestvovao u djelima nečovječnog postupanja koja su počinjena prema četvorici oštećenih.

286. Svjedoci A1, A2 i S su na nedvosmislen i neuputan način, Ibru Macića označili kao jednog od učesnika zlodjela učinjenog prema njima prepoznajući ga na fotografijama prezentiranim im tokom istrage kao i u sudnici, što je cijenjeno u sklopu cjelokupnog iskaza ovih svjedoka.

287. Osim toga, Vijeće u pogledu identifikacije optuženog kao osobe koja je učestvovala u počinjenju djela iz tačke. 5, prema oštećenom svjedoku S, te djela počinjenih na štetu svjedoka A2 iz tačke 6. izreke presude, dalo obrazloženje zaključka da je optuženi, upravo osoba koja je učestvovala u inkriminiranim radnjama preduzetim prema njima, tako da imajući ga u vidu u tom aspektu, za Vijeće nije bilo dileme u pogledu prepoznavanja optuženog Ibre Macića od strane svjedoka S i A2 ni kada je u pitanju njegovo učešće u djelima inkriminiranih tačkom 7., izreke presude.

288. Iako je tokom unakrsnog ispitivanja svjedoka A1, branilac nastojao ukazati da je isti svjedok tokom istrage, pominjao Miralema Macića, Vijeće je, prihvatilo objašnjenje da jeste pominjao Miralema Macića koji je dolazio u Musalu, što i prozilazi iz sadržaja zapisnika, ali da isti njega lično nikada nije udario, pri čemu je istako da je osoba koju je tada znao kao Maca i o kojem je gvorio u kontekstu inkriminiranih radnji iz tačke 7., izreke presude, optuženi Ibro Macić.¹²⁸

289. S obzirom da je saglasan, te nadopunjući sa ostalim posrednim dokazima na okonosti inkriminacije iz tačke 7 izreke presude, te da nije doveden u pitanje drugim

¹²⁸ Pogledati paragraf 275;

provedenim dokazima, Vijeće je isti cjeneći samostalno te u međusobnoj povezanosti sa ostalim relevantnim dokazima, iskazu svjedoka A1 koji je dao na glavnom pretresu poklonilo vjeru. Naime, nalazeći da su svjedoci u svojim iskazima osim u neznatnim razlikama prilikom opisivanja redosljeda preduzimanja radnji zlostavljanja,¹²⁹ u odlučujućim djelovima saglasni i međusobno nadopunjujući, čineći jedinstvenu cjelu činjeničnog događaja.

290. Osim toga, primjetne neznatne nedoslednosti, Vijeće objašnjava protekom vremena od inkriminiranih događaja, te zasigurno uticajem traumatičnih iskustava ovog događaja na cjelokupan kvalitet života i zdravlja žrtava.¹³⁰

291. Međutim, pored međusobne saglasnosti u pogledu odlučujućih okolnosti preduzimanja inkriminiranih radnji prema njima, svjedoci S, A1 i A2, su bili saglasni i u pogledu drugih određujućih okolnosti događaja i to : da su iz Dusine zajedno došli u Musalu, smješteni u učionicu/ svlačionicu broj 6, da su stražari pored Ibri Macića bila izvjesna lica Alići, da je upravnik bio Edo Žilić . Osim toga svjedoci S, A1, A2, su saglasno izjavili da su imali "poseban tretman" pod kojim podrazumjevaju zlodjela koja su prema njima učinjena, jer im je na teret stavljeno silovanje, koje nisu izvršili, ali su ga morali priznati.

292. Da se taj tretman ogledao u posebnim radnjama mučenja i zlostavljanja istih, jasno prozilazi iz njihovih iskaza, prihvatajući u tom pravcu nalaz i mišljenje vještaka Kozomare o tjelesnim povredama svjedoka A2, koje su u pogledu nastanka u potpunoj saglasnosti kako sa iskazom oštećenog A2 koji je posvjedočio da je tučen, te pržen u području genitalija, tako i iskazima svjedoka S i A1, koji su preživjeli istovjetne torture kao i on.

293. Osim navedenog, Vijeće pored ocjene njihovih iskaza sa stanovišta sadržinske usaglašenosti i potkrijepljenosti drugim provedenim dokazima, imajući u vidu način na koji

¹²⁹ Svjedoci A2 i S izjavili da su prvo natjerani da jedna drugom polni organ stavljaju u analni otvor, dok u pogledu redosljeda preduzimanja navedenih radnji svjedok A1 nije bio jasan;

¹³⁰ Prema Nalazu i mišljenju dr. Davorina Kozomare, svjedok A2, boluje od ...

su pred Vijećem prenosili ono što su preživjeli, posebnu pažnju pri ocjeni kredibilitnosti poklonilo je njihovom držanju tokom svjedočenja.

294. Takom opisivanja zlostavljanja koja su preživjeli, svjedoci A1 i A2 su plakali, na taj način pokazujući uznemirenost i psihološku težinu sa kojom se susreću u situacijama kada moraju, govoriti o stravičnim doživljajima koje nastoje potisnuti i zaboraviti. Sva tri svjedoka, žrtve navedenog događaja, sa sigurnošću su potvrdili da je jedan od izvršilaca gnusnog zločina prema njima upravo optuženi. Svjedok A1, je na upečatljiv način, izjavio da je " taj Ibro Macić koji sjedi danas ovde pred sudom totalno ista osoba koga sam vidio prije 20 godina. Slomio me, oduzeo mi je svaku radost. Skin'o je osmjech sa mog lica do kraja mog života."

295. Dakle, za Vijeće je van razumne sumnje utvrđeno da su oštećeni koji su saslušani, te Ivan Đalto, žrtve opisanih nečovječnih djela, te da je jedan od počinitelaca istih optuženi Ibro Macić.

296. Konačno, svjedoci Mario Anđelić, Bruno Boras¹³¹ i Goran Nikšić¹³² i Krunoslav Trlin,¹³³ na posredan način su potvrdili iskaze svjedoka A1, A2 i S, ističući da im je poznato da su četvorica zatvorenika koji su dovedeni iz sela Dusina, teško zlostavljani, kojom prilikom su prženi po genitalijama i seksualno zlostavljani.

297. Svjedok Krunoslav Trlin je dodao da je o tom događaju snjima osobno razgovarao zbog čega je upravnik Žilić naredio stražaru da ga cijelu jednu noć zatvori u šaht.

¹³¹ **Svjedok Bruno Boras** je izjavio da je: *Poznavo četvoricu momaka iz Dusine kcji navodno silovali konobaricu, kad su ih zarobili njima to natovarili, i tukli ih dok nisu iznudili priznanje. Čuo sam užasnu krivjavinu, to se niko, radjatori su bili i kad ih tuku tamo, kad ga ju,jine od onaj radjator vamo igra onaj naš radjator ovako. To su ju,javine žestoke bile. I onda da bi sve, oni su priznali to, iznudili su priznanje, tuklu su ih dok im nisu iznudili. Jahnici mislili da da će ih prestati. E kad su priznali, jednu noć užas, genitalje. Prepoznao je glas Ibre Macića, nije ga vidio.*

¹³² **Svjedok Goran Nikšić** je izjavio kako je čuo njihove jauke dok ih je Ibro mlatio, a i vidio ih je pretučene;

¹³³ **Svjedok Krunoslav Trlin** koji je izjavio da je: *Poznavao je neke zatvorenike sa područja Dusine. „Sa njima sam stao kad sam se vrać'o iz toaleta, stao u hodniku, oni su bili pretučeni. Malo smo pričali, s tim da su mi rekli da su da su ih čak i pržili po spolnim organima i da su ložili vatru negcje neku(nejasno) .. šta ja znam već svašta nešto... Oni su bili tol'ko pretučeni da im se nije mogla faca ni prepoznati. Mislim da sam ih poznav'o ne bi in pozn'o.“ Na upit tužite,jice da li mu je neko od njih pomirnjao ime i prezime osobe kcja im je to radila, navodi: „Jedan od njih je spomirnjao Mitketa Pirkića.*

298. Imajući u vidu navedeno, nečovječna djela, koja se u konkretnom slučaju ogledaju radnjama činjenično opisanim u tački 7., izreke presude u skladu sa prihvaćenom sudskom praksom predstavljaju nečovječna djela preduzeta s namjerom prozrokovanja fizičkih i psihičkih bolova i patanji, koje su oštećeni u tim trenucima preživljivali i dalje preživljavaju u što se tokom davanja njihovog iskaza uvjerilo i Vijeće.

299. Optuženi je bio svjestan da će učestvovanjem u gnusnim radnjama koje su preduzete na naročito okrutan, bezobziran i ponižavajući način, paljenjem tijela, tjeranjem muškaraca na međusobno polno opštenje uz neprestano udaranje, koji su usljed zadatih udaraca i patnji gubili svjest, kod istih prozrokovati bolove i patanje, prihvatajući pri tom teške posljedice svojih postupak iz kojih razloga, Vijeće nalazi da je optuženi prema oštećenim A1, A2, S i Ivanu Đalti poduzeo nečovječna djela za koja je odgovoran.

G. TAČKA 8. IZREKE PRESUDE

1. Nečovječno postupanje prema oštećenim Zdenku Ljoljo, Krunoslav Trlin, Igoru Dragiću i Goranu Nikšiću

300. Navode iz tačke 8., izreke presude, potvrdili su svjedoci Krunoslav Trlin, Goran Blažević, Igor Dragić, Goran Nikšić, Zdravko Marčinko i Bersoni Pandža koji su na jasan i nedvosmislen način potvrdili da je optuženi Ibro Macić u više navrata fizički i psihički zlostavljao zatvorenike hrvatske nacionalnosti, žrtve, nečovječnih djela opisanih u tački 8. izreke presude.

301. Svjedok Krunoslav Trlin, na glavnom pretresu je izjavio da je imao osamnaest godina kada je došao u Musalu, gdje ostaje punih šest mjeseci do 19.10.1993 godine. Za vrijeme dok je bio tu upoznao je stražara Macića zvanog Maca.

302. Svjedok je opisao izgled Macića, Mace, navodeći da je bio visne do 180 cm, starosti oko 25 godina, crn, svijetlih očiju i luđačkog pogleda. Maca je u Musalu došao kada i Edhem Žilić, a njemu nije poznato da su osim njega još nekoga zvali Maca.

303. Macića, zvanog Maca, svjedok je prepoznao kao optuženog Ibru Macića na fotodokumentaciji predočenoj mu tokom saslušanja u SIPA-e, kao i u sudnici prilikom svjedočenja na glavnom pretresu.

304. Opisujući njegovo iskustvo sa Ibrom Macićem, ispričao da se jedne prilike dok je bio u Musali, u prostoriju u kojoj je inače boravio vraćao iz toaleta. Naišao je pored Ibre u hodniku, a on ga je bez ikakvog povoda „opalio“ šakom po glavi, od kog udarca je gotovo izgubio svijest. Kako pojašnjava, odmah tada je znao da to Macić zvani Maca, jer je za njega čuo od Pere Petrovića, Daria Ljolje i Gorana Nikšića koje je također tukao.

305. Svjedok Dragutin Pažulj potvrdio je da je od Krunoslava Trlina čuo da ga je Maca udario, a svjedok Goran Nikšić, je također potvrdio navode svjedoka Trlina, u kojima govori da mu je isti rekao da je Ibro Macić stražar koji tuče zatvorenike.

306. Pojašnjavajući kako su znali da je Maca koji tuče zatvorenika, Ibro Macić, svjedok Goran Nikšić je izjavio da su ga neki zatvorenici znali imenom, neki su ga poznavali kao Macu, a da su, svi oni znali ko je taj „tip“, odnosno kako izgleda stražar koji ih zlostavlja.

307. Isti svjedok je izjavio da je i njega Macić jedanput udario. Opisujući okolnosti tog događaja, izjavio je da je u Musali bio od petog mjeseca pa do 19.10.1993. godine, te da je tokom tog boravka jedne prilike pozvan kod upravnika zatvora na saslušanje. Kada je ušao u tu prostoriju Žilić ga je pitao: „Gdje si bio, ti tako mlad da nosiš pušku, na što mu je svjedok Nikšić odgovorio da je bio na starom gradu.“ Pored Žilića koji je sjedio, stajao je Ibro Macić koji se u tom trenutku zaletio i snažno ga udario nogom u predjelu prsa, od kog udarac je pao na tlo.

308. Svjedok je potom izjavio da: „Samo dragi Bog zna zašto ga nije nastavio tući,“ a udarac koji je primio bio je jak. Prema njegovim riječima to je bio jedni put kada ga je optuženi udario, ali izjavljuje da je bilo poznato da on zlostavlja zatvorenike, navodeći kako je stalno hodao po dvorani i udarao. Svjedok Krunoslav Trlin izjavljuje da je za stražara Macu, prije nego štiti je njega osobno udario, čuo od osoba koje je ranije tukao, a jedan od njih bio i Goran Nikšić.

309. Svjedok Petrović Petar opisujući slučaj svog zlostavljanja, izjavio je da je bilo i gorih, a jedan od njih je i slučaj Zdenka Lolje, koji je pretučen na smrt. Svjedok pojašnjava da je Ljoljo imao zadatak da prebrojava zatvorenike koji idu na radove. Tako je jednom prilikom izvršio zamjenu osoba koje trebaju ići da rade kada je jedan od zatvorenih pobjegao, iz kojih razloga je Ljoljo dobio „degenek.“

310. Svjedok Petrović, nije vidio kada je Ljoljo pretučen, ali je čuo njegove jauke i vidio ga nakon toga, izjavljujući da od dobijenih batina nije mogao da hoda. Zdenko Ljoljo mu je lično rekao da ga je tukao Ibro Macić.

311. Da je jedna od žrtava zlostavljanja od strane optuženog bio oštećeni Zdenko Ljoljo potvrdio je svjedok Goran Blažević. Svjedok je izjavio da je Ljoljo, mesar, bio negdje na radu, te da je neko iz grupe zatvorenika koji su radili pobjegao. Potom je, Ljoljo odveden na ispitivanje kod upravnika u kancelariju. Nakon toga, svjedok iz upravnikove kancelarije čuje zapomaganje, a nakon nekog vremena Ljoljo izazi na hodnik gdje su se našli i izvjesni Ćibo i Ibrahim Macić, koji tu tuku Ljolju, izjavljujući sa stoprocentnom sigurnošću da je u tome učestovovao upravo optuženi. Od udaraca Ljoljo je iskrvario, a optuženi ga je natjerao da liže sopstvenu krv.

312. Objašnjavajući kako je iz prostorije u kojoj je boravio mogao vidjeti i čuti šta se dešava u upravnikovo kancelariji, a potom i u hodniku, svjedok je pojasnio da je rastojanje između upravnikove kancelarije i učionice u kojoj je bio svega desetak centimetara, te da se jasno čulo zapomaganje, udaranje, naređenja, „ priznaj“, te da nakon toga, kroz odškrinuta vrata koja se nisu mogla zatvoriti jer na njima nije bilo kvake, vidi Ljolju koji izlazi na hodnik i Macića koji ga tuče. Potom i sljedećeg jutra vidi Ljolju koji je bio sav otečen.

313. Svjedok Vinko Jurić, posvjedočio je kako je iz Čelebića, 25.05.1993. godine prebačen u Musalu u Konjicu, gdje ostaje pet mjeseci. Za to vrijeme upoznao je upravnika Edu Žilića i stražara Ibrahima-Ibru Macić kojeg tu viđa do posljednjeg dana svog boravka. Ovaj svjedok je ispričao, slučaj kada je jedan zatvorenik pobjegao, te da su naveče zbog toga pretukli Ljolju mesara kojeg je poznavao od ranije. Kako navodi Macić ih je tukao. Macić je tukao Ljolju šakama i nogama po glavi i prsima i siguran da je to on radio prepoznajući ga u sudnici.

314. Svjedok Blažević je dodao mu je osim premlaćivanja Ljolje poznata još dva slučaja u kojim je optuženi učestovao, pri tom navodeći da je vidio kako je uz zid postrojio Hrvate iz sela Vrce, naredio im da dignu ruke uz zid, a potom ih udarao nogama i šakama u leđa, dok su treći slučaj bili neki momci iz sela Dusina.

315. Svjedok Zdravko Marčinko je izjavio da njega osobano, Ibro Macić nije tukao, ali da mu je poznato da jeste druge zatvorenike, a među njima je bio Ljoljo Zdenko, mesar iz Konjica, koji mu je osobno rekao da je njega tukao Ibro Macić. Ovaj svjedok je izjavio da je Zdenko Ljoljo bio sobni starješina koji je raspoređivao ko će ići na radove, a poznato mu je da nakon što je pretučen tu ulogu više nije imao.

316. Svjedok Igor Dragić je ispričao da je u junu mjesecu 1993. godine doveden u Musalu, gdje ostaje do razmjene 19.10.1993. godine, te kako je od strane optuženog Mace udaran u tri navrata.

317. Svjedok je izjavio da je svako jutro od strane Mace ili nekog drugog prozivan da riba krug (dvorište) škole. Opisuje slučaj kada je ribao mrlju od ulja, kojom prilikom ga je Maca natjerao da uzme pijesak i riba rukama, u jednom momentu mu stajući na ruku nogom obuvenom u čizmu pri tom mu se smijući.

318. Poslije nekoliko dana Maca ga ponovo izvodi i uvodi u kontejner u kojem se pregledala hrana. Naredio mu je da riba pod. Svjedok se sagneo i počeo ribati, a Maca je „vrištao“ na njega. Pomislio je da će ga udariti rukom tada primjetivši tetovažu na njegovoj ruci. Međutim, on se kako svjedoko kaže, „zaletio“ i snažno ga udario nogom u prsa, od kog udarca je pao na pod, da bi ga potom nekim predmetom udario po leđima.

319. Svjedok Dragić je bio jasan, da ni danas ne zna ime i prezime tog čovjeka, te da mu je poznat samo kao „Maca.“

320. Svjedoku Bruni Borasu, poznato je da je između ostalih udaran izvjesni Igor, koji se prezivao Dragić ili Stanić.

321. Kako to saglasno prozilazi iz ocjene provednih dokaza, iskaza saslušanih svjedoka i materijalne dokumentacije, u navedenom tekstu prezentujući sadržaj odlučujućih dokaza u tom pravcu, Vijeće je van razumne sumnje zaključilo da je optuženi u više

navrata tukao zatvorenike hrvatse nacionalnost, kako je to opisano u tački 8., izreke presude.

322. Naime, cjeneći iskaz svjedoka Krunoslava Trlina koji je ispričao kako ga je kritične prilike bez ikakvog razloga i potrebe udario, objašnjenje da je znao da je osoba koja ga udara Ibro Macić, prepoznajući ga u sudnici I na fotografija, u odlučnim djelovima opisujući ga na istovjetan način kao i ostali svjedoci, dovodeći njegov iskaz u vezu sa iskazima Dragutina Pažulja koji je izjavio da mu je Trlin rekao da ga je Maca udario, te Gorana Nikšića koji je Trlinu reko da je Ibro Macić stražar koji tuče zatvorenike, za Vijeće nije bilo sumnje da je oštećeni- svjedok Trlin govorio istinu kada je ispričao da ga je na način kako je to i navedeno kritične prilike optuženi udario. Iz navedenih razloga iskazu ovog svjedoka, kao svjedocima Dragutinu Pažulju i Goranu Nikšiću poklonilo vjeru, nalazeći van razumne sumnje utvrđenim da je optuženi zatvorenika Krunoslava Trlinma dok se isti vraćao iz toaleta u prostoriju gdje je bio zatvoren, bez ikakvog razlog ili potrebe udario šakom po glavi.

323. Također, iskaz svjedoka Gorana Nikšića u pogledu okolnosti pod kojim prema istome optuženi Macić nečovječno postupa, Vijeće cijeni vjerodostojnim i tačnim, a svjedoka kredibilnim. Naime, ovaj svjedok je na jasan način opisao gdje je optuženi stajao dok ga je upravnik Žilić ispitivao, način na koji ga je optuženi zamhnutom nogom snažno udario u predjelu prsa, od siline kog udaraca je pao na tlo, govoreći o bolu koji je tada osjetio. I ovaj svjedok kao i brojni drugi svjedoci na isti način je opisao kako je optuženikovom ponašanju imanantno bilo udaranje zatvorenika, međutim jasno govoreći da je njega udario samo jednput. Kako njegov iskaz nije doveden u sumnju drugim provedenim dokazom, već naprotiv potkrijepljen ostalim dokazima, te saglasan sa saznanjima Krunoslava Trlina prema kojima je od strane Ibre Macića udaran i Goran Nikšić, za Vijeće nije bilo dileme da se radi o kredibilnom svjedoku koji je pred sudom govorio istinu i čiji iskaz prihvata kao istinit.

324. U pogledu nečovječnog postupanja prema oštećenom Zdenku Ljolji, iako ovaj svjedok neposredno pred sudom nije svjedočio, brojna svjedočenja drugih svjedoka uvjerila su Vijeće da je isti od strane optuženog na način kako je to u izreci presude navedeno zlostavljan.

325. Analizirajući iskaze Petara Petrovića, Gorana Nikšića, Vinka Jurića, Zdravka Marčinka, u odlučujućim djelovima Vijeće ih nalazi saglasnim i nadopunjujućim. Po Vijeću svjedok Goran Nikšić je na uvjerljiv način objasnio kako je kritične prilike čuo jauke Ljolje mesara koji su dopirali iz kancelarije upravnika, a potom i na hodniku vidio kako Ibro Macić i izvjesni Ćibo tuku Ljolju. Isto tako svjedok Vinko Jurić je potvrdio kako na hodniku vidi Ibru Macića da rukama i nogama udara Zdenka Ljolju. Svjedok, Petrović nije vidio premlaćivanje, ali je kao i svjedok Blažević čuo Ljoljine jauke, a oštećeni Ljoljo mu je osobno rekao da ga je Macić tukao. Da je prema kazivanju svjedoka Nikšića, Ljoljo mesar iz Konjica pretučen, potvrdio je svjedok Zdravko Marčinko kojem je Ljoljo osobno rekao da je njega tukao Ibro Macić. Dakle, svi ovi svjedoci svaki u domenu načina svoga saznanja potvrdili su da je optuženi učestovao u premlaćivanju oštećenog Zdenka Ljolje. Svi oni su na jedinstven način također potvrdili, da je premlaćivanje kritične prilike bilo u vezi sa Ljoljinom ulogom pri raspoređivanju zatvorenika koji su išli na obavljenje radova, koje prilike je jedan od zatvorenika pobjegao. Cjeneći ih kako samostalno, tako i u međusobnoj povezanosti, Vijeće je primjenjujući standard van razumne sumnje, izvelo jedni razuman zaključak prema kojem je optuženi učestovao u premlaćivanju Zdenka Ljolje, kojeg je jedne prilike zajedno sa drugim stražarima pretukao ispred upravnikove kancelarije udarajući ga rukama i nogama po cijelom tijelu.

326. Vijeće je poklonilo vjeru i svjedoku Igoru Dragić koji je ispričao, na koji način je od strane Mace u tri navrata zlostavljan i udaran u tom pravcu Vijeće je cijenilo način na koji je svjedok prenio ono što je doživio od strane optuženog, opisujući ga kao osobu crnih obrva, oštrog lica i pogleda da zaledi čovjeka i kod kojeg je na desnoj ruci primjetio tetovažu. Svjedok je na pitanje tužiteljice, da pojasni kako je nakon dvadeset godina prepozna Macu, gledajući u pravcu optuženog decidno i uvjerljivo izjavio da je to osoba koja sjedi preko puta njega, te da ni dan danas ne zna ime tog čovjeka, ali da ga ne zaboravlja. Imajući u vidu iskaz ovog svjedoka, koji je na uvjerljiv način ispričao kako je optuženi kritične prilike prema njemu postupao, uzimajući u obzir način na koji ga je opisao, primjetio tetovažu, te iskreno rekao da ni danas ne zna njegovo ime, ali da se njegov lik ne zaboravlja, cjeneći ga u vezi sa iskazom svjedoka Borasa kojem je poznato da je zlostavljan i Stanić ili Dragić Igor, za Vijeće, nije dvededen u pitanje sadržaj iskaza niti kredibilitet ovog svjedoka.

327. Stoga je Vijeće van razumne sumnje utvrdilo, da mu je optuženi naredio da rukama riba prosuto ulje u dvorištu škole pri tom stajući mu na ruku nogom obuvenom u vojničku čizmu, nakon nekoliko dana mu naredio da uđe u kontejner koji se nalazio u dvorištu škole pri tom ga udarivši snažno zamahnutom nogom u predjelu prsa od kojeg udarca je pao na pod, a potom ga snažno udario neutvrđenim predmetom u predjelu leđa, na taj način nečovječno postupajući prema istome.

328. Svjedoci Ivan Knežević, Bruno Boras, Pandža Bersoni, Mario Anđelić, koji su u inkriminisanimo periodu također bili zatvoreni u Musali, saglasni su bili u izjavi da je Macić bio dobro poznat kao jedan od najgorih stražara kojeg su se zatvorenici bojali jer ih je tukao. Svjedok Bersoni Pandža je izjavio da su se u smjeni lbre Macića stalno dešavala premlaćivanja, a žrtva jednog bio i je i on kada su ga na hodniku u pretukli neki vojnici.

329. Iskazima Ivana Kneževića, Brune Borasa, Pandža Berosnija, Maria Anđelića, još jednom je potvrđeno, iako osobno nisu bili žrtve nečovječnih djela preduzetih od strane optuženog, da je preduzimanje nasilja prema zatvorenim licima u Musali bila imanentna karakteristika ponašanja optuženog, čime se dodatno potkrijepljuju iskazi žrtava, kao i neposredna i posrednih saznanja o njima, a time dodatno učvršćuje uvjerenje Vijeća da je optuženi učestvovao u istima.

330. U pogledu počinjenja inkriminiranih radnji u odnosu na svu četvoricu oštećenih, temeljem iskaza Krunslava Trlina, Gorana Nikšića i Igora Dragića, te iskaza svjedoka koji su govorili o nečovječnom postupanju prema Zdenku Ljolji, Vijeće precizno, nije mogao utvrditi tačan datum kada su te radnje počinjene. Međutim, uzimajući u obzir utvrđenje Vijeća da je optuženi u Musali bio od maja do oktobra, te da su oštećeni razmjenjeni 19.10.1993. godine, Vijeće je prihvatilo vremenski okvir naveden u optužnici, van razumne sumnje uvrđujući da su inkriminirane radnje na način kako je to opisano u tački 8. optužnice, počinjene u periodu od maja 1993. godine do oktobra 1993. godine.

331. Nečovječna djela, činjenično opisana u tački 8. izreke presude u skladu sa prihvaćenom sudskom praksom predstavljaju djela preduzeta s namjerom prozrokovanja fizičkih i psihičkih bolova i patanji, koje su oštećeni u tim trenucima preživljivali i dalje preživljavaju u što se tokom davanja njihovog iskaza uvjerilo i Vijeće.

332. Optuženi je bio svjestan da će učestvovanjem u navedenim radnjama kod žrtava prozrokovati osjećaj fizičkog bola i psihičke patnje, prihvatajući pri tom teške posljedice svojih postupak iz kojih razloga, Vijeće nalazi da je optuženi prema oštećenim poduzeo nečovječna djela i da je odgovoran za ista.

IV. KRIVIČNA ODGOVORNOST OPTUŽENOG

333. Iako se pri obrzlaganju u najvećoj mjeri dotaklo krivične odgovornosti optuženog, Vijeće će u daljem tekstu u tom pravcu citirati relevantne zakonske propise dajući dodatna pojašnjenja iz kojih razloga je optuženog našlo krivim i osudilo za navedena djela.

334. Krivično je odgovoran učinilac koji je uračunljiv i koji je krivično djelo učinio s umišljajem ili iz nehata.¹³⁴

335. U članu 22. KZ SFRJ se navodi: „Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično djelo, svako od njih kazniće se kaznom propisanom za to djelo“. Saizvršilaštvo po članu 22. KZ SFRJ podrazumjeva množinu lica, odlučujući doprinos i zajedničku namjeru.

336. Uračunljivost optuženog u vrijeme izvršenja krivičnog djela bila je bitno smanjena što je Vijeće cijenilo prilikom odmjeravanja kazne.

337. Optuženi je osuđen za počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, a poduzimajući radnje izvršenja postupao je protivno zabranama člana 3. Ženevske konvencija o zaštiti građanskih lica u vrijeme rata, odnosno protivno zabrani ubistva, mučenja, nečovječnog postupanja, povreda ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci prema zaštićenim lica, a kako je to već obrazloženo u prethodnim djelovima presude.

338. Vjeće je elaborirajući elemente djela ubistva utvrdilo da su isti

¹³⁴ Član 11. KZ SFRJ-a;

1) lišavanje života;

2) direktna namjera da se liši života; jer je počinitelj bio svjestan svoga čina i želio je da se čin izvrši.

339. Kako je to već ranije obrazloženo u presudi Vijeće je našlo dokazanom smrt starica Ane Kuljanin, Danice Kuljanin, Cvijete Kilibarda i Jelke Kilibarda. Takođe Vijeće je našlo da je smrt ovih lica nastupila kao posljedica poduzimanja voljnih radnji od strane optuženog Ibro Macića koji je zajedno sa najmanje jednim licem iz vatrenog oružja pucao u pravcu starica. Vijeće nalazi da nema sumnje da je optuženi znao da su ova lica civili, te da nema sumnje da će poduzimanjem radnje pucanja u njihovom pravcu lišiti ih života i da je upravo takvu posljedicu htio i želio da ostvari.

340. Vijeće je utvrdilo da je optuženi osobno nečovječno postupao prema svjedocima Petru Petroviću, Dragutinu Pažulju, zaštićenom svjedoku S, Krunoslavu Trlinu, Igoru Dragiću i Goranu Nikšiću. Okolnosti pod kojima su radnje nečovječnog postupanja preduzete prema ovim licima na strani optuženog nesumnjivo govore o namjeri i volji optuženog da kod oštećenih lica prouzrokuje bol i patnju, što su oštećeni i trpili na taj način im nanjevši psihičke i fizičke patnje. Stoga, nema sumnje da je optuženi u ovoj situaciji, postupao u granicama svoga umišljajna, svjestan da njegove radnje predstavljaju zabranjena djela, svjestan posljedica istih i želeći njihovo nastupanje.

341. Naime, Vijeće je van razumne sumnje našlo dokazanim da je optuženi, zajedno sa drugim pripadnicima ARBiH, učestvovao u mučenju zaštićenog svjedoka S1 i A2, te nečovječnom postupanju prema zaštićenim svjedocima A1, A2, S, i Ivanu Đalti. Vijeće nalazi da je optuženi bio svjestan da postupajući zajedno sa drugim pripadnicima oružane grupe kojoj je pripadao, svjesno i voljno učestvuje u radnjama koje će za posljedicu imati fizičke i psihičke patnje žrtava, želeći ih i pristajući na njihovo nastupanje. Optuženi je bio svjestan da svojim postupcima, bilo da se radilo o njegovim sasmostalnim djelima ili djelima preduzetim zajedno sa drugima učesnicima krši domaće propise kao i pravila međunarodnog prava koji će rezultirati zabranjenom posljedicom.

342. Dakle, imajući u vidu sve navedeno, kako je Vijeće našlo dokazanim da je optuženi Ibro Macić postupajući na navedeni način ostvario sve elemente krivičnog djela

krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, to ga je i oglasilo krivim i osudilo za ovo djelo.

V. KAZNA

343. Svrha kažnjavanja određena je članom 33. KZ SFRJ i ona je (1) sprečavanje učinioca da čini krivična djela, (2) vaspitni uticaj na druge da ne čine krivična djela.....

344. Odlučujući o vrsti i visini krivične sankcije utvrđene primjenom odredbi člana 33, 38. i 41. KZ SFRJ, Vijeće je optuženom za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. istog zakona, izreklo kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina.

345. Pri odmjeravanju kazne Vijeće je imalo u vidu opšta pravila o izboru vrste i mjere kazne, i to svrhu kažnjavanja, *a osobito stepen krivične odgovornosti optuženog*, okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja, odnosno povrede zaštićenog dobra, njegov raniji život i osobne prilike, držanje nakon učinjenog djela i motiv za počinjenje istog.

346. S tim u vezi, u skladu sa sudskom praksom MKSJ-a, ovo Vijeće je pri ocjeni olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, vodilo računa o tome da Tužilaštvo mora van razumne sumnje utvrditi otežavajuće okolnosti, dok odbrana mora dokazati olakšavajuće okolnosti putem ocjene vjerovatnoće, odnosno mora biti vjerovatnije da su te okolnosti postojale nego da nisu.

347. U odnosu na optuženog Macića Vijeće je imalo u vidu da je optuženi postupao kao direktni izvršilac i saizvršilac, svjesno i sa znanjem učinio i doprinio izvršenju krivičnih djela, opisanih u presudi.

348. S obzirom na utvrđeno činjenično stanje i nastale posljedice, Vijeće je osudilo optuženog na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset), godina smatrajući pri tom da je izrečena krivična sankcija srazmjerna težini djela, učešću i ulozi optuženog u izvršenju

istog, te da će se izrečenom kaznom postići opšta svrha izricanja krivičnih sankcija i svrha kažnjavanja, u smislu odredbi iz člana 33.¹³⁵ KZ SFRJ.

349. Pri odmjeravanju kazne Vijeće je sljedilo pravila za odmjeravanje kazne predviđena članom 41.,¹³⁶ KZ SFRJ i u obzir uzelo sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti i optuženom izreklo zatvorsku kaznu u vremenskom trajanju kako je to navedeno u izreci ove presude.

350. Vijeće je razmotrilo stepen krivične odgovornosti optuženog, motive za izvršenje krivičnog djela, jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojim je djelo počinjeno i držanje nakon učinjenja djela.

351. Naime, utvrđujući stepen krivične odgovornosti, Vijeće je u obzir uzelo nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatrijske struke prof. Dr. Abdulaha Kučukalića, prema kojem je optužni u vrijeme izvršenja krivičnog djela, iz razloga ... bio bitno smanjeno uračunljiva osoba.¹³⁷ Dakle, prema nalazu i mišljenju vještaka optuženi Ibro Macić u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije bio neuračunljiv da bi odgovornost za krivično djelo koje mu se stavlja na teret bila isključena, već osoba koja se zbog bitno smanjene uračunljivosti u skladu sa odredbom člana 42. KZ može blaže kazniti.¹³⁸

352. Uzmajući u obzir sve okolnosti slučaja o čemu je bilo riječi pri obrazlaganju tačaka presude, Vijeće je razmatralo mogućnost¹³⁹ odmjeravanja kazne prema učiniocu ispod zakonom propisanog minimuma, nalazeći pri tom da takva kazna ne bila adekvatna niti srazmjerna izvršenom djelu i posljedicama istog, niti bi se istom postigla svrha kažnjavanja u bilo kom smislu.

¹³⁵ Član 33 KZ SFRJ (svrha kažnjavanja)

¹³⁶ Član 41 KZ SFRJ (opšta pravila odmjeravanja kazne)

¹³⁷ Dokaz odbrane broj O-8, Nalaz i mišljenje prof. Dr. Abdulaha Kučukalića od 26.01.2015. godine;

¹³⁸ Član 12., stav 2. KZ SFRJ-a;

¹³⁹ Prema članu 42. KZSFRJ-a: Sud može učiniocu odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom ili primjeniti blažu vrstu kazne, kada zakon predviđada se učinilac može blaže kazniti, do je članom 12. stav 1., istog zakona propisano da učinilac krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svoga djela ili sposobnosti da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena (bitno smanjena uračunljivost), može se blaže kazniti;

353. Naime, prema utvrđenju vještaka stanje svijesti optuženog da shvati značaj svoga djela i sposobnost da upravlja svojim postupcima u vrijeme izvršenja krivičnog djela je bila bitno smanjena. Sud je datu okolnost na strani optuženog primjenom odredbe 41. stav 1. KZ SFRJ-a prilikom odmjeravanje kazne za krivično djelo koje mu se stavlja na teret i za koje je osuđen uzeo u obzir cjeneci je kao olakšavajuću okolnost, koja je uticala na bitno umanjenje kazne koja bi bila izrečana da bitno smanjena uračunljivost na strani optuženog nije utvrđena. Iako je optuženi bitno smanjeno uračunljiva osoba, Vijeće je, a kako je na to Tužilaštvo u završnoj riječi osnovano ukazalo, cjenilo i u obzir uzelo okolnost da su prema optuženom u vrijeme izvršenja djela, odluke o vojnoj nesposobnosti istoga,¹⁴⁰ stavljene van snage.¹⁴¹ Pri tom Vijeće je cijenilo da je isti u inkriminisanom periodu bio vojno angažovan, pa čak, od strane 6. Korpusa vojne policije dana 12.10.1993. godine pohvaljen za naročit uspjeh postignut pri realizaciji postavljenih zadataka.¹⁴²

354. Djela ubistva, mučenja i nečovječnog postupanja, koja je optuženi počinio predstavljaju djela kojima se nipodaštavaju osnovna ljudska prava i slobode. Vijeće nalazi da su radnje koje je optuženi počinio prema žrtvama, a posebno načini na koji ih je preduzimaio krajnje beskrupulozani i svirepi, ponižavajući i uvredljivi uz odustvo najmanjeg stepena suosjećanja i samilosti na strani optuženog, posljedice kojih žrtve osjećaju i danas, a što je cijenjeno kao otežavajuća okolnost pri odmjeravanju kazne. Osim toga, brojnost i kontinuitet istih, duži vremeski period u kojem su poduzimane inkriminisane radnje (92. i 93 godina), ispoljena upornost u primjeni nasilja različitih vidova prema zatvorenicima po Vijeću, predstavljaju obrazac ponašanja koji prema svojoj prirodi i posljedicma zahtjevaja strogo kažnjavanje. Sve ove okolnosti na strani optuženog cjenjene su kao otežavajuće okolnosti, te u okviru zakonom propisanih granica za odmjeravanje kazne za krivično djelo iz člana 142. KZ SFRJ Vijeće je istom izreklo kaznu zatvora u trajanju od 10 godina.

¹⁴⁰ Iz dokaza odbrane O-2 (vojna knjižica); O-3 (zdravstvena knjižica) prozilazi da je Ibro Macić vojno nesposoban;

¹⁴¹ Dokaz odbrane O-9, Dopis Ministarstva odbrane broj 07/33-01-03/1-235/14-2 od 07.10.2014. godine, sa priložima - Ocjena zdravstvene sposobnosti vojnog obveznika broj 547 od 4.02.1995., godine, Rješenje Ministarstva odbrane, sekretarijat odbrane Mostar odjeljenje Konjic od 28.02.1995. godine;

¹⁴² Dokaz odbrane O-5, Pohvala na ime Ibre Macića 6. Korpus bataljon vojne policije;

355. Od olašavajućih okolnosti Vijeće je na strani optuženog cijenilo da je pri izvršenju krivičnih djela bio osoba mlađe životne dobi od 22 godine, porodičan, te korektno držanje i poštivanje Suda tokom trajanja postupka.

356. U sudski spis Tužilaštvo BiH je uložilo je Izvod iz kaznene evidencije, prema kojem je Ibro Macić za počinjeno krivično djelo iz člana 283. KZ FBiH osuđen uslovom osudom na tri mjeseca zatvora, uslovno na jednu godinu, koja okolnost na njegovoj strani nije cijenjena kao otežavajuća niti kao olakšavajuća, s obzirom na vrstu djela za koju je osuđen.¹⁴³

A. ZAKLJUČAK

357. Dužina zatvorske kazne, kao kazne za zločin u većini slučajeva predstavljaju legitimna sredstava prevencije. Ovo počinioocu daje mogućnost da razmotri posljedice svojih radnji na žrtve, razmisli o svojim greškama iz prošlosti i iskupi se za svoja djela.

358. Sud nalazi da je kazna zatvora u izrečenoj dužini trajanja, s obzirom na sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, te učešće i ulogu optuženog u počinjenju krivičnog djela, proporcionalna težini krivičnog djela i da će se ovom sankcijom ostvariti svrha kažnjavanja predviđena članom 33. KZ SFRJ-a.

VI. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

359. Vijeće je odlučujući o troškovima krivičnog postupka, cijenilo sve relevantne okolnosti na strani optuženog, te u odnosu na osuđujući dio presude primjenom člana 188. stav 2. i 4. ZKP BiH, oslobodilo obaveze plaćanja troškova krivičnog postupka.

360. Vijeće je na osnovu odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH, oštećene sa eventualnim imovinsko pravnim zahtjevima uputilo na parnični postupak jer bi utvrđivanje

¹⁴³ Dokaz Tužilaštva BiH broj T-31;

činjenica u pogledu visine imovinskopravnog zahtjeva iziskivalo duži vremenski period i samim tim uticalo na dužinu trajanja krivičnog postupka i ekonomičnost istoga.

Pravni savjetnik- asistent

Tanja Curović

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA**

Davorin Jukić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba Apelacionom vijeću, Odjela I Suda Bosne i Hercegovine u roku od 15 (petnaest) dana po prijemu pismenog otpravka ove presude.

Prilog I) Dokazi Tužilaštva BiH

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
T-1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Fišić Nurke, Tužilaštvo BiH broj: T 20 0 KTRZ 0001870 11 od 17.10.2011. godine
T-2	Orginalni zapisnik o zločinu na Blacama i izjava Fišić Mirsada na dva arak papira, Konjic 17.06.1992. godine
T-3	Zapisnik o saslušanju zaštićenog svjedoka A-2, Državna agencija za istrage i zaštitu, broj: 16-04/2-5-04-2-687/11 od 20.10.2011. godine
T-4	Iskaz zaštićenog svjedoka A-2, haški broj 9907003069 od 12.11.2004. godine
T-5	Izjava zaštićenog svjedoka A-2, MKSJ sa engleskim i bosanskim prevodom od 23-24.10.1995. godine,
T-6	Nalaz i mišljenje, Dr Kozomara Davorin od 26.09.2012. godine
T-7	Dr. Žujo Hamza, Nalaz i mišljenje od 24.10.2012. godine zajedno sa fotodokumentacijom
T-8	Nalaz i mišljenje grafologa prof. Esad Bilić od 10.01.2013 godine sa priložima: Izjava Ibri Maciću rukopisu od 08.07.1992. i prekucan tekst izjave – ovjerene kopije
T-9	Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti stupila je na snagu u momentu donošenja "odmah" i objavljena je u "Službenom listu R.BiH", broj 1/92 od 09.04.1992. godine
T-10	Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u "Službenom listu R.BiH" broj 7/92 od 20.juna 1992. godine
T-11	Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja objavljena u "Službenom glasniku R.BiH" broj 50/95 od 20. maja 1992 godine
T-12	Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine objavljena u "Službeni list R.BiH" broj 4/92 od 20. maja 1992 godine
T-13	Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, objavljena u "Službenom glasniku srpskog naroda BiH", broj 6/92 od 12. – 17. maja 1992.g.
T-14	Odluka o uspostavi HZHB narodni list HRHB 18.11.1991 godine
T-15	Odluka o formiranju HVO od 09.04.1992. godine
T 16	Dopis Sektora kriminalističke policije Mostar broj 256/96 od 05.12.1996

T-17	Zapisnik o pokazu lica mjesta Državne agencije za istrage i zaštitu broj: P 16-04-04-04-2-250/10 od 17.10.2011. godine sa pripadajućom fotodokumentacijom i video zapisom
T-18	Dopis Instituta za nestala lica Bosne i Hercegovine broj: 03/1-40-2-3824/22 od 19.10.2011.godine, dostava traženih podataka
T-19	Depeša PU Konjic broj 18-13-02-299/200 od 12.06.2000.godine
T-20	Izvod iz matične knjige rođenih na ime Kilibarda Cvijeta od 12.10.2011.g., Izvod iz matične knjige rođenih na ime Kilibarda Jelka od 12.10.2011. g., Izvod iz matične knjige rođenih na ime Kuljanin Danica od 07.10.2011.g.
T-21	Naređenje komadanta operativne grupe Igman broj 01/1 od 22.04.1993.g.
T-22	Naredba komadanta OGI IKM Bradina broj 01/12 od 24.04.1993.g.
T-23	Dnevni izvještaj BVP 4. Korpusa broj 01/P-B-47/93 od 01.05.1993.g.
T-24	Naređenje OGI IKM Bradina broj 01/44/93 od 02.05.1993.g.
T-25	Naređenje OGI IKM Bradina broj 01/103/93 od 12.05.1993.g.
T-26	Naređenje OGI IKM Bradina broj 01/130/93 od 20.05.1993.g.
T-27	Dnevni izvještaj BVP 4. Korpusa broj 01/P-5-03-73/93 od 27.05.1993.g.
T-28	Uputstvo za rad Uravnika sabirališta ratnih zarobljenika (SRZ) Musala od 10.05.1993.g.
T-29	Spisak pripadnika BVP 4. Korpusa broj 01/P-09-295/94 od 22.02.1994.g.
T-30	Spisak predloženih stimulativnih mjera pripadnicima BVP broj 01/8-08-759/94 od 19.05.1994 .g.
T-31	Izvod iz kaznene evidencije MUP HNK na ime Ibro Macić broj 02-02/4-2-04-10-22-160/12 od 18.12.2012. godine
T-32	Zapisnik o saslušanju svjedoka Zajke Fišić broj 16-04/2-5-04-2-64 /11 17.02.2011.g.
T-33	Kartoteka vojnog obveznika na ime Ibro Macić i Uvjerenje o plaćama pripadnika OSRBIAH na ime Ibro Macić od 06.05.1996. godin e

Prilog Ia) Dokazi odbrane

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
O - 1	Zapisnik o saslušanju svjedoka A-1, Državna agencija za istrage i zaštitu od 10.08.2011. godine,
O - 2	Vojna knjižica Ibro (Mujo) Macić broj 145 871
O - 3	Zdravstvena knjižica Ibro (Mujo) Macić obrazac: IS/SnSI-81
O - 4	Uvjerenje br. 492073800585, Konjic od 06.05.1996 godine Ministarstvo odbrane
O - 5	Pohvala na ime Ibre Macić 6. Korpus Bataljon Vojne Policije
O - 6	Fotografija optuženog Macić Ibre
O - 7	Fotografija optuženog Macić Ibre sa drugom osobom
O - 8	Nalaz i mišljenje vještaka prof. dr. Abdulaha Kučukalić od 26.01.2015. godine
O - 9	Dopis Ministarstva odbrane broj 07/33-01-03/1-235/14-2 od 07.10.2014. godine (Ocjena zdravstvene sposobnosti vojnog obaveznika broj 547 od 04.02.1995 godine od i rješenje Min. Odbrane, Sekretarijat odbrane Mostar odjeljenje Konjic od 28.02.1995 godine)
O - 10	Dopis Ministarstva odbrane broj: 13-04-1-187-4/11 od 16.01.2012. godine sa prilogom dokumenta Plan mjera i aktivnosti sačinjen od PK za bezbjednost 43 bbr. Konjic, Nezira Agana
O - 11	Kronologija događanja na teritoriji općine Konjic 1992 i 1993 godine
O - 12	Specijalna informacija Štab vrhovne komande Uprava bezbjednosti broj 114 od 25.06.1993. godine
O - 13	Fotokopija izjave u rukopisu Fišić Mirsada sa konstatacijom zatečenog stanja na Blacama 17.02.1992. godine sačinjenja od strane Midhata Cerovaca
O - 14	Službena zabilješka – prepis originala u prilogu HVO općine Konjic od 08.07.1992 godine sačinjanja od strane Zovko Mladena zv. "Kuhar"
O - 15	Dopis CSB Sektor kriminalističke policije Mostar, Ratni zločin u selu

	Blace opština Konjic broj 256/96 od 05.12.1996. godine
O – 16	Fotokopija izjave Macić Salke i Brkan Rame od 26.06.1992. godine
O – 17	Izveštaj Državne agencije za ostrage i zaštitu o počinjenom krivičnom djelu Državna agencija za istrage i zaštitu broj: P16-04-04-250-9/10 od 15.03.2011. godine
O – 18	Odluka o proglašenju nacionalnog spomenika Blatačko jezero od 11.09.2009. godine
O -18 (dokument)	Zapisnik o saslušanju svjedoka Osmana Brkan Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-5-04-2-63/11 od 17.02.2011. godine
O -19 (dokument)	Zapisnik o saslušanju svjedoka Ševko Macić Državna agencija za istrage i zaštitu broj: 16-04/2-5-04-2-60/11 od 16.02.2011. godine